

DANMARKS STATISTIK

STATISTISKE MEDDELELSER

4. RÆKKE 54. BIND 2. HÆFTE

COMMUNICATIONS STATISTIQUES 4me SÉRIE TOME 54 2me LIVRAISON

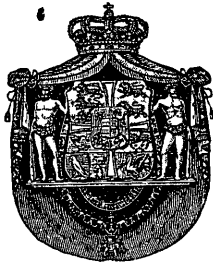
STREJKER OG LOCKOUTER

I DANMARK 1911—1915

GRÈVES EN DANEMARK 1911—15

UDGIVET AF DET STATISTISKE DEPARTEMENT

PUBLIÉ PAR LE DÉPARTEMENT DE LA STATISTIQUE

KØBENHAVN

BIANCO LUNOS BOGTRYKKERI

1917

Forord.

Nærværende Hæfte danner en Fortsættelse af den siden 1897 optagne Statistik over Arbejdsstandsninger (Strejker og Lockouter) i Danmark og omhandler Aarene 1911—15, for hvilke Aar der iøvrigt allerede i Statistisk Aarbog og i Statistiske Meddelelser har været bragt summariske Redegørelser, efterhaanden som Materialet har foreligget for hvert enkelt Aar.

Af de tidligere Publikationer om det samme Emne behandlede den første de tre Aar 1897—1899, og afsluttedes saaledes med Aaret for den store Lockout; den følgende behandlede Femaaret 1900—1904, og derefter blev de 6 Aar 1905—1910 behandlede under eet, idet man, da Forligsmandsinstitutionen traadte i Kraft i 1911, fandt det rigtigst at begynde en ny Periode med dette Aar og derfor tog 1910 med i den foregaaende Periode.

Man har i dette Hæfte gjort Noterne, hvori de enkelte Konflikter omtales, noget udførligere, end det tidligere er gjort, idet som Regel kun de Konflikter, der drejede sig om rene Lønsørgsmaal inden for en enkelt Bedrift, ikke er særlig omtalte. Paa den anden Side er den tabellariske Behandling af Stoffet blevet noget begrænset.

Det statistiske Departement i September 1917.

ADOLPH JENSEN.

Johs. Dalhoff.

Tidligere Publikationer om Strejker og Lockouter:

Strejker og Lock'outs i Danmark 1897—1899:

Statistiske Meddelelser, 4. Række, 8. Bind, 4. Hæfte.

Strejker og Lock'outs i Danmark 1900—1904:

Statistiske Meddelelser, 4. Række, 19. Bind, 6. Hæfte.

Strejker og Lock'outs i Danmark 1905—1910:

Statistiske Meddelelser, 4. Række, 38. Bind, 3. Hæfte.

Indhold.

	Side
Indledende Bemærkninger	7
Arbejdsstandsningernes Antal i de enkelte Aar og Fordeling efter Sted og Fag	9
Arbejdsstandsningernes Art og Aarsag	16
Arbejdsstandsningernes Omfang	19
Arbejdsstandsningernes Resultat og Afslutning	29
Arbejdsstandsningerne i Aarene 1911—15. (Tabel)	34
Noter til Tabellen	41
<i>Resumé en français</i>	85

Indledende Bemærkninger.

Materialiet til Statistikken over Arbejdsstandsninger under Form af Strejke eller Lockout tilvejebringer Departementet paa den Maade, at der om enhver saadan Standsning, som man faar Kendskab til gennem Dagspressen eller de mange Fagblade, der indsendes til Departementet, tilsendes Hovedorganisationerne: Dansk Arbejdsgiver- og Mesterforening og De samvirkende Fagforbund Spørgeskemaer, der herfra sendes til de i Striden deltagende Organisationer, enkelte Arbejdsgivere eller Arbejdergrupper, hvad enten disse hører ind under Hovedorganisationerne eller ej. Skemaerne indsamles atter af Hovedorganisationerne og bliver — i det Omfang, det er lykkedes at faa dem ind — derfra indsendte til Departementet.

Der er selvfølgelig en Mulighed for, at der kan indtræffe Tilfælde af Strejker og Lockouter, uden at man kommer til Kendskab om dem, men der kan her kun være Tale om Konflikter af meget begrænset Omfang og Varighed. Disse mindre Konflikter vil iøvrigt ofte nærmest være at karakterisere som Boykotting, Affolkning af en Arbejdsplads, pludselige Afskedigelser el. l., der ikke falder ind under Statistikken over Arbejdsstandsninger. Grænsen kan dog i visse Tilfælde være ret vanskelig at drage.

Selv om der kan være indtruffet enkelte Konflikter, som Statistikken skulde have omfattet, men som er undgaaet Opmærksomheden, tør man dog antage, at langt de fleste, og navnlig alle saadanne, der har mere almindelig Betydning, er indbefattet deri. Derimod er det kun omtrent en Trediedel af Konflikterne, om hvilke det lykkedes at tilvejebringe Oplysninger for begge de in-

teresserede Parter, Arbejdsgivere og Arbejdere, og om godt en Tiendedel af Konflikterne har ingen af Parterne givet Oplysninger. For samtlige de Aar, Statistikken omfatter, har Forholdene i saa Henseende — som følgende Oversigt viser det — været omtrent de samme.

Tabel 1. Antal Arbejdsstandsninger om hvilke Oplysninger er meddelt af:

Aar	Arbejdsgivere og Arbejdere	Arbejdsgivere alene	Arbejdere alene	Ingen af Parterne	I alt
1911—1915	96	69	78	31	274
1905—1910	187	113	140	88	528
1897—1904	282	135	194	99	710
	pCt.	pCt.	pCt.	pCt.	pCt.
1911—1915	35,0	25,2	28,5	11,3	100,0
1905—1910	35,4	21,4	26,5	16,7	100,0
1897—1904	39,7	19,0	27,3	14,0	100,0

For de Arbejdsstandsninger, om hvilke der er modtaget Indberetninger fra begge Parter, danner Indberetningerne det væsentligste Grundlag saavel for Statistikken som for den Beskrivelse af de enkelte Konflikters Forløb, der er meddelt i Noterne; man har dog saavel for disse Konflikter som for dem, om hvilke der har manglet Indberetning for den ene eller for begge Parter, maattet søge til andre Kilder, blandt hvilke man særlig maa fremhæve Hovedorganisationernes Organer: »Arbejdsgiveren« og »Arbejderen«, »Social-Demokraten« og mange Fagblade, Beretningerne fra den faste Voldgiftsret, Forligsmandens Indberetninger til Indenrigsministeriet (utrykte) m. fl. Især da man har søgt at gøre Noterne noget fyldigere end hidtil, bl. a. for at paavise, hvorledes én Konflikt ofte har staaet i mer eller mindre direkte Forbindelse med andre, om Konflikterne har givet Anledning til Indgriben fra det Offentliges Side gennem Forligsinstitution eller Voldgiftsret osv., har det været nødvendigt saavidt muligt at følge Forløbet af hver enkelt Konflikt eller Konfliktsituation, og ikke blot bygge Fremstillingen paa de skematiske Indberetninger.

**Arbejdsstandsningernes Antal i de enkelte Aar og Fordeling
efter Sted og Fag.**

Der er i de 5 Aar fra 1. Januar 1911 til 31. December 1915 registreret ialt 274 Arbejdsstandsninger eller 55 i aarligt Gennemsnit. I Aarene 1905—10 var det aarlige Gennemsnit 88 og i 1897—1904 var det 89. Arbejdsstandsningerne er saaledes blevne færre i

Aar	Antal Arbejdsst.	Aar	Antal Arbejdsst.
1915	43	1904	86
1914	44	1903	61
1913	76	1902	68
1912	60	1901	57
1911	51	1900	82
1910	71	1899	98
1909	65	1898	147
1908	122	1897	111
1907	105	1911—15 gnstl.	55
1906	90	1905—10 —	88
1905	75	1897—1904 —	89

Antal i Aarene efter 1911 end i tidligere Aar. Fra August 1914 til December 1915 var der kun 49 Arbejdsstandsninger, der næsten alle var af et meget begrænset Omfang. Hertil medvirkede den hele ved Krigens Udbrud opstaaede Situation, der indeholdt en stærk Opfordring baade til Arbejdsgivere og Arbejdere om at søge Forstyrrelser i Erhvervslevet begrænset saa meget som muligt.¹⁾ En anden Aarsag til de forholdsviis faa Konflikter i den sidste Del af den heromhandlede Periode maa søges deri, at Udløbstiden for en Mængde Overenskomster var sat til omkring Nytaar 1916, hvorved den Uro, der gerne følger med Fornyelsen af Overenskomster, for en væsenlig Del blev udskudt til efter Nytaar 1916. I de enkelte større Fag, hvor Fornyelsen fandt Sted allerede i de sidste Maaneder af 1915, lykkedes det Parterne at komme til Forstaaelse uden Arbejdsstandsning. Endelig maa det erindres, at saavel den stadig fastere og mere omfattende Organisering, der i de sidste Aar har fundet Sted paa Arbejdsgivernes Side, som ogsaa de af Lovgivningen truffene

¹⁾ Den 14. August 1914 holdtes der herom et Møde mellem Hovedorganisationerne.

Foranstaltninger til Undgaaelse af Arbejdsstandsninger (Oprettelsen af den faste Voldgiftsret i Følge Lov 12. April 1910 og Udnævnelser af en Forligsmand i Arbejdsstridigheder i Følge Lov 12. April 1910 jfr. Lov 5. Januar 1914) har bidraget til at formindske Antallet af Arbejdsstandsninger. Navnlig har den udvidede Organisation bidraget til, at de isolerede Smaakonflikter paa enkelte Arbejdspladser, der særlig gør sig bemærkede, saa længe Talen er om Antallet af Arbejdsstandsninger, nu forekommer sjældnere end i tidligere Tid. Men iøvrigt maa det fremhæves, at Antallet af Arbejdsstandsninger i hvert enkelt Aar ikke giver det rette Indtryk af, om der har været rolige eller urolige Tilstande paa Arbejdsmarkedet.

Gennemgaar man de sidste 5 Aar, maa 1911 karakteriseres som et Aar med vanskelige Arbejdsforhold, hvilket iøvrigt kunde forudses, da en Række meget vigtige Overenskomster udløb i dette Aars første Maaneder, og det ikke kunde ventes, at alle disse vilde blive fornyede uden Konflikt. Dette lykkedes dog for nogle enkeltes Vedkommende, men for de fleste trak Forhandlingerne mellem Parterne ud, saaledes at Konfliktstoffet hobedes op. Naar man maaler Aaret efter Arbejdsstandsningernes Omfang og Antallet af tabte Arbejdsdage, maa man helt tilbage til det store Konfliktaar, 1899, for at finde større Tal. Antallet af Konflikter var imidlertid, som det fremgaar af Oversigten, i 1911 mindre end i noget af de tidligere Aar, i hvilke disse er blevne talte. I 1912 var Antallet af Arbejdsstandsninger noget større, men de var med et Par enkelte Undtagelser af forholdsvis ringe Omfang og Varighed, og Antallet af tabte Arbejdsdage blev mindre end i de foregaaende Aar. Ikke desto mindre kunde 1912 ikke karakteriseres som noget egentlig roligt Aar. Et forholdsvis betydeligt Antal Arbejdere var i Lønbevægelse, og ogsaa iøvrigt var der ikke lidt Konfliktstof fremme. Det allermeste jævnedes dog ud, uden at det kom til aaben Konflikt. Med 1913 fulgte atter et temmelig uroligt Aar, der dog med Hensyn til Arbejdsstandsningernes Omfang og Antallet af tabte Arbejdsdage ikke naaede op paa Højde med 1911. Et stort Antal Arbejdere var i Lønbevægelse og mange

Arbejdsgivere var direkte berørte af Konflikterne. Flere Gange var der Konfliktstof fremme, der truede med at føre til omfattende Arbejdsstandsninger, idet der forelaa Varsler om Lockout, uden at en saadan dog naaede at træde i Kraft. 1914 og 1915 blev derimod, som allerede omtalt, rolige Aar, idet der kun var faa Overenskomster, der udløb, og Krigen desuden fra midt i 1914 virkede stærkt hæmmende paa Tilbøjeligheden til at skabe Arbejds-konflikter. Talmæssige Angivelser af Konflikternes Omfang i hvert af disse Aar vil fremkomme i de følgende Afsnit.

Tabel 2. Arbejdsstandsningerne, fordelt efter Aarstid.

Aar	Januar	Februar	Marts	April	Maj	Juni	Juli	August	September	Oktober	November	December	Hele Aaret
1915.....	"	7	5	3	3	4	11	3	3	2	2	"	43
1914.....	3	6	5	1	6	8	9	1	1	1	3	"	44
1913.....	10	6	10	9	4	3	9	5	9	6	2	3	76
1912.....	1	3	4	12	5	4	9	7	6	4	2	3	60
1911.....	5	11	2	8	1	2	9	3	3	3	3	1	51
1911—15....	19	33	26	33	19	21	47	19	22	16	12	7	274
1905—10....	40	47	38	75	58	50	60	46	37	28	29	20	528
1897—1904..	52	62	65	100	66	66	64	57	49	51	36	42	710

De fleste Arbejdsstandsninger indtræder i Foraarstiden, som er den Tid, da nye Arbejder særlig sættes i Gang, og som omfatter Udløbsfristerne for de fleste Overenskomster. April Maaned har i tidligere Aar haft de fleste Arbejdsstandsningers Indtræden, December de færreste. I det sidste Femaar træder April Maaned dog ikke særlig stærkt frem, men tager man Halvaaret Februar—Juli, finder man for 1911—15, at '66 pCt. af Arbejdsstandsningerne indtraadte i dette, i 1905—10 62 pCt. og i 1897—1904 60 pCt.

I følgende Tabel er meddelt Arbejdsstandsningernes Fordeling efter Fag, dels i det sidste Femaar, dels i de to foregaaende Perioder, for hvilke Arbejdsstandsningerne er blevne statistisk

Tabel 3. Arbejdsstandsningerne, fordelt efter Fag.

Fag	1911— 1915	1905— 1910	1897— 1904
Møllerfaget	1	3	5
Bagerfaget	2	11	28
Slakterifaget	5	5	7
Tobaks- og Cigarfaget	11	16	21
Tekstiltfagene	10	12	20
Rebslagerfaget	"	4	2
Skrædderfaget (herunder Syersker)	10	19	41
Hattemagerfaget	"	3	2
Handskemagerfaget	"	"	2
Skotejsfaget	1	16	25
Træskomagerfaget	"	1	4
Frisør- og Barberfaget	1	"	1
Jordarbejds-, Entreprenør- og Brolæggerfaget	26	46	53
Murerfaget	17	31	25
Murarbejdsmandsfaget	8	21	17
Tømrerfaget (herunder Skibstømrere)	8	28	17
Snedkerfaget (herunder Pianofortearbejdere m. fl.)	21	59	41
Billedskærerfaget	2	1	2
Stukkatorfaget	"	2	1
Forgyldefaget	1	"	2
Malerfaget	5	1	23
Glarmesterfaget	3	1	7
Sadelmager- og Tapetsererfaget	4	6	13
Skorstensfejerfaget	"	2	1
Savværksarbejder- og Maskinsnedkerfaget	14	23	14
Bødkerfaget	3	3	13
Drejefaget	1	5	18
Børstenbinderfaget	2	5	4
Kurvemagerfaget	"	1	"
Korkskærerfaget	2	"	3
Kæremagerfaget	2	7	4
Garverfaget	2	6	11
Teglværksfaget	2	13	4
Glasarbejderfaget	2	6	4
Porcelænsarbejder- og Pottemagerfaget	3	2	"
Stenhugger-, Marmor- og Granitliberfaget	1	2	11
Sølv-, Guld- og Elektropletarbejderfaget	3	1	1
Gørtler- og Metalarbejderfaget	1	6	8
Kobbersmedefaget	2	"	1
Blikkenslagerfaget	2	4	21
Smede- og Maskinarbejderfaget	23	18	35
At overføre...	201	390	512

Tabel 3 (fortsat).

Fag	1911— 1915	1905— 1910	1897— 1904
Overført...	201	390	512
Formerfaget	10	4	11
Støberi- m. fl. Arbejdsmandsfag i Jærnindustrien ..	3	11	8
Elektrikerfaget	4	6	5
Papirarbejderfaget	2	5	2
Bogtrykkerfaget	2	5	8
Bogbinderfaget	1	2	5
Kedel- og Maskinpasserfaget	"	1	15
Forskellige Fabrikfag	16	28	55
Forskellige Arbejdsmandsfag	23	29	26
Lager- og Pakhusarbejdere	"	3	3
Kuske og Chauffører	2	8	12
Sporvejspersonale	1	2	2
Sømænd	2	"	1
Søfyrbødere	1	"	"
Havnarbejdere	4	2	16
Forsikringsfunktionærer	1	"	"
Kelnerfaget	1	6	1
Landbrug- og Skovbrug	"	23	23
Gartneri	"	3	4
I alt...	274	528	709 ¹⁾

¹⁾ Desuden den store Lockout, der omfattede en Række Fag.

behandlede. Fordelingen er foretaget efter de paagældende Arbejderses Fag, saaledes at en Konflikt mellem et Jærnstøberi og dets Modelsnedkere er henført til Snedkerfaget, mellem en Cementfabrik og dens Bødkere til Bødkerfaget osv. Hvis Arbejdere af forskellige Fag har været med i Konflikten, og denne dog er regnet som en enkelt Konflikt, er den henført til det Fag, som de fleste Arbejdere tilhørte, eller hvem Konfliktens Genstand nærmest angik. Saaledes er nogle Konflikter, i hvilke baade Murere og Murarbejds mænd deltog, henført til Murerfaget. Enkelte saadanne Konflikter er dog henført til Grupperne: Forskellige Fabrikfag eller forskellige Arbejdsmandsfag, der iøvrigt omfatter saadanne Fag, der ikke er særskilt nævnt, f. Eks. fordi der kun har været en enkelt Konflikt. Til forskellige Fabrikfag er bl. a.

henført Konflikter i Sukkervare-, Farveri-, Olie-, Gummi-, Svovlsyre- og Cementindustrien, til »forskellige Arbejdsmandsfag« bl. a. Arbejdsmand hos Købmænd, Vagtkompagni, Budekspres og i forskellige Fag, der ikke er Fabrikfag; men Grænsen mellem de to Grupper kan dog være usikker. Af de mange forskellige Arbejdsmandsfag er iøvrigt Murerarbejdsmandsfaget, Teglværksarbejde, Jærnindustri, Lager- og Pakhusarbejde samt Havnearbejde særlig udskilte.

Tabellen tjener nærmest til samlet Oversigt over de i Aarenes Løb registrerede Arbejdsstandsninger, og den viser tillige, at den Nedgang i disses Antal, der som Helhed har fundet Sted, gentager sig inden for mange Fag. Eksempelvis kan fremhæves Bagerfaget, Skræderfaget, Skotøjsfaget, Kedelpasserfaget, Landbrugsarbejde o. a. Der er dog andre Fag, i hvilke Arbejdsstandsningernes Antal ogsaa i den sidste Periode har været ret stort, idet det jo maa tages i Betragtning, at denne Periode kun er paa 5 Aar, de to foregaaende paa 6 og 8 Aar. Som Eksempler paa saadanne Fag kan bl. a. fremhæves Murerfaget, Træindustri-Arbejderfaget og Smedefaget. Tabellen kan derimod intet sige om Arbejdsstandsningernes forholdsvis Betydning indenfor det enkelte Fag i hver af de 3 Perioder. En enkelt Konflikt i een Periode kan have haft langt vidererækkende Følger for Faget end et større Antal Smaakonflikter i en anden Periode; heller ikke kan man af Tabellen drage nogen Slutning om en større eller mindre Tilbøjelighed til Konflikter i de forskellige Fag. Muligheden for Konflikters Opstaaen og dermed Antallet deraf vil paavirkes af mange forskellige Forhold, saasom Fagets Størrelse, dets Spredning i faa eller mange Bedrifter, dets Fremgang eller Tilbagegang, Organisationsforholdene paa begge Sider, Overenskomstforholdene osv.; og endelig maa man ogsaa her tage Hensyn til de indtrufne Konflikters Omfang. En stor Konflikt, der »rensner Luften«, vil ofte fjerne Anledningerne til en Række Smaakonflikter.

Som de mest betydende Arbejdsstandsninger blandt de i Fem-aaret 1911—15 registrerede skal man allerede her fremhæve: i Tobaksarbejderfaget 3 samhørende Strejker, der opstod i Maj 1913

og tilsammen omfattede hele Landets Tobaksindustri. Herrekonfektionsfaget en gros havde i København, hvor dette Fag væsentlig har sit Sæde, en Strejke i Februar 1914. Konflikterne i en Række Bygningsfag i Foraaret 1911 kom til at omfatte Blikkenslager-, Murer-, Snedker-, Træindustriarbejder- og Elektrikerfaget i hele Landet og drog med sig en to-Dages Lockout i forskellige Arbejdsmandsfag m. fl. d. 16. og 17. Maj 1911. Malerfaget havde i April 1913 to Konflikter, en i Hovedstaden og en i Provinsbyerne. Mellem Arbejdsstandsningerne i Entreprenørfaget skal særlig fremhæves en ret langvarig Strejke blandt Brolæggerarbejds mænd i København, der begyndte i Juli 1911, og en endnu mere langvarig og omfattende Strejke blandt Jord- og Betonarbejdere hos Entreprenører i København. Af andre mere betydende Konflikter indenfor Arbejdsmandsfagene skal nævnes Strejken paa Cementfabrikkerne i Marts 1912, Lockouten paa Teglværkerne i Maj s. A., den langvarige Konflikt paa Kastrup Svovlsyrefabrik i Sommeren og Efteraaret 1912, paa Fakse Kalkbrud i August 1913, der nær havde faaet vidtrækkende Følger, Frihavnsstrejken, der begyndte ved Nyt-aar 1914 og først endelig ordnedes et halvt Aar efter, og endelig Lockouten paa Hasle Klinker- og Chamottestensfabrik, der opstod i Februar 1915 og var den eneste større Konflikt i den første Tid efter Krigens Udbrud. Sluttelig skal nævnes den hele Landet omfattende Bogbinderkonflikt i Juli 1914.

Arbejdsstandsningernes lokale Fordeling var i hver af de tre Perioder følgende:

Tabel 4. Arbejdsstandsningernes lokale Udbredelse.

Aar	Hovedstaden	Enkelt Provinsby	Enkelt Sted i Landdistrikterne	Flere Steder i Landet	Hele Landet	Samlet Antal
1915	17	20	4	2	"	43
1914	13	21	5	3	2	44
1913	35	30	3	6	2	76
1912	20	24	13	2	1	60
1911	17	14	11	3	6	51
1911—15	102	109	36	16	11	274
1905—10	189	190	139	10		528
1897—1904 ...	294	273	137	6		710

Da Konflikterne i stigende Grad føres mellem Organisationer og forholdsvis sjældnere kun vedrører en enkelt Virksomhed eller Arbejdsplads, bliver den lokale Fordeling af Arbejdsstandsningerne nu mere bestemt af vedkommende Fags eller Organisations Udbredelse, hvilket i Tabellen giver sig Udtryk i, at et stigende Antal vedrører større Omraader af Landet eller hele Landet. Tabellen viser, at Antallet af Arbejdsstandsninger stadig er omtrent lige saa stort i Hovedstaden som i Provinsbyerne. I Landdistrikterne har Nedgangen i Antallet været forholdsvis størst; hermed kan sammenholdes, at der ikke for sidste Femaar er registreret Strejker i Landbruget, hvortil maaske den stærkt stigende Anvendelse af Høstmaskiner og deraf følgende mindre Efterspørgsel efter Arbejdskraft har bidraget.

Arbejdsstandsningernes Art og Aarsag.

Naar man betegner saadanne Arbejdsstandsninger som Strejker, der direkte er opstaaet ved Initiativ fra Arbejdernes Side, idet Varslet er udgaaet fra dem, eller de har vedtaget at nedlægge Arbejdet, og som Lockouter saadanne, der direkte skyldes Arbejdsgiverne, idet der fra deres Side er udstedt Lockoutvarsel eller almindelig Opsigelse til Arbejderne, kan man fordele de 274 Arbejdsstandsninger i Femaaret 1911—15 mellem 252 Strejker og 16 Lockouter. Tilbage bliver der 6 Tilfælde, der enten er saa ufuldstændig oplyste, at det ikke har kunnet afgøres, om de var Strejker eller Lockouter, eller som har været en Kombination af begge, idet f. Eks. først nogle Arbejdere er blevne lockoutede, og andre Arbejdere derefter har nedlagt Arbejdet el. l. Hvis der er Tale om samme Arbejdsgiver eller Arbejdsgivere og Arbejdere af samme Fag, maa et saadant Tilfælde regnes for een Konflikt, medens man i andre Tilfælde har maattet holde Lockouter og Sympatistrejker ude fra hinanden. Fordelingen af Arbejdsstandsninger mellem Strejker og Lockouter har i hver af de tre Perioder været følgende:

	Strejker	Lockouter	Ubestemte	Ialt
1911—1915...	252	16	6	274
1905—1910...	409	24	95	528
1897—1904...	558	48	104	710

Det store Flertal af Arbejdsstandsninger er Strejker, men disses forholdsmæssige Betydning kan ikke bedømmes efter deres Antal, idet der er langt flere Smaakonflikter blandt Strejkerne end blandt Lockouterne. De 16 Lockouter i det sidste Femaar bevirkede saaledes et Tab af Arbejdsdage paa ca. 425 000 Dage, men samtlige Strejker medførte kun det dobbelte Tab, ca. 850 000 Dage. Fem-aarets Lockouter falder næsten alle paa 1911. I de følgende Aar var der flere Gange varslet store Lockouter, der dog ikke naaede til Udbrud.

Arbejdsstandsningerne i 1911—15 lader sig endvidere efter deres Karakter dele paa følgende Maade — en Deling, som man ikke har været i Stand til at foretage for tidligere Aar.

Tabel 5. Arbejdsstandsningernes Karakter.

	1911	1912	1913	1914	1915	1911—15
Interessekonflikter:						
ved Udløb af Overenskomst..	19	11	12	11	6	59
under Overenskomstperiode..	15	9	22	10	15	71
Retskonflikter	11	27	27	11	20	96
Sympatikonflikter	3	6	9	1	"	19
Andre eller ubestemte	3	7	6	11	2	29
I alt...	51	60	76	44	43	274

Omtrent Halvdelen af Konflikterne var Interessekonflikter; i 59 Tilfælde, hvorunder hører de fleste af de større Konflikter, var den bestaaende Overenskomst udløbet, og man stod overfor Afslutningen af en ny. I 71 Tilfælde har dér ingen Overenskomst bestaaet, men en saadan er krævet oprettet, eller det er af Arbejderne blevet krævet, at en Arbejdsgiver skulde indgaa paa en indenfor Faget allerede bestaaende Overenskomst; enkelte af disse Konflikter kan ogsaa være opstaaet derved, at den bestaaende Overenskomst har manglet Bestemmelser om det, der var Stridens Genstand. Modsætningen til Interessekonflikterne, i hvilke Striden drejer sig om Arbejdsvilkaarene, som de ønskes formulerede i Overenskomster, der søges oprettede, er Retskonflikterne, der drejer sig om Forstaaelsen af allerede bestaaende overenskomstmæssige

Bestemmelser eller opstaar som Følge af den ene Parts Utilfredshed med Arbejdsvilkaar, Arbejdsforhold el. l. Som Regel skulde saadanne Konflikter kunne være løste ved Hjælp af de bestaaende Retsmidler: faglig Mægling eller Voldgiftsret, og disse Midler vil ogsaa ofte være forsøgte men altsaa uden det tilsigtede Resultat. Men netop i den Art af Konflikter vil der ofte foreligge, eller af den angrebne Part paastaas at foreligge Brud paa gældende Regler, derunder Septemåberforliget af 1899, med Hensyn til Varsel el. a. Blandt Konflikterne i 1911—15 er der henved 70, der har været ulovlige f. Eks. efter Kendelse af den faste Voldgiftsret, eller i hvilke der har foreligget Paastand om deres Ulovlighed, uden at denne dog er blevet retsligt godtgjort. Endelig er 19 Arbejdsstandsninger henførte til Begrebet Sympatikonflikter, idet de er foranledigede ved Arbejdernes Ønsker om at støtte andre strejkende Arbejdere og derved gøre deres Kamp mere effektiv, eller er foranledigede ved Arbejdsgivernes Ønske om at drage flere Fags Arbejdere ind i en staaende Konflikt for derved at søge fremtvunget en Løsning paa den. De i Sympatikonflikten deltagende Parter er altsaa ikke direkte berørte af det, der er Stridens Genstand i den først opstaaede Konflikt.

Arbejdsstandsningernes Aarsag vil som oftest være Lønsørgsmaal eller saadanne i Forbindelse med Spørgsmaal om Arbejdstid, Arbejdets Ordning el. l. Under Lønnen hører ogsaa Spørgsmaal om Anvendelse af Akkord og Tarifferne herfor, om Tillæg for Overarbejde, Helligdagsarbejde, Udearbejde, Specialistarbejde osv. Interessekonflikterne vil næsten altid dreje sig om saadanne Forhold. Derimod kan Rets- og Sympatikonflikterne ofte dreje sig om et eller andet Forhold paa Arbejdspladsen (Betjeningen af en Maskine el. l.), personlige Forhold (Samarbejde med uorganiserede Arbejdere, Utilfredshed med en Overordnet el. l.) eller om Retten til at organisere sig eller være Medlem af en bestemt Organisation. Nedenstaaende er Konflikterne i hver af de tre Perioder delt efter disse forskellige Grupper af Foranledninger. Navnlig i de to første Perioder er der dog forholdsvis mange Tilfælde, i hvilke Konfliktens Aarsag er ufuldstændig oplyst, ligesom det overhovedet

Tabel 6. Arbejdsstandsningerne, fordelte efter Aarsag.

Spørgsmaal om:	1911— 1915	1905— 1910	1897— 1904
Løn	159	272	432
Arbejdstid	4	12	17
Arbejdsordning	22	43	56
Personlige Forhold	38	71	54
Organisation	21	22	31
Andre eller blandede Forhold	9	} 108	120
Aarsagen uoplyst	21		
I alt...	274	528	710

ofte er vanskeligt at indordne disse Forhold i en skematisk Ramme. Dette vil man ogsaa faa Indtryk af gennem Noternes Beskrivelse af, hvorledes Størstedelen af det sidste Femaars Konflikter er opstaaede.

Arbejdsstandsningernes Omfang.

De Momenter, hvorefter Arbejdsstandsningernes Omfang maa bedømmes, er deres Varighed og det Antal Arbejdsgivere og Arbejdere, der direkte berøres af dem. Et samlet Udtryk for disse Momenter har man i Antallet af tabte Arbejdsdage, der til den ene Side udtrykker den Arbejdspræstation, Arbejdsgiveren eller Arbejdsgiverne er gaaet glip af, til den anden Side den Arbejdsløshed, der er paaført Arbejderne som Følge af Arbejdsstandsningen. Helt dækker disse Udtryk dog ikke hinanden, idet Arbejdsgiveren kan have faaet anden Arbejdskraft til Erstatning for den strejkende eller lockoutede, ligesom de strejkende eller lockoutede Arbejdere kan have fundet Arbejde andetsteds, to Forhold, der dog faar mindre Betydning, jo mere organiserede Parterne bliver. Arbejderne vil da paa effektiv Maade kunne forhindre »Skruebrækkeri«, og Arbejdsgiverne vil ved at boykotte de i Arbejdsstandsningerne indbefattede Arbejdere kunne gøre det vanskeligt for dem at faa anden Beskæftigelse. Men disse modificerende Indflydelser giver dog Beregningerne af Arbejdsstandsningernes Omfang en vis Usikkerhed og vil ofte bevirke, at de fra de to Parter foreliggende Opgivelser vil være forskellige. Ved Bedøm-

melsen af Arbejdsstandsningernes Omfang maa der endelig tages Hensyn til deres indirekte Virkninger, særlig den som Følge af Arbejdsstandsningen opstaaede Arbejdsløshed blandt andre Arbejdere. Hvis saaledes Arbejdsmændene paa et Skibsværft har nedlagt Arbejdet, vil dette medføre, at Smede, Skibstømrere, Malere m. fl. andre Arbejdere straks eller efterhaanden maa ophøre med deres Arbejde.

Nedenstaaende meddeles først en summarisk Fordeling af Arbejdsstandsningerne efter deres Varighed.

Tabel 7. Arbejdsstandsningerne, fordelte efter Varighed.

Varighed:	1911— 1915	1905— 1910	1897— 1904
Indtil 7 Dage	102	143	194
8— 15 —	48	66	90
16— 30 —	33	68	81
31— 61 —	32	36	62
62— 92 —	15	17	29
92—182 —	17	34	37
Over 182 —	7	13	16
Uoplyst	20	151	201
I alt...	274	528	710

Da der i de to første Perioder er saa mange Arbejdsstandsninger, hvis Varighed er uoplyst, bliver en Sammenligning mellem de tre Perioder usikker. Tager man kun de Arbejdsstandsninger i Betragtning, hvis Varighed er oplyst, bliver Forholdet omtrent det samme i alle tre Perioder, at ca. 40 pCt. varede i indtil 7 Dage, ca. 33 pCt. i 8 til 30 Dage og ca. 27 pCt. i længere Tid. Kun ganske enkelte Standsninger (1 à 2 hvert Aar) har strakt sig ud over et halvt Aar. En Del Konflikter finder for saa vidt aldrig deres formelle Afslutning, som de løber ud i Sandet, idet Arbejderne finder anden Beskæftigelse, Arbejdsgiverne eventuelt anden Arbejdskraft eller Bedriften ophører. Saadanne Arbejdsstandsninger er henført til dem, hvis Varighed er uoplyst.

Tabel 8. Antallet af de ved Arbejdsstandsninger berørte Arbejdsgivere.

	Oplysninger foreligger om		Oplysninger mangler om
	Antal Arbejdsstandsninger	Antal Arbejdsgivere	Antal Arbejdsstandsninger
1915	43	103	"
1914	34	331	10
1913	75	982	1
1912	59	216	1
1911	50	3 471	1
1911—1915	261	5 103	13
Gennemsnitlig aarlig:			
1911—1915	52	1 020	2,6
1905—1910	84	306	4
1900—1904	67	306	4
1899	86	5 051	12

Antallet af de ved Arbejdsstandsninger berørte Arbejdsgivere har været ialt 5100 i det sidste Femaar. Da de Tilfælde, i hvilke der mangler Oplysninger om dette Punkt, som Regel kun vil have berørt en enkelt Arbejdsgiver hver, er de uden væsentlig Betydning.

Iøvrigt maa det erindres, at samme Arbejdsgiver kan indgaa i Tallene flere Gange derved, at han er blevet berørt af flere Arbejdsstandsninger. I April 1911 blev saaledes Svendene hos 700 Murermestre lockoutede. I samme Maaned blev Arbejdsmændene hos 150 københavnske Mestre, og i Maj Murarbejdsmændene over hele Landet lockoutede, men de heraf berørte Mestre indgaar allerede blandt de først anførte 700. Indenfor den sidste Femaarsperiode kommer 1911 herved højt op over de andre Aar, idet dette Aars Konflikter i forskellige Bygningsfag og den 2-Dages Lockout i Maj berørte et stort Antal Virksomheder. I ovenstaaende Tabel er det gennemsnitlige Antal Arbejdsgivere, som Arbejdsstandsningerne har berørt, anført dels for det sidste Femaar, dels for Aarene 1905—10, 1900—04 og for det store Konfliktaar 1899, som adskiller sig saa stærkt fra de andre Aar. Det har i de fleste

andre Aar ikke været noget større Antal Arbejdsgivere, som Konflikterne har berørt, særlig fordi disse som oftest hver især kun angaar en enkelt Arbejdsgiver, hvilket nærmere vil fremgaa af følgende Tabel.

Tabel 9. Arbejdsstandsningerne, fordelte efter Antallet af deraf berørte Arbejdsgivere.

	1911—1915		1905—1910		1900—1904	
	Arbejdsstandsninger	Heraf berørte Arbejdsgivere	Arbejdsstandsninger	Heraf berørte Arbejdsgivere	Arbejdsstandsninger	Heraf berørte Arbejdsgivere
Arbejdsstandsninger som berørte:						
1 Arbejdsgiver	196	196	419	419	285	285
2— 5 Arbejdsgivere	25	86	45	134	17	61
6—10 —	11	82	22	168	13	104
11—20 —	5	74	10	170	7	114
over20 —	25	4 665	8	948	13	967
I alt...	261	5 103	504	1 839	335	1 531
Oplysninger mangler om ..	13	—	24	—	19	—

Hvis man medregner de Arbejdsstandsninger, hvorom Oplysning mangler, til Arbejdsstandsninger hos en enkelt Arbejdsgiver, er disse blevne forholdsvis noget sjældnere, idet de i 1900—04 udgjorde 86 pCt., i 1905—10 84 pCt. og i 1911—15 76 pCt. af samtlige Standsninger. Det er væsentligst blandt disse Smaakonflikter, at de senere Aars Nedgang i Antallet af Arbejdsstandsninger maa søges, hvilket igen, som tidligere berørt, kan sættes i Forbindelse med den mere gennemførte Organisation og den lettere Adgang til at faa Konflikter afgjort ad retslig Vej.

Idet man dernæst gaar over til Antallet af strejkende eller lockoutede Arbejdere, skal man meddele de tilsvarende Tabeller som foran for Arbejdsgiverne.

Medens det, som foran nævnt, kan være Tilfældet, at samme Arbejdsgiver samtidig indgaar mere end een Gang i Antallet af de ved samtidige Arbejdsstandsninger berørte Arbejdsgivere, kan det samme ikke godt tænkes med Hensyn til Arbejderne. Derimod kan den samme Arbejder have været med i flere, efter hinanden følgende

Tabel 10. Antallet af de af Arbejdsstandsninger omfattede Arbejdere.

	Oplysninger foreligger om		Oplysninger mangler om
	Antal Arbejdsstandsninger	Antal Arbejdere	Antal Arbejdsstandsninger
1915	41	1 914	2
1914	36	3 373	8
1913	73	9 714	3
1912	58	4 101	2
1911	50	28 484	1
1911—1915	258	47 586	16
Gennemsnitlig aarlig:			
1911—1915	51	9 517	3
1905—1910	72	5 130	16
1900—1904	59	3 842	12

Arbejdsstandsninger og saaledes tælle med flere Gange i Arbejdertallet baade for et enkelt Aar og for en Aarrække. De Standsninger, for hvilke Arbejdertallet ikke er oplyst, har næppe omfattet mere end nogle faa Arbejdere hver, saaledes at de anførte Arbejdertal maa anses for at være ret fuldstændige.

For de sidste 5 Aar har man foretaget omstaaende yderligere Specifikation af de af Arbejdsstandsningerne berørte Arbejdere. Der er dels skelnet mellem organiserede og uorganiserede Arbejdere, dels mellem strejkende og lockoutede samt tilføjet hvor mange andre Arbejdere, der blev arbejdsløse som direkte Følge af Arbejdsstandsningen. (Tabel 11, S. 24).

Tallet af Strejkende er herefter 22 500, af Lockoutede 25 000 for hele Femaaret under eet, men af de Lockoutede hører de $\frac{9}{10}$ til Aaret 1911. Af uorganiserede Deltagere i Arbejdsstandsninger er der talt ca. 1300, hvoraf Flertallet hører til Konfektionsfagene (Syere).

Vilde man beregne Chancen for en Arbejder for at komme ud i Strejke eller Lockout, kan man gaa ud fra, at Antallet af organiserede Arbejdere i Gennemsnit af Aarene 1911—15 har været 150 000; naar gnstl. ca. 9 500 Mænd i hvert af de samme Aar har været

Tabel 11. Fordeling mellem strejkende og lockoutede Arbejdere m. v.

		Strejkende	Lockoutede	I alt	Arbejdsløse
1915	{ Organiserede	1 653	220	1 914	.14
	{ Uorganiserede	9	32		
1914	{ Organiserede	3 292	19	3 373	105
	{ Uorganiserede	62	"		
1913	{ Organiserede	9 652	"	9 714	810
	{ Uorganiserede	62	"		
1912	{ Organiserede	1 962	2 050	4 101	171
	{ Uorganiserede	86	3		
1911	{ Organiserede	4 628	22 780	28 484	1 213
	{ Uorganiserede	1 066	10		
1911—15	{ Organiserede	21 187	25 069	46 256	2 313
	{ Uorganiserede	1 285	45		
Tilsammen...		22 472	25 114	47 586	—

i Strejke eller Lockout, har Chancen pr. Aar altsaa været ca. 6.3 pCt. Chancen for at blive lockoutet har i dette Femaar været noget større end for at komme i Strejke, idet Antallet af de af Lockouter omfattede har været ca. 25 000 Arbejdere, og i Strejker deltagende ca. 22 500.

I nedenstaaende Tabel er Arbejdsstandsningerne i de tre Perioder 1911—15, 1905—10 og 1900—1904 delt efter det Antal Arbejdere, de omfattede.

Tabel 12. Arbejdsstandsningerne, fordelt efter Antal Arbejdere, de omfattede.

Arbejdsstandsninger som omfattede:	1911—1915		1905—1910		1900—1904	
	Arbejdsstandsninger	Arbejdere	Arbejdsstandsninger	Arbejdere	Arbejdsstandsninger	Arbejdere
1— 5 Arbejdere	46	157	93	287	78	252
6— 25 —	109	1 504	194	2 512	120	1 591
26— 50 —	36	1 299	72	2 568	45	1 698
51—100 —	25	1 813	45	3 256	19	1 428
over 100 —	42	42 813	30	22 154	30	14 241
I alt...	258	47 586	434	30 777	292	19 210
Oplysninger mangler om ..	16	—	94	—	62	—

Tallene viser de store Arbejdsstandsningers ganske overvejende Betydning, og i Overensstemmelse med, hvad foran er omtalt, er dette blevet yderligere udpræget i det sidste Femaar. Ser man bort fra de ufuldstændig oplyste, omfattede de Standsninger, der talte mindst 100 Arbejdere, i 1911—15 90 pCt., i de to foregaaende Perioder godt 70 pCt. af Arbejderne. Tabellen gaar, ligesom den tilsvarende Tabel for Arbejdsgiverne, kun tilbage til 1900, idet 1899 frembyder ganske særlige Forhold som Følge af den store Lockout, der af samtlige 38 000 strejkende og lockoutede Arbejdere i dette Aar omfattede ca. 30 000, medens andre Arbejdsstandsninger med over 100 Arbejdere omfattede ca. 6 500. I de to foregaaende Aar, 1898 og 1897 omfattede disse større Standsninger henholdsvis 4 800 af 6 900 og 5 700 af 7 200 Arbejdere.

Det mest omfattende Udtryk for Arbejdsstandsningernes økonomiske Betydning har man i Antallet af tabte Arbejdsdage. I en Del Tilfælde er dette opgivet af Arbejdernes Organisationer, i andre Tilfælde har man omtrentlig kunnet regne sig til det efter Antallet af Arbejdere, Standsningen har omfattet, og dennes Varighed (Antal Hverdage). Opgørelsen vil dog let, og særlig i disse sidste Tilfælde blive noget usikker, da Arbejderne under Konfikten kan have faaet andet Arbejde, og da ikke alle de af Standsningen omfattede Arbejdere behøver at være ramte af denne til samme Tid. Endelig er der en Del Arbejdsstandsninger hvert Aar, for hvilke man ikke er i Stand til at opgøre Antallet af tabte Dage. Disse Konflikter omfatter bl. a. saadanne, der ikke har fundet nogen egenlig Afslutning; faktisk kan disse have varet længe, hvorfor deres Dage-Antal kan løbe op, selv om de kun omfatter et mindre Antal Arbejdere. Det Tillæg til de opgjorte Antal tabte Dage, som de Konflikter indeholder, om hvilke nærmere Oplysning savnes, kan derfor undertiden være af nogen Betydning. Saavel af denne som af andre Grunde er de opgjorte Tal for tabte Arbejdsdage sikkert Minima.

Ved Opgørelsen af Antallet af tabte Arbejdsdage har man set Sagen fra Arbejdernes Side, saaledes at Tallet kun betyder (eller skulde betyde) det Antal Søgnedage, i hvilke de direkte i

Arbejdsstandsningen deltagende Arbejdere gik ledige, saalænge indtil Arbejdsstandsningen formelt var afsluttet. Set fra Arbejdsgivernes Side maatte Tabet derimod udfindes ved at multiplicere det Antal Arbejdere, som, hvis Konflikten ikke havde været, vilde være blevne beskæftigede i Virksomheden ud over de nu beskæftigede, med det Antal Arbejdsdage, Standsningen har omfattet. I al Almindelighed vil begge Parters Tab af Arbejdsdage vel nok omtrent falde sammen, og dette gælder særlig ved de store Konflikter, der forvoldte Hovedparten af Tabet af Arbejdsdage. Men for mange enkelte Konflikter er dette ingenlunde Tilfældet. Der er Arbejdsstandsninger, hvor Arbejdsgiveren saa godt som ingen tabte Dage har, idet Virksomheden fortsættes med andre Arbejdere, medens Arbejderne kan have et meget betydeligt Tab af Arbejdsdage, og der er omvendt andre Arbejdsstandsninger, hvor de strejkende Arbejdere straks faar andet Arbejde, medens Arbejdsgiveren forgæves søger Arbejdere for at faa Virksomheden i Gang. Noget Forsøg paa at opgøre Arbejdsgivernes Tab af Arbejdsdage er ikke gjort her, og de udsendte Skemaer indeholdt ikke Spørgsmaal herom, fordi det maatte betragtes som forbundet med alt for store Vanskeligheder at skaffe det nogenlunde paalideligt oplyst.

I omstaaende Oversigt er, for hvert af de Aar Statistikken omfatter, meddelt det opgjorte Antal tabte Arbejdsdage samt den hertil svarende Arbejdsløn, der ligesom Dageantallet i en Del Tilfælde har været opgivet paa de indkomne Spørgeskemaer, i andre har kunnet beregnes efter vedkommende Fags Lønforhold.

Af Talrækken, der angiver Antallet af tabte Arbejdsdage, kan man danne sig et Billede af det højst forskellige Omfang, i hvilket Arbejdsstandsningerne har bragt Forstyrrelse i Erhvervslivet. 1899 staar jo i saa Henseende højt over alle de andre Aar, idet den store Lockout alene medførte Tabet af 2 713 000 Arbejdsdage. Iøvrigt er der kun enkelte Aar, i hvilken Tabet kommer op paa $\frac{1}{2}$ Million Dage (1905 og 1911); i andre Aar har det til Gengæld været nede paa under 50 000 (1903, 1912 og 1915). Det gennemsnitlige Tab har for alle Aarene siden 1900 været 168 000 Dage pr. Aar.

Tabel 13. Antal tabte Arbejdsdage og tabt Arbejds løn.

	Arbejdsst., for hvilke Oplysninger foreligger	Antal tabte Arbejdsdage	Tabt Arbejds løn Kr.	Arbejdsst., for hvilke Oplysninger mangler
1915	40	31 900	122 000	3
1914	35	56 100	143 000	9
1913	70	381 500	842 000	6
1912	59	49 600	181 000	1
1911	50	647 800	2 750 000	1
1910	53	60 700	220 000	18
1909	47	57 900	172 000	18
1908	79	85 100	311 000	43
1907	66	255 200	1 015 000	39
1906	62	68 400	261 000	28
1905	51	499 200	1 017 000	24
1904	61	68 900	195 000	25
1903	34	18 500	50 000	27
1902	44	133 300	353 000	24
1901	40	51 500	185 000	17
1900	55	218 300	600 000	27
1899	58	2 828 400	12 199 000	40
1898	109	123 000	402 000	38
1897	39	214 600	750 000	72

Det ligger nær at sammenligne dette Tab med det Spild af Arbejdsdage, der er en Følge af Arbejdsløshed. Dette har i Fem-aaret 1911—15 udgjort for organiserede Arbejdere:

1915	2 714 000	Dage
1914	3 149 000	—
1913	2 209 000	—
1912	2 185 000	—
1911	2 507 000	—

eller tilsammen for de 5 Aar 12 764 000 Dage, medens Arbejds-konflikterne har standset Arbejdet i 1 164 000 Dage. For hver organiseret Arbejder gennemsnitlig har Arbejdsløsheden medført 20 ledige Dage pr. Aar, Arbejds-konflikterne knap 2 Dage.

Det ved Arbejdsstandsninger for Arbejderne følgende Tab af Arbejds løn er paa de indkomne Indberetninger kun opgjort for

de to Trediedele af Arbejdsdagens Vedkommende; efter foreliggende Oplysninger om Lønforholdene i de forskellige Fag, der har været i Konflikt, har man dog skønsmæssig kunnet beregne det Tab af Arbejdsløn, der svarer til det øvrige Tab af Arbejdsdage, og i foranstaaende Tabel er det samlede Tab af Arbejdsløn anført for alle Aarene; ved de Konflikter, for hvilke det tabte Antal Arbejdsdage ikke foreligger, har Tabet af Arbejdsløn naturligvis ikke kunnet beregnes. For hele Femaaret 1911—15 er Tabet af Arbejdsløn opgjort til godt 4 Mill. Kr. eller ca. $3\frac{1}{2}$ Kr. pr. Dag. Beløbets Størrelse afhænger ikke blot af Arbejdsstandsningernes Omfang men ogsaa af Arbejdslønnens Højde i de i Konflikterne inddragne Fag. Derfor vil Gennemsnitsbeløbet pr. Dag være forskelligt i de forskellige Aar.

Det Tab, Arbejderne har lidt ved Arbejdsstandsningerne, er delvis dækket ved Bidrag fra deres Organisationer. De herom indhentede Oplysninger er imidlertid ret ufuldstændige, idet der er adskillige, deriblandt ogsaa store Konflikter, for hvis Vedkommende Bidragenes Størrelse ikke er blevet opgivet, ligesom det heller ikke har kunnet oplyses, om der overhovedet er udbetalt Strejkebidrag. Oplysninger foreligger for 167 Arbejdsstandsninger i Femaaret 1911—15. Disse medførte et samlet Tab af 688 000 Arbejdsdage og af 2 827 000 Kr. i tabt Arbejdsløn, og der blev udbetalt i Understøttelse ialt 1 344 000 Kr. Heraf udredede de vedkommende Fags egne Foreninger 750 000 Kr. og De samvirkende Fagforbund 547 000 Kr., medens 47 000 Kr. indkom paa anden Maade, f. Eks. fra Udlandet, ved direkte Bidrag fra andre Fagforeninger el. l. Bidragene udgør saaledes i alt noget under Halvdelen af den tabte Arbejdsløn. Ogsaa for den foregaaende Periode (1905—10) er Bidragene beregnede til at udgøre omkring Halvdelen af den tabte Arbejdsløn.

Det Arbejdsgiverne forvoldte Tab ved Arbejdsstandsningerne lader sig næppe opgøre paa fyldestgørende Maade. Derimod kunde der være Tale om at opgøre den Understøttelse, Arbejdsgiverne har modtaget til Dækning af Tabene. De foreliggende Oplysninger herom er dog ganske ufuldstændige, men efter at Arbejdsgiver-

foreningen fra 1. Januar 1913 har oprettet en obligatorisk Strejkeforsikring for sine Medlemmer, og der saaledes er sket en Centralisering af Udbetalingen af Bidrag, vil disse fremtidig i det væsentlige kunne gøres op.

Arbejdsstandsningernes Resultat og Afslutning.

Bestemmelsen af Arbejdsstandsningernes Resultat maa foretages ved at sammenholde Besværelserne af Spørgsmaalet: »Paa hvilke Betingelser blev Arbejdet genoptaget« med Parternes Fordringer ved Konfliktens Udbrud. Man har herefter delt Arbejdsstandsningerne i 4 Grupper som angivet nedenfor:

	I Arbejdsgivernes Favør	I Arbejdernes Favør	Kompromis	Uafgjorte eller ubestemmelige	I alt
1911—15	75	93	85	21	274
1905—10	98	190	76	164	528
1897—1904	130	242	130	208	710

Om en Konflikt kan siges at være faldet ud i den ene eller den anden Parts Favør, eller om Udfaldet nærmest maa betegnes som et Kompromis, vil ofte bero paa et Skøn. Parternes egne Opgivelser er hyppig indbyrdes uoverensstemmende, idet hver Part vil være tilbøjelig til at fremstille Resultatet i det for sig selv gunstigste Lys, og man maa da ved at følge selve Konfliktens Opstaaen og Forløb bedømme dens reelle Udfald. Man maa se paa, hvad der har været tilsigtet med Konflikten, hvilket dog navnlig i Lønkonflikter sjældent vil falde sammen med de fra først af opstillede Krav eller Tilbud, og sammenligne hermed, i hvilken Grad hver af Parterne gennem Konflikten har opnaaet det tilsigtede. Ved en Gennemgang af den i Noterne givne Fremstilling af de fleste enkelte Konflikters Forløb vil man faa et Indtryk af den Usikkerhed, der ofte maa hæfte ved Opgørelsen af, om en Konflikt er endt som Sejr for den ene eller den anden Part eller med et Udfald, der nærmest maa betegnes som et Kompromis.

Af de ca. 1100 Konflikter i Aarene siden 1897, om hvis Udfald der foreligger Oplysninger, er de 300 betegnede som afgjorte i Arbejdsgivernes Favør, de 525 som afgjorte i Arbejdernes Favør, og

henved 300 betegnede som Kompromis'er. Men baade Konflikternes Genstand og deres Omfang maa tages med i Betragtning ved en Bedømmelse af denne ganske summariske Fordeling af Konflikternes Udfald.

Deler man det sidste Femaars Konflikter efter deres Udfald, kombineret med deres Art og Genstand, der tidligere er omtalt, vil man finde følgende:

Tabel 14. Arbejdsstandsningerne i 1911—1915
fordelt efter Udfald.

	Resultatet i:			Samlet Antal
	Arbejds- givernes Favør	Arbej- dernes Favør	Kompro- mis	
Interessekonflikter:				
Ved Udløb af Overenskomst	6	8	45	59
Under Overenskomstperiode	13	40	18	71
Retskonflikter	44	34	18	96
Sympatikonflikter	11	5	3	19
Andre	1	6	1	8
I alt	75	93	85	253
Konflikter om:				
Lønspørgsmaal	34	48	66	148
Tilgodehavende Løn	"	9	2	11
Arbejdstid	1	2	1	4
Arbejdsordning	9	8	5	22
Personlige Forhold	23	8	7	38
Organisationsforhold	6	14	1	21
Andre Spørgsmaal	2	4	3	9
I alt	75	93	85	253

Der er i Tabellen set bort fra 21 ufuldstændig oplyste Konflikter. I flere Henseender er der en tydelig Sammenhæng mellem Konflikten Art og dens Udfald. Konflikter ved Overenskomstperioders Udløb, der næsten altid væsentligt vil dreje sig om Lønforhold, ender gerne med et Kompromis. De Lønsatser, man tilsidst gaar ind paa, vil ligge imellem, hvad der oprindelig er tilbudt og krævet. Interessekonflikter under Overenskomstperioder er oftest faldet ud til Arbejdernes Fordel, medens det omvendte er Tilfældet med Retskonflikter og Sympatikonflikter, der ogsaa ofte

vil opstaa spontant og uovervejete og være ulovlige. Man vil fremdeles af Tabellen se, at hvor Striden drejer sig om tilgodehavende Løn eller Organisationsforhold, falder den som oftest ud til Arbejdernes Fordel; saadanne Konflikter vil gjerne være begrænsede til en enkelt Arbejdsplads og være ført paa et for Arbejdsgiveren uholdbart Grundlag; men hvor Striden drejer sig om personlige Forhold, Krav om Afskedigelse af en Formand, af uorganiserede Arbejdere etc. vil Arbejderne som oftest komme til Kort.

Tillægger man Arbejdsconflikterne Vægt efter det Antal Arbejdsdage, de har medført Tabet af, kommer de ved Kompromis afsluttede Konflikter til at betyde mest. Det er de hele Fag omfattende Arbejdsstandsninger, der har været en Følge af Overenskomstets Udløb og Uenighed om deres nye Indhold, der her gør Udslaget.

Af de 1 164 000 tabte Arbejdsdage i Femaaret 1911—15 hidrørte ca. 840 000 fra Konflikter, der sluttedes med Kompromis, 280 000 fra Konflikter, der sluttedes i Arbejdsgivernes Favør (her til er bl. a. henregnet Sporvejsstrejken og Murarbejdsmandsstrejken i København i 1911, Tobaksarbejderstrejken og Frihavnstrejken i 1913), 40 000 fra Konflikter, der sluttedes i Arbejdernes Favør og nogle faa Tusind fra de ufuldstændig oplyste Konflikter. I den foregaaende Periode (1905—10) fordelte 1 027 000 tabte Arbejdsdage sig med 135 000 paa Konflikter, der sluttedes med Kompromis, 798 000 paa Konflikter, der afsluttetes i Arbejdsgivernes Favør (heraf Tekstilarbejderstrejken med 462 000 Dage), 60 000 paa Konflikter, der afsluttetes i Arbejdernes Favør, og 32 000 paa ubestemmelige Konflikter.

Sluttelig skal omtales de Former, hvorunder man er naaet til Løsning af Konflikten. Omstaaende Tabel 15 vil give en Oversigt herover.

En Del Konflikter, der er afsluttede ved direkte Forhandling mellem Arbejdsgiverne og de strejkende eller lockoutede Arbejdere, er henførte til første Kategori, Forhandling med Underorganisationen. Gennem saadanne Forhandlinger er man naaet til Afslutning af henved Halvdelen af de Arbejdsstandsninger, hvorom

Tabel 15. Arbejdsstandsningerne 1911—15, fordelte efter Formen for Afslutningen.

	1915	1914	1913	1912	1911	1911—15
Forhandl. i Underorganisationerne	24	11	25	30	20	110
— i Hovedorganisationerne	9	16	23	10	6	64
Mægling ved Statens Forligsmand	"	2	10	5	15	32
— — Andre	3	1	1	1	6	12
Voldgift	3	4	5	6	"	18
Konflikter, hvorom Oplysn. savnes	4	10	12	8	4	38
I alt ...	43	44	76	60	51	274

Oplysning foreligger (110 af 245), men som oftest vil det være de mindst omfattende. De 64 Arbejdsstandsninger, der først har fundet deres Afslutning ved Forhandling mellem Hovedorganisationerne, vil derimod gennemgaaende være af større Betydning. Det samme gælder de 32 Arbejdsstandsninger, der er bragt til Ophør ved Mægling af Statens Forligsmand, hvis Virksomhed iøvrigt ikke kan maales efter Antallet af disse Konflikter, idet det netop er Forligsmandens Opgave at bidrage til at undgaa Arbejdsstandsninger, hvorfor Loven giver ham Adkomst til at gribe ind, hvor det kan befrygtes, at en Arbejdsstandsning vil indtræde. I 12 Tilfælde er der blevet mæglet af en anden uden for Konflikten staaende Part; derunder er ikke medregnet de Tilfælde, hvor det er Fagets egne Tillidsmænd, der bilægger Striden. Endelig er 18 Tilfælde blevne bilagte som Følge af en Kendelse af Den faste Voldgiftsret eller af en faglig Voldgiftsret. Hvis Arbejdet allerede er blevet genoptaget efter Forhandling, og man derefter har indanket et Spørgsmaal til Afgørelse af Voldgiftsretten, er denne Arbejdsstandsning dog ikke medregnet til dem, der er bragt til Ophør ved Voldgift.

Arbejdsstandsningerne i Aarene 1911—15.

Grøves 1911—1915.

De enkelte Arbejdsstandsninger 1911—15.

LEDD Nr.	Aar og Maaned annés, mois	Arbejdsstandin- gens Art. S = præ- ses, L = løk- studs	Arbejdere eller Arbejderorganisation <i>ouvriers, profession</i>	Arbejdsgiver eller Arbejdsgiverorganisa- tion <i>patrons, profession</i>	Sted <i>lieu</i>	Antal Arbejds- givere <i>patrons, nombre</i>	Antal Arbejdere <i>ouvriers, nombre</i>	Standingsens Varighed i Dage <i>durée, jours</i>	Antal Arbejdsdage <i>jours chômés</i>
1911	Jan.	L.	Drejere.....	Stokkefabrik.....	Otterup i Oden- se Amt.....	1	6	27	144
—	—	S.	Syere.....	Bomuldsvæveri.....	København....	1	9	25	200
—	—	S.	Blikkenslagere.....	Maskinfabrik., Kobber- smede & Blikkensl...	Jylland.....	97	250	127	26250
—	—	S.	Smede og Maskinarb.	Maskinfabrik.....	Holbæk.....	1	19	1 1/2	30
—	—	S.	— do. —	— do. —	Køge.....	1	5	7	30
Febr.	—	S.	Skibstørmere.....	Skibsbygmestre.....	Esbjerg.....	4	38	2	80
—	—	S.	Mdl. og kvdl. Skræddere	Fabrik. af Herreklæder	København....	23	2457	10	22200
—	—	S.	Tilskærere.....	— do. —	København....	20	100	15	1300
—	—	S.	Smede.....	2 Smedemestre og 1 Maskinfabrik.....	Vejen.....	3	5	102	260
—	—	S.	Arbejds mænd.....	Entrepr. ved Jernbane.	Sjorslev.....	1	75	1/2	37
—	—	S.	Savværksarbejdere.....	Pakkassefabrik.....	København....	1	3	46 1/2	120
—	—	L.	Blikkenslagere.....	Kobbersm. og Blikkensl.	København og Østifterne ..	160	444	96	35100
—	—	S.	Smede.....	Maskinfabrik.....	Esbjerg.....	1	3	31	80
—	—	L.	Træindustriarbejdere ..	Savværker, Maskinsned- kerier, Trævarefabr. m. fl.....	Hele Landet..	109	1190	80	77350
—	—	S.	Smede og Maskinarb.	Maskinfabrik.....	Svendborg....	1	13	7	80
—	—	L.	Elektrikere.....	Installat. af elektr. Lys	Hele Landet..	100	500	80	32500
—	—	S.	Syere.....	Konfektion.....	Randers.....	5	43	64	2200
—	—	S.	Paparbejdere.....	Papfabrik.....	København....	1	17	216	3060
—	—	S.	Korksk. og Sorterersk.	Korkvarefabrikker....	København og Horsens.....	3	105	70	5670
—	—	S.	Smede og Maskinarb.	Maskinfabrik.....	Løgstør.....	1	7	13	70
—	—	L.	Murarbejds mænd.....	Murermestre.....	København....	150	350	45	12300
—	—	L.	Murersvende.....	— do. —	Hele Landet..	700	3800	45	95000
—	—	L.	Snedkere.....	Snedkerm., Tørmere, Savskæreri m. fl..	Hele Landet..	856	3000	45	105000
—	—	S.	Glasarbejdere.....	Glasværker.....	Forsk. Byer ..	1	427	119	41000
—	—	S.	Tørmere.....	Tørmere.....	Landdistrikter i Ribe Amt..	11	16	46	600
—	—	S.	Sadelmagere.....	Seletøjsfabrik.....	Lysbro.....	1	6	28	140
—	—	L.	Malere, Jernindustriarb. Arbejds mænd.....	Malere, Jernindustri, Tegl-, Entreprenører, Murere, Tørmere ..	Hele Landet..	1065	13500	2	27000
—	—	S.	Kuske.....	Vognmænd.....	Skive.....	9	20	3	60
—	—	S.	Pottemagere.....	Lervarefabrik.....	Middelfart....	1	8	138	950
—	—	S.	Murere.....	Murermestre.....	Kolding.....	1	26	3	80
—	—	S.	Snedkere.....	Snedkermestre.....	Aarslev, Fyen.	1	8	13	100
—	—	S.	Farveriarbejdere.....	Fabrikfarveri.....	København....	1	48	18	770
—	—	S.	Arbejds mænd.....	Brolægningsentrepren.	København....	22	200	59	10200
—	—	S.	Snedkere.....	Møbelsnedkere.....	København....	1	3	14	40
—	—	S.	Arbejds mænd.....	Kradsuldsfabrik, Jern- forretn.....	København....	1	63	12	700

Les grèves en particulier 1911—15.

Løbe-Nr. no.	Aar og Maaned année, mois	Arbejdsstandsningens Art. S = græ- ves, L = lock-outs	Arbejdere eller Arbejderorganisation ouvriers, profession	Arbejdsgiver eller Arbejdsgiverorganisa- tion patrons, profession	Sted lieu	Antal Arbejds- givere patrons, nombre	Antal Arbejdere ouvriers, nombre	Standningens Varighed i Dage durée, jours	Antal Arbejdsdage
36	Juli	S.	Tømrere	Tømrermestre	Aarhus	8	34	17	5
37	—	S.	Isoleringsarbejdere ...	Isoleringsfabrikant ...	København ...	1	2	4	—
38	—	S.	— do. —	— do. —	Sakskøb. Ldd..	1	5	4	—
39	Aug.	S.	Sporvejsfunktionærer .	Sporvejsselskaber	København ...	2	234	54	149
40	—	S.	Smede og Maskinarb..	Opstill. af en Kulkran.	København ...	1	4	3	—
41	—	S.	— do. —	Maskinfabrik	Hundested ...	1	3	7	—
42	Sept.	S.	Snedkere og Karetm..	Jernstøberi	Hillerød	1	31	15	4
43	—	S.	Formere	Jernst. og Maskinfabr..	Horsens	1	7	10	—
44	—	S.	Murere	Murermestre	Brødstrup ...	—	—	—	—
45	Okt.	S.	Smede og Maskinarb..	Maskinfabrik	Frederikssund.	1	12	2	—
46	—	S.	Tømrere	Tømrermestre	København ...	1	21	12	2
47	—	S.	Arbejds mænd	Kridtbrud	Mariager	1	6	140	7
48	Nov.	S.	Jord- og Betonarb. ...	Entreprenører	København ...	100	1200	128	1284
49	—	S.	— do. —	Brolægningsentrepren.	København ...	1	35	23	7
50	—	S.	Korkskærere	Korkvarefabrik	Ringø (Svend- borg Amt)..	1	14	103	12
51	Dec.	S.	Murere	Murermestre	København ...	1	14	3 ¹ / ₂	—
1912									
52	Jan.	S.	Kvindelige Arbejdere .	Sukkerraffinaderi	Lyngby	1	37	7	2
53	Febr.	S.	Vinduespolerere	Vinduespolering	København ...	1	4	3	—
54	—	S.	Skræddersvende	Skrædermester	Kallundborg ..	1	—	—	—
55	—	S.	Arbejds mænd	Kalkværk	Thisted	1	15	54	8
56	Marts	S.	Murarbejds mænd	Murermestre	Skjelskør	4	12	3	—
57	—	L.	Arbejds mænd	Cementfabrikker	Aalborg, Nørre- Sundby og Mariager ...	7	894	17	149
58	—	S.	Havnearbejdere	Arbejds g. ved Havn ..	Aalborg	4	150	2	2
59	—	S.	Snedkere	Snedkerforretning ...	Nyborg	1	6	12	—
60	April	S.	Billedskærere	Billedsk.- og Snedkerf..	København ...	45	70	36	23
61	—	S.	Arbejds drenge	Glasværk	Kastrup	1	36	6	1
62	—	S.	Murarbejds mænd	Murerforretninger	Rudkøbing	6	12	8	—
63	—	S.	Bagersvende	Bagerier	Aarhus	36	51	20	8
64	—	S.	Snedkere	Snedkerforretninger ..	Fjerritslev	2	4	56	1
65	—	S.	Arbejds mænd	Teatervirksomhed	København ...	1	12	6	—
66	—	S.	Jordarbejdere	Entreprenørforretning.	Gørlev	1	56	5	2
67	—	S.	Tekstilarbejdere	Klædefabrik	Nørre-Sundby	1	13	53	5
68	—	S.	Murere og Murarbejds m.	Murerforretn.	Gentofte	1	9	13	—
69	—	S.	Kobbersmede	Skibsbyggeri	København ...	1	23	³ / ₄	—
70	—	S.	Arbejds mænd	Benkøgeri	København ...	1	12	30	3
71	—	S.	Bladbude	Bladudgiver	København ...	1	80	13	8
72	Maj	L.	Arbejds mænd	Teglværker	Hele Landet ..	41	1150	8	80
73	—	S.	Havnearbejdere	Vognmænd og Sten- losseentreprenører ..	København ...	—	26	5	1
74	—	S.	Bødkere	Cementfabrik	Nørre-Sundby.	1	30	3	—

De enkelte Arbejdsstandsninger 1911—15 (fortsat).

Aar og Maaned <i>année, mois</i>		Arbejdsstandsningens Art. S = <i>graves</i> , L = <i>lock-outs</i>	Arbejdere eller Arbejderorganisation <i>ouvriers, profession</i>	Arbejdsgiver eller Arbejdsgiverorganisation <i>patrons, profession</i>	Sted <i>lieu</i>	Antal Arbejdsgivere <i>patrons, nombre</i>	Antal Arbejdere <i>ouvriers, nombre</i>	Standsningens Vægtighed i Dage <i>durée, jours</i>	Antal tabte Arbejdsdage <i>jours chômés</i>
5	Maj	S.	Snedkervende	Snedkermester	Kallundborg . .	1	3	29	70
6	—	S.	Jord- og Betonarb.	Entreprenørforettn.	Avedøre	1	30	8	180
7	Juni	S.	Marmor- og Granitslib.	Stenhuggerier	København	5	36	12	400
8	—	S.	Tobaksarbejdere	Tobaksfabrik	Odense	1	14	6	70
9	—	S.	Slagteriarbejdere	Slagteri	Aars	1	11	1	10
0	—	S.	Strippere	Cigarfabrik	København	1	77	5	300
1	Juli	L.	Jord- og Betonarb.	Entreprenørforettn.	København	1	9	6	40
2	—	S.	Murersvende	Murerforretning	København	1	9	7	20
3	—	S.	Tekstilarbejdere	Bomuldsvæveri	Skive	1	13	78	1070
4	—	S.	Smede og Maskinarb.	Brobygning	København	2	16	7	100
5	—	S.	Snedkere	Stolefabrik	Odense	1	13	4	40
6	—	S.	— do. —	Orgelbyggeri	Ringkøbing	1	29	7	170
7	—	S.	Jord- og Betonarb.	Entreprenørforetning	København	1	10	7	60
8	—	S.	Jord- og Betonarb.	Entreprenørforetning	Saltholmsflak	1	27	17	380
9	—	S.	Arbejds mænd	Svovlsyre- og Gød.n.fbr.	Kastrup	1	82	110	6720
0	Aug.	S.	Kvdl. Herreskræddere	Skrædderforretning	København	1	22	4	70
1	—	S.	Træskoarbejdere	Træskofabrik	Viby (Jyll.)	1	19	123	1150
2	—	S.	Arbejds mænd	Statsbanerne	Kbhvns. Amt	1	20	2	40
3	—	S.	— do. —	Cementfabrik	Nørre-Sundby	1	51	2	80
4	—	S.	Murersvende	Murerforretning	København	1	37	15	180
5	—	S.	Snedkervende	Snedkermester	Kallundborg	1	2	64	110
6	—	S.	Elektropletarbejdere	Elektropletv.fabrikker	København	5	45	85	2900
7	Sept.	S.	Børstenbindere	Børstenbinderforrettn.	Aalborg	1	3	204	500
8	—	S.	Hvidgarvsvende	Garveri	Odense	1	3	20	60
9	—	S.	Metaltrykkere	Elektropletv.fabrikker	København	5	5	69	290
0	—	S.	Tarmrensere	Tarmrenseri	Horsens	1	11	1	10
1	—	S.	Sukkerfabrikarb. Murer- sv. og -arb., Arbm.,	Sukkerfabrik, Murer- mesterforrettn., Ent- reprenør	Gørlev	5	360	4	1440
2	—	S.	Slagteriarbejdere	Slagteri	Vejle	1	45	3	90
3	Oktober	S.	Jordarbejdere	Entreprenørforettn.	Fredensborg	4	56	4	200
4	—	S.	Snedkersv., Pladsarb. Maskinsnedkere	Tømmerhandel	Vordingborg	1	23	4	70
5	—	S.	Slagteriarbejdere	Tarmrenserier	10 Provinsbyer	1	173	2	250
6	—	S.	Arbejds mænd	Købmandsforretning	Rudkøbing	1	2	12	23
7	Nov.	S.	Vævere	Bomuldsvæveri	København	1	20	109	700
8	—	S.	Murersvende	Murermester	København	1	5	6	20
9	Dec.	S.	Skotøjsarbejdere	Skotøjsfabrik	Ribe	1	4	18	60
0	—	S.	Arbejds mænd	Gummivarefabrik	København	1	71	1	70
1	—	S.	Træindustriarbejdere	Træskofabrik	Køge	1	43	21½	660
1913									
2	Jan.	S.	Havnearbejdere	Aarhus Havn	Aarhus	1	90	½	45
3	—	S.	Savværksarbejdere	Træskofabrik	Nørre-Sundby	1	4	—	—
4	—	S.	Kelnerne	Restauration	Fredericia	1	7	—	—
5	—	S.	Snedkere	Snedkermester	Vejle	1	14	—	—

Les grèves en particulier 1911—15 (suite).

Løbe-Nr. no.	Aar og Maaned année, mois	Arbejdsstandsm- gens Art. S = græ- ses, L = lok-loade	Arbejdere eller Arbejderorganisation <i>ouvriers, profession</i>	Arbejdsgiver eller Arbejdsgiverorganisa- tion <i>patrons, profession</i>	Sted lieu	Antal Arbejds- giverne <i>patrons, nombre</i>	Antal Arbejdere <i>ouvriers, nombre</i>	Standsningens Varighed i Dage <i>durée, jours</i>	Antal tabte Arbejdsdage
116	Jan.	S.	Kvindelige Arbejdere .	Fiskenettfabrik	København	1	72	42	261
117	—	S.	Smede og Maskinarb. .	Jernstøberi	Nyborg	1	6	10	—
118	—	S.	Murersvende	Murermester	Kallundborg	1	5	52	3
119	—	S.	Cycle- og Metalslibere .	Metalvarefabrik	København	1	6	5	—
120	—	S.	Smede og Maskinarb. .	Sukkerfabrik	Gørlev	1	14	1	—
121	—	S.	Jord- og Betonarb. . .	Entreprenør	Slagelse	1	35	11	31
122	Febr.	—	Snedkere	Orgelfabrik	Ringkøbing	1	—	—	—
123	—	S.	Jord- og Betonarb. . .	Byggeforetagende	København	1	20	24	41
124	—	S.	Skibstømrere	Skibsværft	København	1	35	5	1
125	—	S.	Bødkere	Cementfabrikker	Jylland	7	137	10	121
126	—	S.	Søfyrbødere	Bjergningsentreprise	København	1	16	17	21
127	—	S.	Skibstømrere	Skibsværfter	København	2	136	6	61
128	Marts	S.	Skibsmalere	Skibsværfter	København og Helsingør	3	210	8	14
129	—	S.	Skræddere	Skrædderi	Svendborg	1	10	1	—
130	—	S.	Arbejdsmand	Skibsværft	København	1	87	9	70
131	—	S.	Sømand	Bjergningsentreprise	København	1	25	9	20
132	—	S.	Tobaksarbejdere	Cigarfabrik	Fredericia	1	71	5	38
133	—	S.	Jord- og Betonarb. . .	Entreprenør	København	1	10	52	40
134	—	S.	Skræddere	Skrædderi	København	1	20	3	6
135	—	S.	Elektropletarbejdere . .	Elektropletvarefabrik	København	1	15	15	18
136	—	S.	Billedskærere	Møbel-fabrik	Aarhus	1	2	10	2
137	—	S.	Formere	Jernstøberi	Svendborg	1	12	9	10
138	April	S.	Malersvende	Malerfaget	København	417	1000	28	2400
139	—	S.	Sadelmager- og Tapet- serersvende	Sadelmagere og Møbel- fabrik	Horsens	6	6	64	30
140	—	S.	Malersvende	Malerfaget	Provinsbyerne	250	650	31	1622
141	—	S.	Kvindelige Arbejdere .	Trikotagefabrik	Vejle	1	20	5	8
142	—	S.	Træindustriarbejdere . .	Emballagefabrik	Kolding	1	16	13	18
143	—	S.	Murarbejdsmand	Murermestre	Provinsbyer	122	275	24	1146
144	—	S.	Vægtere	Vagtkomp.	København	1	101	12	120
145	—	S.	Brolæggere	Entreprenører	Nordre Birk	4	3	392	100
146	—	S.	Kvindelige Arbejdere .	Æggelager	København	1	—	—	—
147	Maj	S.	Smede og Maskinarb. .	Maskinfabrik	Svendborg	1	13	6	5
148	—	S.	Tobaksarbejdere	Cigarfabrikker	Hele Landet	57	3784	49	15500
149	—	S.	Tobaksarbejdere	Cigarfabrikker	Fredericia, Odense og Svendborg	6	35	43	120
150	—	S.	Tobaksarbejdere	Skraa- og Røgtobaks- fabrikker	Hele Landet	—	1200	48	4800
151	Juni	S.	Smede og Maskinarb. .	Maskinfabrik	Nyborg	1	1	4	—
152	—	—	Murersvende	Murermester	København	1	37	1/2	1
153	—	S.	Arbejdsmand	Glarimester	København	1	3	8	2
154	Juli	S.	Glarimestersvende	Glarimestre	København	36	70	86	518
155	—	—	Arbejdsmand	Statsbanerne	Nykøbing F.	1	32	3	10
156	—	S.	Snedkere	Stølefabrik	Fredericia	1	8	15	10
157	—	S.	Barnevognsarbejdere . .	Barnevognsfabrik	København	1	10	3	3
158	—	S.	Bagere	Bagerier	Frederikshavn	7	7	98	60

De enkelte Arbejdsstandsninger 1911—15 (fortsat).

Aar og Maaned aars, mois	Arbejdsstandin- gene Art. S = præ- ves, L = løk-ords	Arbejdere eller Arbejderorganisation <i>ouvriers, profession</i>	Arbejdsgiver eller Arbejdsgiverorganisa- tion <i>patrons, profession</i>	Sted lieu	Antal Arbejde- givere <i>patrons, nombre</i>	Antal Arbejdere <i>ouvriers, nombre</i>	Standningens Varighed i Dage <i>durée, jours</i>	Antal tabte Arbejdsdage <i>jours chômés</i>
9 Juli	S.	Arbejdsmand	Statsbanerne	Kystbanen	1	60	3	180
0 —	S.	Kvindelige Arbejdere	Celluloidfabrik	København	1	30	2	60
1 —	S.	Kv. Arb. og Arbejdsmand	Telefonfabrik	Horsens	1	100	13	500
2 —	S.	Arbejdsmand	Porcellænsfabrik	København	1	8	2	16
3 Aug.	S.	Kæretmagere	Maskinfabrik	Hillerød	1	6	1	6
4 —	S.	Murersvende	Murermester	København	1	2	12	20
5 —	S.	Arbejdsmand	Kalkbrud	Fakse	1	167	21	3000
6 —	S.	Papirindustriarbejdere	Papfabrik	København	1	25	6	125
7 —	S.	Arbejdsmand	Entrepenør	Nykøbing F.	1	20	2	40
8 Sept.	S.	Træindustriarbejdere	Savværk	Randers	1	10	613	2000
9 —	S.	Jord- og Betonarb.	Betonbjælke Co.	København	1	2	35	60
0 —	S.	Arbejdsmand	Metaltværefabrik	København	1	122	9	970
1 —	S.	Murersvende	Murermester	København	1	2	4	6
2 —	S.	Sadelmagere	Sadelmager	København	1	4	67	230
3 —	S.	Formere	Maskinfabrik	Thisted	1	7	29	170
4 —	S.	Murersv. og Murarb.	Murermester	København	1	13	5	65
5 —	S.	Typografer	Bladvirksomhed	København	1	8	1/2	4
6 —	S.	Formere	Jernstøberi	Middelfart	1	32	4	100
7 Okt.	S.	Arbejdsmand	Fiskehandler	København	1	9	1	9
8 —	S.	Malere	Malermester	København	1	—	—	—
9 —	S.	Arbejdsmand	Købmand	Assens	1	17	177	2500
0 —	S.	Arbejdsmand	Tændstikfabrikker	København og Randers	2	47	34	6200
1 —	S.	Børstenbindere	Børstefabrikant	Skive	1	5	50	200
2 —	S.	Slagteriarbejdere	Slagterier	Roskilde	2	26	104	2300
3 Nov.	S.	Tobaksarbejdere	Cigarfabrik	København	1	105	6	1900
4 —	S.	Formere	Maskinfabrik	København	1	7	37	300
5 Dec.	S.	Arbejdsmand	Hotel	København	1	5	31	120
6 —	S.	Arbejdsmand	Glarimester	København	1	2	31	50
7 —	S.	Havnearbejdere	Frihavnen	København	1	550	190	85300
1914								
8 Jan.	S.	Tobaksarbejdere	Tobaksfabrik	Nykøbing F.	1	38	2	76
9 —	L.	Træindustriarbejdere	Savværk	Tureby	1	13	562	6000
0 —	L.	Oliemøllernes Fagforen.	Sæbefabrik	København	1	6	8	40
1 Febr.	S.	Skibstømrere	Skibsbyggerier	Esbjerg	4	47	8	330
2 —	S.	Snedkere	Snedkermester	Skagen	1	7	33	210
3 —	S.	Murararbejdsmand	Murermester	København	1	2	48	80
4 —	S.	Murersvende	Murermester	København	1	4	3	12
5 —	S.	Bygningssnedkere	Snedkermester	København	1	4	5	20
6 —	S.	Arbejdsmand	Plydsfabrik	Kastrup	—	—	—	—
7 Marts	S.	Tekstilarbejdere	Tekstilfabrik	Thisted	—	3	134	340
8 —	S.	Arbejdsmand	Automobilgarage	København	1	3	4	10
9 —	L.	Skræddere	Skrædder	Kolding	1	60	34	1680
0 —	S.	Murararbejdsmand	Murermester	Stubbekøbing	—	—	—	—
1 —	S.	Tekstilarbejdere	Tekstilfabrik	Skive	—	3	—	—

Les grèves en particulier 1911- 15 (suite).

Løbe-Nr. no.	Aar og Maaned année, mois	Arbejdsstandsh- gens Art. S = græ- ves, L = lock-outs	Arbejdere eller Arbejderorganisation ouvriers, profession	Arbejdsgiver eller Arbejdsgiverorganisa- tion patrons, profession	Sted lieu	Antal Arbejds- giverne patrons, nombre	Antal Arbejdere ouvriers, nombre	Stændingens Varighed i Dage durée, jours	Antal tabte Arbejdsdage
202	April	S.	Arbejds mænd	Grosserer	København ..	1	4	5	16
203	Maj	S.	Arbejds mænd	Murermestre	Nykøbing S. ..	10	112	6	670
204	—	S.	Barbersvende	Barbermestre	Randers	15	16	12	160
205	—	S.	Arbejds mænd	Køb mænd	Hobro	15	127	23	2400
206	—	S.	Snedkere	Tømrermestre	Provinsbi Jyll.	50	300	15	4800
207	—	S.	Pottemagere	Pottemagere	Hele Landet ..	32	63	77	4000
208	—	S.	Murersvende	Murermestre	Hadsten	—	—	—	—
209	Juni	S.	Træindustriarbejdere ..	Møbelfabrik	Kolding	1	9	3	30
210	—	S.	Arbejds mænd	Køb mænd	Aarhus	25	400	4	1200
211	—	S.	Arbejds mænd	Oliemøller	Kbh., Aarhus, Aalborg	6	600	11	5400
212	—	S.	Arbejds mænd	Oliemøller	København	4	40	11	360
213	—	S.	Arbejds mænd	Mosaikfabrikanter ..	København	5	23	27	530
214	—	S.	Murersvende	Murermestre	Slagelse	5	26	8	180
215	—	S.	Arbejds mænd	Entreprenør	Nexø	1	15	1	15
216	—	S.	Arbejds mænd	By-Ekspres	København	—	—	—	—
217	Juli	S.	Træindustriarbejdere ..	Maskinsnedkeri	Kolding	1	16	16	220
218	—	S.	Arbejds mænd	Entreprenør	Esbjerg	2	205	30	5330
219	—	S.	Snedkere	Skibsværft	Helsingør	1	41	28	1000
220	—	S.	Bogbindere	Bogbindere	Kbh. og Prov.	125	1000	21	18000
221	—	S.	Sømænd	Kulderier	Hele Landet ..	13	75	26	1725
222	—	S.	Smede og Maskinarb.	Maskinfabrik	Nykøbing F. ..	1	22	5	110
223	—	S.	Tobaksarbejdere	Cigarfabrik	Kolding	1	34	25	750
224	—	S.	Snedkere	Snedkermester	København	—	—	—	—
225	—	S.	Tobaksarbejdere	Cigarfabrik	København	—	—	—	—
226	Aug.	S.	Elektrikere	Installatørfirma	København	1	9	4	30
227	Sept.	S.	Formere	Maskinfabrik	Aarhus	1	14	16	200
228	Okt.	S.	Træindustriarbejdere ..	Træskofabrik	Solbjerg (Ran- ders Amt) ..	1	15	5	60
229	Nov.	S.	— do. —	Træskofabrik	Hørsholm	1	12	12	120
230	—	S.	Malere	Malermester	Aalborg	—	—	—	—
231	—	S.	Bude	Budekspres	København	—	—	—	—
1915									
232	Febr.	L.	Arbejds mænd	Klinke- og Chamotte- stensfabrik	Rønne og Hasle	1	190	45	7550
233	—	S.	Kvindelige Arbejdere ..	Vadskeri	København	1	25	2	50
234	—	S.	Hvidgarvere	Læderfabrik	København	1	16	1 1/2	24
235	—	S.	Skræddersvende	Skrædderi	København	1	20	15	300
236	—	S.	Formere	Jernstøberi	Randers	1	—	—	—
237	—	S.	Elektropletarb., Forsæl- vere, Metallslibere ..	Skefabrik	København	1	15	5	75
238	—	S.	Tømrersvende	Tømrer	Viborg	1	4	22	70
239	Marts	S.	Arbejds mænd	Entreprenør	Nyborg	1	25	82	1600
240	—	L.	Murararbejds mænd	Murermester	København	1	28	2	56

De enkelte Arbejdsstandsninger 1911—15 (fortsat).

Løbe-Nr. no.	Aar og Maaned année, mois	Arbejdsstandsningens Art. S = græ- ses, L = lock-out	Arbejdere eller Arbejderorganisation ouvriers, profession	Arbejdsgiver eller Arbejdsgiverorganisa- tion patrons, profession	Sted lieu	Antal Arbejds- givere patrons, nombre	Antal Arbejdere ouvriers, nombre	Standningens Varighed i Dage durée, jours	Antal tabte Arbejdsdage jours chômés
241	Marts	S.	Arbejds mænd	Købmand	Faaborg	1	3	47	100
242	—	S.	Skræddere og Syere...	Konfektionsfirma	Aarhus	1	100	29	2200
243	—	S.	Træindustriarbejdere..	Emballagefabrik	Korsør	1	25	6	150
244	April	S.	Sadelmagersvende	Sadelmagere	København ...	50	850	9	900
245	—	S.	Elektrikere	Installationsfirma	Brørup	1	15	7	90
246	—	S.	Snedkere	Tømremester	Lemvig	1	14	105	600
247	Maj	S.	Elektrikere	Entreprenør	Skanderborg ..	1	11	43	400
248	—	S.	Træindustriarbejdere..	Savbrug	Silkeborg	1	4	36	120
249	—	S.	Cigararbejdere	Cigarfabrik	Aarhus	1	7	—	—
250	Juni	S.	Smede og Maskinarb. . .	Automobil-Central ...	København ...	1	11	3	20
251	—	S.	Jord- og Betonarb. ...	Entreprenør	København ...	1	23	12	230
252	—	S.	Smede og Maskinarb. . .	Kartoffelkogerfabrik ..	Silkeborg	1	5	14	60
253	—	S.	— do. —	Skibsbyggeri	København ...	1	10	1	10
254	Juli	S.	Forsikringsfunktion. . .	Forsikringsanstalt	Forsk. Byer ...	1	110	92	7800
255	—	S.	Træindustriarbejdere..	Trævarefabrik	Randers	1	30	240	6100
256	—	S.	Formere	Jernindustri	Aarhus	1	25	1	25
257	—	S.	— do. —	— do. —	Horsens	1	5	4	20
258	Juli	S.	Formere	Skibsværft	København ...	1	10	2	30
259	—	S og L	Tekstularbejdere	Tekstilfabrik	Silkeborg	1	63	25	700
260	—	S.	Bødkere	Cementfabrik	Nørretranders ..	1	40	5 ¹ / ₂	160
261	—	S.	Jord- og Betonarb. . .	Entreprenør	København ...	1	22	15	110
262	—	S.	Smede og Maskinarb. . .	— do. —	København ...	1	20	1	20
263	—	S.	Jord- og Betonarb. ...	— do. —	København ...	1	18	3	54
264	—	S.	Kobbersmede	Flydedok	København ...	1	9	8	60
265	Aug.	S.	Kuske	Mineralvandsfabrik ...	København ...	1	5	7	30
266	—	S.	Jord- og Betonarb. ...	Elektricitetsværk	København ...	1	21	91	1000
267	—	S.	Snedkersvende	Pianofabrik	N. Aaby (Fyn)	1	—	—	—
268	Sept.	S.	Murersvende	Murermestre	København ...	2	4	88	300
269	—	S.	Smedesvende	Smedemestre	Næstved og Omegn	10	11	5	40
270	—	S.	Mølleriarbejdere	Dampmølle	Nykøbing F. ...	1	18	1	18
271	Okt.	S.	Forgyldere	Rammeffabrik	Odense	2	11	27	170
272	—	S.	Typografer	Avistrykkeri	Horsens	1	17	1	17
273	Nov.	S.	Smede og Maskinarb. . .	Skibsværft	Aalborg	1	70	1	70
274	—	S.	— do. —	Maskinfabrik	Lyngby	1	18	2	20

Noter til Tabellen.

Annotations au tableau.

1911.

Til Løbe-Nr. 1.

Paa en Stokkefabrik i Otterup erklærede Arbejdsgiveren Lockout, fordi nogle af hans Arbejdere havde søgt Arbejde andetsteds, hvilket Arbejdsgiveren opfattede som iværksat af Drejerforbundet. Lockouten varede omtrent 1 Maaned; den sluttedes efter at Forbundet havde indledet Forhandlinger med Fabrikanten. Arbejdet genoptoges paa de gamle Betingelser, og alle de Arbejdere, der havde Beskæftigelse hos Fabrikanten inden Lockouten, fik atter Beskæftigelse.

Til Løbe-Nr. 3.

Den 1. Jan. 1911 udløb Overenskomsten mellem Blikkenslagerforbundet og Centralforeningen af Blikkenslagere og Kobbersmede i Jylland. Forbundet, der stod udenfor »De samvirkende Fagforbund«, varslede Strejke, der traadte i Kraft 13. Jan., da Forhandlingen m. Parterne ikke førte til noget Resultat. Arbejdsgiverforeningen udstedte da Lockoutvarsel overfor Blikkenslagere i København og paa Øerne, og da der ikke opnaaedes Enighed, traadte Lockouten i Kraft d. 13. Febr. Sagen var blevet forhandlet paa de store Fællesmøder, som Hovedorganisationerne havde afholdt fra og med d. 25. Jan. til Behandling af Forholdene i Tekstilindustrien, Træindustrien, Murerfaget, Herrekonfektionsfaget i Kbhvn., Elektrikerfaget og Blikkenslagerfaget.

Efter Henvendelse af Blikkenslagerforbundet havde Forligsmanden holdt et Møde d. 10. Februar, der dog ikke førte til noget Resultat, hvorefter der for første Gang i Henhold til Forligsmandslovens § 3 indkaldtes Repræsentanter for Arbejdsgiverforen. og for Blikkenslagerforbundet til et Møde den 26. Februar, og den næste Dags Morgen opnaaedes Enighed om en ny 5aarig Overenskomst. Ifølge denne fastsattes Timelønnen i København som hidtil til 50 Øre for Bygningsarbejde, og for Værkstedarbejde til 45 Øre, i Provinserne til 42 Øre indtil 1. Febr. 1914, derefter til 43 Øre (hidtil i Østifterne 41 Øre for Bygningsarbejde og 36 Øre for Værkstedarbejde; i Jylland 40 Øre for alt Arbejde). For at faa Gyldighed, skulde Overenskomsten vedtages af Arbejdernes Generalforsamlinger, men disse forkastede den.

D. 25. Marts indkaldte Forligsmanden til en Række Møder til samlet Behandling af Konflikterne i de tre Fag, hvor der var Lockout (Blikkenslagere, Træindustriarbejdere og Elektrikere), og i tre Fag, hvor der var varslet Lockout (Snedkere, Murersvende i hele Landet og Murarbejdsmand i Kbhvn.). Da der ikke opnaaedes Enighed, udarbejdede Forligsmanden Mæglingforslag, der for Blikkenslagerernes Vedk. gik ud paa det samme som Overenskomsten af 26. Febr. Arbejdsgiverne vedtog Forslaget, men Blikkenslagerne forkastede det atter. April gik hen, uden at det lykkedes at komme til Enighed, til Trods for, at der blev ført forskellige Forhandlinger, til Trods for at de løbende Lockouter i Bygningsfagene skulde vedblive (uagtet Forlig her var kommet i Stand), hvis ikke Enighed i Blikkenslagerfaget opnaaedes inden 1. Maj Kl.12, og til Trods for

at de varslede Lockouter overfor Malere, Smede, Tømrere, Arbejdsmænd m. fl., der var aflyste d. 27. April i saa Fald kunde iværksættes med 7 Dages Varsel.

Forligsmanden, der gentagne Gange havde opfordret Blikkenslagerernes Hovedbestyrelse til at bringe Forslaget for Generalforsamlingerne, hvad Bestyrelsen havde nægtet, da den hævdede, det vilde være forgæves, indkaldte saa d. 3. Maj Repræsentanter for Arbejdsgiverforeningen og for Blikkenslagerforb. til et Møde, hvor tillige Repræsentanter for »De samvirk. Fagforb.« var til Stede. Her lovede Repræsentanterne for Blikkenslagerforb. at forelægge Forligsmandens Mæglingsforslag af 3. April for Generalforsamlingen. Denne forkastede paany Forslaget og Arbejdsgiverne varslede da med enkelt Varsel Udvidelse af Lockouten til d. 16. Maj. I Ugen før førtes forsk. Forhandlinger ml. Blikkenslagerforb.s Bestyrelse og »De samv. Fagforb.« Ledere, og Forligsmanden indkaldte til Møde d. 15. Maj og foreslog her Arbejderne at vedtage Mæglingsforslaget af 3. April med nogle forklarende Bemærkninger, hvorved der blev givet Forb. Ret til at vælge mel. den i Overenskomsten optagne Bestemmelse om Udearbejde og den tidligere gældende Bestemmelse, men Arbejderne afslog dette, og d. 16. Maj traadte den udvidede Lockout i Kraft. Imidlertid forelagde Blikkenslagerernes Repræsentanter Mæglingsforslaget med Tilføjelser for deres Generalforsamlinger om Aftenen d. 16., og disse vedtog Forslaget. Den følg. Dag aflystes samtlige Lockouter og Blikkenslagerne genoptog Arbejdet d. 22. Strejken i Jylland berørte 97 Arbejdsgivere m. 262 Arbejdere, hvoraf 250 var Strejkende. Antal tabte Arbejdsdage var 26250. Lockouten berørte 160 Arbejdsgivere og 444 Arbejdere; Antal tabte Arbejdsdage: 35076. Udbetalt Understøttelse: 94300 Kr., heraf 1000 Kr. fra Sverige.

Til Løbe-Nr. 5.

Arbejderne paa en Maskinfabrik i Køge forlangte nogle uorganiserede Arbejdere afskedigede. Der blev ført forskellige Forhandlinger ml. Fabrikanten og den stedlige Fagforening om dette Punkt samt om en ny Overenskomst i det hele. Man kom imidlertid først til Enighed ved Forhandling mel. Arbejdsgiveren og Dansk Smede- og Maskinarbejderforbund. Fabrikanten maatte give efter med Hensyn til den uorganiserede Arbejdskraft, idet der i Overenskomsten blev optaget den Bestemmelse, at de omtalte uorg. Arbejdere vilde blive afskedigede, hvis de ikke inden 14 Dage meldte sig ind i Fagforeningen.

Til Løbe-Nr. 7.

D. 1. Februar 1911 udløb Overenskomsten i Skrædderfaget i Kbhvn. ang. Lagerarb. Forhandlingerne begyndte i December 1910 og fortsattes i Januar, men Enighed opnaaedes ikke. Arbejdsgiverne vilde kun gaa med til en ca. 3²/₁₀% Forhøjelse af Priskuranten, samt vilde have Udløbsfristen fastsat til 1. April, da det meste Sæsonarbejde til den Tid er udført; Arbejderne mente imidlertid ikke at kunne lade sig høje med det, og varslede Strejke til d. 1. Februar. Sagen behandlede paa et af Hovedorganisationernes Fællesmøder ang. forsk. Konflikter d. 27. Jan., men her blev man heller ikke enige, og Striken etableredes d. 1. Februar.

Naar Strejken fandt Sted, medens Forhandlingerne fortsattes, maa Aarsagen delvis søges i, at Tilskærerne, der stod udenfor »De samv. Fagforb.«, nedlagde Arbejdet d. 1. Deres Overensk. udløb ogsaa denne Dag, og man var ikke blevet enig om en ny. Sagen behandlede nu af Parterne selv (Foreningen af Fabrikanten af Herreklæder og Skrædderforbundet) sammen med Repræsentanter fra »De samv. Fagforb.« paa et Møde d. 2. Febr., hvor Forligsmanden kom til Stede. Den 8. Febr. fandt atter et Møde Sted, og denne Gang blev man enige om en ny Priskurant saavel for de mandlige, som for de kvindelige Herreskrædere. Gennemsnitlig gav den en Lønforhøjelse af 5—8 %. Overenskomsten skulde først træde i Kraft 1. April og have Gyldighed i 5 Aar. Arbejdet genoptoges d. 11. Februar. Strejkerne omfattede ca. 2000 Kvinder (1200 org.) og 450 Mænd (200 org.). Kvinderne var saa godt som alle Hjemmearbejdere. Antal tabte Arbejdsdage androg 18117 for Kvinder, 4068 for Mænd, tabt Arbejds løn henholdsvis 40000 og 13500 Kr., udbetalt Understøttelse henholdsvis 12826 (9886 fra egen

Fagf., 2940 fra »De samv. Fagf.«) og 2488 Kr. (1888 fra egen Fagf. og 600 fra »De samv. F.«).

Tilbage stod at opnaa Enighed i Tilskærerkonflikten. D. 11. og 14. s. M. holdtes Møder, hvor Repræsentanter for »De samv. Fagf.« var til Stede, og paa det sidste Møde blev man enige om en ny Overenskomst, hvori Lønnen var forhøjet med 1 Kr. ugentlig. D. 15. genoptoges Arbejdet. Konflikten omfattede 100 Arbejdere, 1300 tabte Arbejdsdage.

Til Løbe-Nr. 9.

Hos fire Mestres i Vejen krævede Smedene Jernindustriens almindelige Overenskomst indført. Men da dette baade betød Lønforhøjelse og Forkortelse af Arbejdstiden, vilde Mestrene ikke gaa ind derpaa, hvorfor Strejken udbrød d. 1. Febr., men dog kun hos de 3 Mestres, da den 4. d. 31. Jan. havde underskrevet den ovennævnte Overenskomst. Forhandlingerne fortsattes imidlertid, og Mestrene underskrev den forlangte Overenskomst, dog med den væsentlige Modifikation, at Arbejdstiden i de 8 Sommermaaneder fastsattes til 10 Timer (Arbejderne havde krævet $9\frac{1}{2}$ Times dagligt Arbejde hele Aaret). Strejken varede omtrent $3\frac{1}{2}$ Maaned.

Til Løbe-Nr. 11.

Paa en Pakkassefabrik i København nedlagde Savskærerne Arbejdet, idet de fordrede en Formand, der ikke var Medlem af Fagforeningen, samt nogle Lærlinge afskediget, og tillige krævede højere Løn. Arbejdsgiveren, der ikke var Medlem af Arbejdsgiverforeningen, hævdede, at det var Brud paa den bestaaende Overenskomst med Fagforeningen, mens Arbejderne hævdede, at denne Overensk. ikke vedrørte Strejke og Lockout. Efter at Strejken havde varet i ca. 7 Uger, kom man til Enighed ved et Mæglingsudvalg; Arbejdsgiveren beholdt Formanden og Lærlingene; Lønnen forandredes efter Arbejdernes Ønske fra fast Løn til Timeløn, hvilket Arbejderne mente betød Lønforhøjelse, Arbejdsgiveren ikke.

Til Løbe-Nr. 14.

D. 1. Febr. 1911 udløb Overenskomsten med Træindustriarbejderforbundet ang. Savværksarbejdere og Maskinsnedkere i hele Landet efter Opsigelse af Forbundet. Arbejderne krævede Forkortelse af Arbejdstiden fra $9\frac{1}{2}$ Time i Kbhvn. og 10 Timer i Provinserne til 9 Timer, mens Arbejdsgiverne fastholdt den hidtil gældende Tid. Desuden forlangte Arbejderne Forhøjelse af Minimallønnen, i Kbhvn. og Jylland og en Minimalløn for Østifterne, hvor der hidtil ingen havde været. Arbejdsgiverne tilbød at fastsætte Minimallønnen for Øerne til 36 Øre, og for øvrigt beholde de tidligere Sats, dog med en Forhøjelse fra 1. Febr. 1914. Mødet d. 6. bragte ikke noget Resultat, hvorfor Arbejdsgiverforen. varslede Lockout d. 27. Febr. D. 24. holdtes Møde, men man kunde ikke blive enige om Lønnen, og Arbejderne holdt paa en 3aarig Overenskomst, Arbejdsgiverne paa en 5aarig; Lockouten traadte da i Kraft d. 27.

Paa Mødet, der paa Forligsmandens Opfordring blev afholdt d. 27. Marts til Behandling af samtlige Konflikter i de 6 Bygningsfag, kom Parterne heller ikke til Enighed ang. Træindustriarbejderspørgsmaalet, og Forligsmanden stillede d. 3. April Mæglingsforslag, som blev forkastet af begge Parter. Forslaget gik ud paa, at Arbejdstiden skulde forkortes saavel i Kbhvn. som i Provinserne fra 1. Febr. 1912 med $\frac{1}{2}$ Time i de 4 Vintermaaneder, fra 1. Febr. 1914 skulde den yderligere forkortes i Provinserne med $\frac{1}{2}$ Time i de øvrige 8 Maaneder. Minimallønnen skulde i Kbhvn. forhøjes fra 1. Febr. 1912 til 45 Øre og fra 1. Febr. 1914 til 47 Øre. I Provinserne skulde Minimallønnen forhøjes til samme Tidspunkter til henholdsvis 38 og 39 Øre; for øvede Pladsarbejdere til 34 og 35 Øre, for uøvede forhøjedes den i samme Forhold. Overenskomstens Varighed sattes til 5 Aar.

Forhandlingerne genoptoges d. 19. April, og den 22. var samtlige Konflikter, der vedrørte De samv. Fagf. til Behandling, uden at man enedes. Forligsmanden greb atter ind og afholdt et Møde d. 26. og ved det store Forlig d. 27. April kom man ogsaa til Afslutning i Træindustrikonflikten. Forligsmandens Forslag

af 3. April tiltraadtes med den Tilføjelse, at Arbejdstidsforkortelsen i Kbhvn. i de 4 Vintermaaneder skulde indtræde d. 1. Nov. 1911. Imidlertid ophørte Lockouten først d. 18. Maj, da Forudsætningen for dens Ophør (Blikkenslagerkonfliktens Ophør) ikke fandt Sted før d. 16. Maj.

Lockouten vedrørte 109 Arbejdsgivere (Savværker, Maskinsnedkerier, Trævarefabr. m. m.) og 1534 Arbejdere, hvoraf 1495 organiserede (1180 Lockoutede og 315 andre Arbejdsløse) og 39 uorganiserede (10 Lockoutede og 29 andre Arbejdsløse). Antal tabte Arbejdsdage var 96335, heraf 77350 for direkte Louckoutede. Udbetalt Understøttelse var 225000 Kr., heraf 120000 Kr. fra egne Fagforen. og 93000 fra »De samv. Fagforb.«. Tabt Arbejds løn beløb sig til ca. 320000 for Kr. org. og ca. 2800 Kr. for uorganiserede Arbejdere.

Til Løbe-Nr. 16.

Installatørforeningen i København opsgade Priskuranten til 1. Februar; dette besvaredes af Elektrikerforb. med Opsigelse af hele Overenskomsten, og samtidig opsgade Installatørforeningen Overenskomsterne i de forskellige Provinsbyer, idet man vilde have de højere Minimal lønninger for Montører og Elektrikersvende nedsat fra 45—50 Øre til 40 Øre og reducere Priskuranten, mens Fagforeningen forlangte 50 Øre straks og 55 Øre fra 1. Febr. 1914 som Minimal løn. Ved en Række Forhandlinger blev man enige om Reduktion af Priskuranten, men Forhandlingen strandede paa Minimal lønsspørgsmaalet, og d. 28. Febr. iværksattes Lockout i hele Landet.

I Slutningen af Marts deltog Elektrikerne i de Forhandlingsmøder, der fandt Sted ang. de forskellige Konflikter i Bygningsfagene. Forligsmandens Forslag til en 5aarig Overensk. d. 3. April blev heller ikke for Elektrikerens Vedkommende vedtaget, idet Arbejderne forkastede det, da det ikke indeholdt Bestemmelse om Minimal løn for ældre Svende.

D. 20. April genoptoges Forhandlingen angaaende Elektrikerkonflikten mellem »De samv. Fagforb.« og Arbejdsgiverforen., men irtet Resultatet opnaaedes. D. 22. afholdtes et Møde, hvor man vedtog at behandle Konflikterne i de 4 Fag under »De samv. Fagforb.«: Murersvende, Træindustriarb., Snedkersvende og Elektrikere. D. 23. fremkom Arbejdsgiverne med et Forslag, der for Elektrikerens Vedk. gik ud paa, at Minimal lønsbestemmelserne fra d. tidligere gældende Overenskomst for Elektrikere og Montører vedblivende skulde gælde, dog saaledes at Minimal lønnen for Montører forhøjedes straks med 3 Øre til 53 Øre og for Udlæringerne med 5 Øre til 40 Øre, og disse Satser skulde fra 1. Febr. 1914 forhøjes med 1 Øre. D. 25. April forelaa »De samv. Fagforb.«s Svar, der gik ud paa at acceptere Arbejdsgiverens Tilbud i Elektrikerfaget; men da der ikke i de øvrige Fag opnaaedes Enighed, blev Freden først sluttet d. 27. paa Mødet hos Forligsmanden. Da Lockouten imidlertid kun skulde hæves under Forudsætning af, at der var opnaaet Enighed i 2 Fag, der stod udenfor »De samv. Fagforb.«, aflystes Lockouten først d. 17. Maj og d. 19. Maj begyndte Elektrikerne Arbejdet. Lockouten vedrørte 500 Arbejdere og 100 Arbejdsgivere; Antal tabte Arbejdsdage var 32500. Udbetalt Understøttelse: 35200 Kr.

Til Løbe-Nr. 17.

D. 16. Marts etablerede Syernes Forbund i Randers Strejke overfor 5 Konfektionsfirmaer. Man havde forsøgt at faa Forhandlinger i Stand, men dette var ikke lykkedes. Arbejderne krævede en Lønforhøjelse for Ugeløn, samt for Overarbejde og Natarbejde. For at opnaa en ny Overenskomst maatte en Udenforstaaende mægle. Freden blev sluttet, efter at Konflikten havde været i 2 Maaneder. Tallet af strejkende Arbejdere var 43 med 2200 tabte Dage. Tabt Arbejds løn beløb sig til 3678 Kr. Understøttelsen udgjorde 3035 Kr., heraf 1935 fra egne Fagforen. og 1100 fra »De samv. Fagforb.«.

Til Løbe-Nr. 18.

D. 27. Marts 1911 nedlagde Papirindustriarbejderne Arbejdet paa A/S København's Papfabrik & Fabriken Ondulium for at opnaa en Overenskomst, idet navnlig Arbejds lønnen ønskedes hævet. Da det paa det paagældende Tidspunkt

var meget sløje Tider for Fabrikerne, saa de endog var ved at standse paa Grund af manglende Indtægter, kunde Arbejdernes Krav ikke imødekommes.

Det lykkedes Fabrikerne at skaffe ny Arbejdskraft samtidig med at en Del uorganiserede Arbejdere forblev i Arbejdet. Strejken blev derfor meget langvarig, idet den først hævedes d. 28. Oktober 1911 efter Aftale mellem Arbejdsgiverne og Forbundet, uden at nogen Overenskomst var opnaaet. Kun 6 af de strejkende Arbejdere genantoges, idet alle de under Strejken antagne Arbejdere forblev i deres Pladser. Konflikten kostede Fagforeningen 1472 Kr., medens Fabrikerne Tab anslaaes til ca. 1000 Kr.

Til Løbe-Nr. 19.

Korkskærernes Forbund havde i Marts 1911 afsluttet en Overenskomst med Korkvarefabrikantforeningen og en Del udenfor denne staaende Firmaer. Da 3 Arbejdsgivere, nemlig Fabrikerne Danmark og C. Andersens elektriske Korkvarefabrik i København samt Horsens Korkvarefabrik nægtede at indgaa paa denne Overenskomst, hvorved Akkordpriserne var blevne hævede ca. 10—15 %, blev Arbejdet nedlagt hos dem d. 1. April 1911. D. 9. Juni sluttedes Konflikten efter Forhandling mellem Parterne, idet Arbejdsgiverne tiltraadte den med Fabrikantforeningen indgaaede Overenskomst med nogle faa Ændringer. 105 Mænd og Kvinder havde da været i Strejke. Konflikten kostede Fagforen. 9100 Kr., hvoraf »De samv. Fagforb.« ydede de 3300 Kr.

Til Løbe-Nr. 20.

Smede- og Maskinarbejdernes Klub i Løgstør stillede det Krav, at Smedemestrene i Løgstør samt Løgstør Jernstøberi og Maskinfabrik skulde rette sig efter den mel. Jernindustriens Sammenslutning og Smedeforbundet indgaaede Overenskomst af 1910, men dette nægtede sidstnævnte Virksomhed, hvorfor Arbejdet her nedlagdes. Det lykkedes dog at faa en Overenskomst i Stand, hvorved Tilmællingen hævedes fra 35,5 til 38 Øre og Overenskomsten af 1910 antoges som Grundlag for de fremtidige Arbejdsforhold.

Til Løbe-Nr. 21.

Anledningen til denne Lockout var Murarbejdsmandskonflikten paa Kristiansborg Slot. Stridspunktet var oprindeligt Fastsættelsen af en vis Akkordsats, som ikke fandtes i Priskuranten, og opstod i Slutningen af Sept. 1910. Den faste Voldgiftsret fastsatte Prisen ved en Kendelse d. 14. Nov., men Arbejderne nægtede at arbejde for den Betaling. Dette blev af Arbejdsgiverforeningen indanket for Den faste Voldgiftsret, der afsagde en ny Kendelse, der gik ud paa, at det var Akkorddetagernes Pligt at gaa i Arbejde. Murerarbejdsmandenes Fagforening blev idømt Bøde og maatte betale Sagens Omkostninger. D. 6. Jan. 1911 genoptoges da Arbejdet, men udførtes efter Arbejdsgiverne Mening ikke forsvarligt. D. 25. Jan. fandt Forhandling Sted mellem Arbejdsgiverforeningen og Murerarbejdsmandenes Repræsentanter uden Resultat. Sagen behandlede da atter af Den faste Voldgiftsret efter at denne havde undersøgt Arbejdet paa Stedet, og Kendeisen, som blev afsagt d. 4. Marts, erklærede, at Arbejderne ikke havde udført forsvarligt Arbejde efter 6. Jan. Murermester Rothe havde iflg. Kendelsen Ret til at afskedige Murerarbejdsmandene, hvilket han gjorde, da han ikke fandt de udførte tilstrækkeligt Arbejde; det gik paa samme Maade med de ny ansatte, og 15. Marts udsendtes da 1. Lockoutvarsel overfor Medlemmer af Murerarbejdsmandenes Fagforening, idet dog Murerarbejdsmandene paa Kristiansborg var undtagne, men for disse gav Fagforeningen da Strejkevarsel. D. 22. udstedtes 2. Lockoutvarsel. Lockouten traadte imidlertid først i Kraft d. 4. April, da den blev udsat paa de Forhandlingsmøder, som Forligsmanden havde indkaldt til angaaende Konflikterne i Byggefagene. Enighed naaedes ikke, og heller ikke Forligsmandens Forslag d. 3. April blev vedtaget, idet Arbejderne forkastede det. Forslaget paaalagde Murerarbejdsmandenes Fagforening saa vidt muligt at skaffe paalideig og tilstrækkelig Arbejdskraft til den nordre Fløj paa Kristiansborg Slot. Den i Overenskomsten fastsatte Minimalløn bortfaldt for det omhandlede Byggeforetagendes Vedkommende, saaledes at kun Lønbestemmelsen i den faglige Voldgiftskendelse af 14. November 1910 skulde gælde.

Paa Forhandlingsmøderne i Slutn. af April blev ogsaa Konflikten om Murarbejdsmændene behandlet; Forbundets Repræsentanter lovede her at forelægge og anbefale en Generalforsamling at vedtage Forligsmændens Forslag, men Forslaget forkastedes. Dette gentog sig paa en ny Generalforsamling et Par Dage efter; Foreningens Formand og Næstformand nedlagde da deres Mandater, men genvælgtes Dagen efter med Mandat til at afslutte bindende Overenskomst. Da der ved det store Forlig d. 27. var sluttet Overenskomst mellem Arbejdsgiverne og de i De samvirkende Fagforbund repræsenterede 4 Bygningsfag, og da disse Overenskomster ikke kunde træde i Kraft, før der var sluttet Forlig med Murarbejdsmændene og Blikkenslagerne, afholdt Forligsmanden d. 29. April et Møde mellem Arbejdsgivernes og Murarbejdsmændenes Repræsentanter, hvor Forslaget fra 3. April vedtoges med nogle forklarende Tilføjelser. For at Arbejdet kunde begynde i Byggefagene, maatte Konflikten i Blikkenslagerfaget bringes til Ende. Følgelig sluttedes Lockouten overfor Murarbejdsmændene i Kbhvn. heller ikke før d. 18. April. Lockouten berørte 150 Arbejdsgivere og 350 Arbejdere. Antal tabte Arbejdsdage var 12300.

Til Løbe-Nr. 22.

Overenskomsterne i Murerfaget udløb efter Opsigelse i København d. 1. Jan. og i Provinserne d. 1. Febr. Konflikten søgtes bilagt ved Forhandling mellem Hovedorganisationerne, men dette lykkedes ikke, da man ikke kunde blive enige om Timelønspørgsmaalet, og Arbejdsgiverne ønskede 5aarige Overenskomster. 1. og 2. Lockoutvarsel udstedtes derefter til 30. Marts.

Paa Forhandlingsmøderne ang. de forsk. Konflikter i Bygningsfagene i Slutn. af Marts behandledes ogsaa Konflikten i Murerfaget; foreløbig opnaaedes kun at Lockouten udsattes til 4. April.

Forligsmandens Forslag d. 3. April gik ud paa en 5aarig Overenskomst for Københavns Vedkommende; Priskuranten forhøjedes, og Minimallønnen for Svende sættes til 50 Øre pr. Time; Betalingen for Overarbejde skulde være 75 Øre pr. Time og for Natarbejde 90 Øre. Mæglingensforslaget angaaende Provinserne var en 3aarig Overenskomst, der fastholdt den Forhøjelse af Timelønnen, hvorom Parterne var blevet enige. Arbejdsgiverne akcepterede Forslaget for København, men Arbejderne forkastede det, medens det modsatte var Tilfældet i Provinsen. Arbejdsgiverne fordrede en 5aarig Overenskomst ogsaa for Provinsens Vedkommende, og Arbejderne hævdede, at Minimallønnen i København var for lav. D. 4. April traadte Lockouten da i Kraft.

Paa det Møde, der blev afholdt d. 22. April paa Foranledning af Arbejdernes Repræsentanter til Behandling af Konflikterne i Bygningsfagene, naaede man ikke til Ende med Murerstriden. Det Forslag, som Arbejdsgiverforeningens Repræsentanter derefter udarbejdede, blev forkastet af Arbejderne, som derimod nu akcepterede Forligsmændens Mæglingensforslag af 3. April. Arbejdsgiverne nægtede d. 26. at slutte Fred paa disse Vilkaar, og Forligsmanden sammenkaldte da Parterne til Møde samme Dag; ved hans Indgriben lykkedes det at opnaa Enighed. Mæglingensforslaget af 3. April blev vedtaget med den Tilføjelse, at Arbejdsgiverne fik Ret til at forlange Overenskomsterne med Murerne i Provinserne forlænget efter Udløbet af de 3 Aar mod Forhøjelse af Timelønnen med 2 Øre, undtagen Aarhus, hvor 52 Øre bibeholdtes.

Imidlertid var ogsaa denne Lockouts Ophør afhængig af Forlig med Murerarbejdsmændene og med Blikkenslagerne, hvorfor Lockouten først hævdedes d. 17. og Arbejdet genoptoges d. 18. Maj. Antallet af Arbejdsgivere, der berørtes af denne Lockout var 700, af Arbejdere 3800 Lockoutede, 297 org. og 7 uorg. Arbejdsløse, Antal tabte Arbejdsdage 95000 (+ 7400 og 175 for henholdsvis org. og uorg. Arbejdsløse); i Understøttelse udbetaltes 42000 Kr. af egne Fagf., 100,000 Kr. af De samv. Fagforb.

Til Løbe-Nr. 23.

I Snekkerfaget var samtlige Overenskomster af Arbejdsgiverne opsagte til Udløb den 1. April 1911. Den 25. Febr. begyndte en Række Forhandlinger

mellem Parterne, der dog ikke enedes, hvorfor Sagen blev indgivet til Hovedorganisationerne til Behandling sammen med de andre Byggefagskonflikter. Arbejdsgivernes Forslag gik ud paa en Fornyelse af de hidtil gældende Overenskomster for 5 Aar, hvorhos det københavnske Snedkerlavs Bygningssnedkerafdeling krævede en Nedsættelse af Arbejdslønnen paa 10 %, medens Arbejderne krævede kortere Arbejdstid og visse Lønforhøjelser for at gaa ind paa en 5aarig Overenskomst. Da intet Resultat var naaet, udstedte Arbejdsgiverforen. Lockoutvarsel til 3. April.

D. 27. Marts var der af Forligsmanden indkaldt til Forhandling om de 6 Bygningsfag, hvor Konflikterne var løbende. D. 30. Marts gik Arbejdsgiverne ind paa at udsætte Lockouten til d. 4. April. Daglig holdtes Møder, og da der ikke kunde opnaaes Enighed, fremsatte Forligsmanden d. 3. April Mæglingssforslag ang. de forskellige Konflikter, der for Snedkerfagets Vedk. gik ud paa, at de opsagte Overenskomster skulde fornyes paa 3 Aar, dog med de Ændringer, hvorom der var opnaaet Enighed mellem Parterne. Arbejderne accepterede Forslaget, Arbejdsgiverne forkastede det, og Lockouten traadte i Kraft d. 4. April.

Ved Mødet hos Forligsmanden d. 27. April opnaaedes Forlig i Snedkerstriden; Forligsmandens Forslag af 3. April blev det tilgrundliggende, men Mestrene fik Ret til inden 1. Dec. 1913 at kræve Overenskomsten forlænget i 2 Aar mod at indføre visse Forhøjelser i Lønnen. Lockoutens Afløsning fandt først Sted d. 17. Maj, da den var afhængig af, at Konflikterne med Murarbejdsmændene og Blikkenslagerne bilagdes. Lockouten berørte ca. 3150 Arbejdere (3000 Lockoutede) og 850 Arbejdsgivere, Antal tabte Arbejdsdage var 105000 for Lockoutede og 5250 for Arbejdsløse, tabt Arbejdsløn 472000 Kr. I Understøttelse udbetaltes 185300 Kr. (De samv. Fagforb. 138600, egne Fagi. 25600 Kr.).

Til Løbe-Nr. 24.

I Marts opsagde Glasarbejderforbundet de med A/S Kastrup Glasværk gældende Overenskomster og fremsatte samtidig Forslag til nye, hvorefter navnlig de lavere Lønninger skulde forhøjes, ligesom der ogsaa ønskedes Indførelse af 6 Dages Sommerferie.

Da Aktieselskabets Direktion ikke kunde gaa ind paa disse Fordringer, men endog fordrere Reduktioner i de hidtil gældende Akkordpriser, blev Arbejdet den 4. April nedlagt paa samtlige under A/S Kastrup Glasværker hørende Glasværker.

Forinden Strejkens Udbrud havde Parterne selv med Bistand af en Repræsentant fra De samv. Fagforb. forgæves forsøgt at forhandle sig til Rette; Forhandlingerne genoptoges i Midten af Juni paa Forligsmandens Initiativ; der udarbejdedes et Forslag til en Overenskomst, som begge Parterne kunde tiltræde. Der gennemførtes en 3 Dages Sommerferie og nogle Forhøjelser i Akkordpriserne. I Dagene fra 1.—8. August blev Arbejdet efterhaanden genoptaget paa samtlige Glasværker. I alt havde da været 427 Mand i Strejke, men desuden var efter Arbejdsgivernes Angivelse 268 Mand (antagelig Arbejdsmænd) blevne arbejdsløse uden at være direkte inddragne i Konflikten. Konflikten kostede Fagforen. 107600 Kr., hvoraf De samv. Fagforb. ydede de 28400 Kr.

Til Løbe-Nr. 27.

Da de foran bl. a. under Løbe-Nr. 12, 16 og 21—23 omtalte Konflikter ikke havde ladet sig bilægge gennem Forhandling, udsendte Arbejdsgiverforeningen Varsler til Lockout d. 25. April overfor de hos dens Medlemmer beskæftigede Malere, Smede- og Maskinarbejdere samt Arbejdsmænd (i Dansk Arbejdsmandsforbund). Paa Grund af Forhandlingerne udsattes den bebudede Lockout til d. 28., og ved Forliget d. 27. aflystes den, idet Arbejdsgiverne dog forbeholdt sig Ret til at iværksætte Lockout med enkelt Varsel.

D. 8. Maj udstedtes Lockoutvarsel til d. 16., da der stadig ikke var opnaaet Enighed i Blikkenslagerstriden, og Sympatilockouten traadte i Kraft, men aflystes allerede den følgende Dag, da Konflikten med Blikkenslagerne op-

hørte. 1065 Arbejdsgivere (Malere, Jernindustri, Teglværker, Entreprenører, Murere, Tømrere) og 13500 Arbejdere omfattedes af Lockouten, Antallet af tabte Dage var 27000; der udbetaltes ingen Understøttelser.

Til Løbe-Nr. 30.

Mellem Kolding Murermesterforening og Murersvendenes Fagforening s. Sted var indgaaet en Overenskomst, der af Mesterforeningen var opsagt til Ophør d. 1. Febr., og det var ikke lykkedes at faa en ny i Stand inden dette Tidspunkt. Striden kom nu til at dreje sig om, hvorvidt det Arbejde, der udførtes efter 1. Febr. skulde betales efter Akkord (som hidtil) eller efter Timeløn. Arbejderne gik ud fra det første, Arbejdsgiverne fra det sidste, hvorved Arbejderne vilde faa lavere Løn. Da Arbejderne krævede Akkordoverskudet udbetalt, nægtede Mestrene det, og Svendene truede med Strejke. D. 9. Juli afholdtes et Mæglingsmøde i Aarhus, hvor man heller ikke kunde blive enige om Spørgsmaalet, men vedtog at optage det til Afgørelse hurtigst mulig. Samtidig deponerede Mestrene det eventuelle tilgodehavende Overskud i en Bank.

Imidlertid nedlagde Arbejderne d. 10. Juli Arbejdet hos nogle Murermestre i Kolding, hvilket var i Strid med Aftalen den foregaaende Dag, og det skønt Formanden for Murersvendenes Fagforening paalagde dem at gaa i Arbejde. Først da Mestrene under Pres fra de forskellige Bygherrer havde udbetalt det forlangte Overskud, genoptog Svendene Arbejdet. For at faa afgjort Stridsspørgsmaalet, indankedes det for Den faste Volgiftsret, der afsagde sin Kendelse d. 13. Sept. Denne fastslog, at Svendenes Krav paa Akkordoverskudet var berettiget, da Mestrene ikke klart havde tilkendegivet, at Arbejdet kun udbødes paa Timeløn. Men Strejken havde dog ikke været lovlig, da de omstridte Penge var deponerede og kun ikke udbetalte paa Grund af Parternes afvigende Opfattelse.

Til Løbe-Nr. 31.

Paa Fyn var der i forskellige Landsbyer af Snedkerforbundet etableret Strejke for at opnaa højere Løn, og flere Steder opnaaede man Overenskomster herom. Saaledes havde man ogsaa udstedt Strejkevarsel til en Snedkermester i Aarslev. Han nægtede at underskrive Forbundets Lønregulativ, men anvendte en af ham selv udarbejdet Priskurant, der var lavere end den af Forbundet forlangte. Størstedelen af hans Arbejdere var uorganiserede, nemlig 5 af 8. Der blev tilbudt 10 % Løntillæg for at fortsætte Arbejdet til 1. Okt., men Arbejderne nedlagde Arbejdet d. 10. Juli, idet de vilde have den i Faget gældende Sats ÷ 10 pCt. Arbejderne fik Rejseunderstøttelse af Forbundet og rejste bort. Imidlertid løb Strejken ud i Sandet, idet nye Arbejdere ansattes til den tidligere Løn og d. 24. Juli var der den sædvanlige Arbejdsstyrke.

Til Løbe-Nr. 32.

Den 10. Juli nedlagde 48 Farveriarbejdere, Medlemmer af Tekstilarbejderforb. Arbejdet hos A/S Goldschmidt & Nordholm i København for at opnaa en Overenskomst. I Anledning af Strejken indmeldte Farveriarbejdsgiverforen., hvoraf Firmaet var Medlem, sig i Tekstilfabrikantforeningen og ved dennes Bistand blev Konflikten bilagt den 27. Juli, idet der oprettedes en Overenskomst, hvorved Arbejdslønnen blev hævet og Arbejdstiden ansat til 8 Timer. En af Firmaet til den faste Volgiftsret indgivet Klage over Strejkens Ulovlighed blev taget tilbage.

Firmaet har'anslaet sit direkte Tab ved den paagældende Strejke til ca. 500 Kr. pr. Dag eller til i alt 8000 Kr.

Til Løbe-Nr. 33.

I Nov. 1910 indledede Dansk Arbejdsmandsforbund Forhandlinger med Foreningen af Brolægningsentreprenører i København for at opnaa en Overenskomst, der kun gjaldt for Brolægningsarbejds mændene. Tidligere stod disse i Arbejde sammen med Svendene efter disses Priskurant, men uden Regler for, om de skulde deltage i Svendenes Overskud. Da Forhandlingerne ikke førte til

noget Resultat, varslede Forbundet Strejke til 11. Juli. En af Hovedorganisationerne foranlediget Forhandling d. 6. Juli forblev resultatløs, og Strejken udbrød. Da Parterne ikke selv kunde blive enige, maatte Forligsmanden træde til, og ved Møder d. 31. Aug. og d. 1. Sept. vedtoges en Overenskomst, hvorved Arbejdsmændene fik deres egen Priskurant, og Timelønnen forhøjedes fra 40—45 til 42—47 Øre.

Strejken varede omtrent 2 Maaneder, berørte 22 Arbejdsgivere, 300 Arbejdere (heraf 200 Strejkende); Antallet af tabte Arbejdsdage var 15300.

Til Løbe-Nr. 35.

Dansk Arbejdsmandsforbund havde opsagt Overenskomsten med Firmaet Petersen og Albeck og varslet Strejke til d. 24. Juli. Efter et Fællesmøde ml. Hovedorganisationerne om forskellige Konflikter behandlede denne Sag paa et Separatmøde. Arbejdsgiverne tilbød her at forhøje Lønnen fra 37½ Øre pr. Time til 39 Øre det første Aar og 40 Øre de næste 4 Aar; dette var Arbejderne tilfreds med, men de forlangte endvidere, at Arbejdsgiverne skulde forpligte sig til ikke at deltage i nogen Lockout inden 1. Okt., og dette vilde Arbejdsgiverne ikke gaa ind paa, hvorefter Arbejdet nedlagdes. Ved Forligsmandens Mellemkomst kom man til Enighed d. 3. Aug. De Lønbestemmelser, man var blevet enige om d. 22. Juli, vedtoges med en enkelt af Forligsmanden foreslaaet Tilføjelse. Arbejdet genoptoges d. 5. August. Antal strejkende Arbejdere var 63, Antal tabte Arbejdsdage 700; tabt Arbejdsløn udgjorde 3000 Kr., udbetalt Understøttelse af Fagforeningen 1300 Kr.

Til Løbe-Nr. 36.

Hustømrernes Fagforening i Aarhus sendte Arbejdsgiverforeningen Varsel om Strejke hos 8 Tømrermestre i Aarhus til 26. Juli i Anledning af en Strid fra 1910. Denne drejede sig om Udbetalingen af et Akkordoverskud. Der fandt Forhandlinger Sted ved de lokale Organisationer, uden at Konflikten bilagdes, og Strejken traadte i Kraft. Arbejdsgiverforeningen greb da ind og sammenkaldte til et Møde i Aarhus d. 9. Aug., hvor der opnaaedes Enighed. Mestrene deponerede Pengene i en Bank; Svendenes Regninger tilstilledes Mestrene, der skulde gennemgaa dem inden 8 Dage. De Beløb, hvorom der var Enighed, skulde udbetales straks efter Godkendelsen; de andre Poster skulde henvises til den lokale Voldgiftsret. Enighed opnaaedes uden Voldgift.

Til Løbe-Nr. 39.

Den 1. August 1911 nedlagde Sporvejsfunktionærerne Arbejdet ved Frederiksberg Sporvejselskab og Tuborg-Klampenborg elektriske Sporveje. Det havde vist sig umuligt at naa til Enighed om nye Overenskomster, idet Selskaberne ikke mente at kunne gaa ind paa Funktionærernes Krav om Lønforhøjelse. En Henstilling fra Forligsmanden om at udsætte Strejken i 8 Dage blev afvist fra Funktionærernes Side. Allerede før Strejkens Udbrud havde der meldt sig arbejdsvillige hos Selskaberne og ved disses Hjælp fortsattes Kørselen om end med indskrænket Drift; da saa tilmed Selskaberne fra Arbejdsgiverforeningen fik Tilsagn om udstrakt økonomisk Støtte i deres Kamp, medens Funktionærerne ingen Hjælp modtog fra de samv. Fagforb.; da de havde begyndt Strejken uden disses Sanktion og paa Trods af deres Henstilling om at se Tiden an et Aars Tid endnu, blev det klart, at de ikke kunde gaa sejrriige ud at Kampen. Den 7. August anmodede derfor Funktionærerne Forligsmanden om at gribe ind, men nu stillede Selskaberne saa haarde Betingelser, at Funktionærerne ikke kunde modtage dem. Navnlig fordrede Selskaberne, at Funktionærerne skulde gentages paa Enkeltmandskontrakter (»Beskikkelsesbreve») i hvilke bl. a. var fastsat, at et Beløb paa indtil 300 Kr. efterhaanden skulde tilbageholdes af deres Løn og fortages i Tilfælde af at mindst 25 pCt. af Mandskabet samtidig opsagde Kontrakterne. Da et af Forligsmanden stillet Mæglingsforslag var blevet forkastet af begge Parter, afbrødes Forhandlingerne, og da Selskaberne efterhaanden fik de ledige Pladser besat med nye Folk, var Strejken for saa vidt brudt. Uroen vedblev imidlertid og voksede stadig. Fra Arbejdernes Side

forsøget det ved Boykottning af Selskaberne og de nye Funktionærer at hindre Selskaberne i at gennemføre Kørselen, hvad der fra Selskabernes Side blev besvaret med Massesøgsmaal mod »Socialdemokratene« i Anledning af dennes Artikler mod dem. Der forefaldt daglig Optøjer og enkelte Overfald paa de nye Funktionærer. Strejken medførte saaledes Virkninger langt ud over de kæmpendes egen Kreds og en Ophidselse i Befolkningen, som det maatte være ønskeligt at bringe til Ro ved et Forlig. Da saa den faste Voldgiftsret, for hvilken de samv. Fagforb. havde indklaget Arbejdsgiverforeningen under Henviisning til, at den ovenfor nævnte Bestemmelse i Beskikkelsesbrevene om Fortabelse af Depositum var i Strid med Septemberforligets § 2 om Retten til at anvende Arbejdsstandsninger som Middel i Lønkamp, havde givet Fagforbundene Medhold, indkaldte Forligsmanden af egen Driit Parterne til et nyt Møde den 22. September. Her opnaaedes endelig Forlig. Indtil 1. August 1912 fik de tidligere Funktionærer en Fortrinsret ved Besættelsen af ledige Pladser og saaledes at de under Forudsætning af tilfredsstillende Tjeneste generhvervede deres Anciennitet og Pensionsret 1 Aar efter Genantagelsen, Beskikkelsesbrevenes Bestemmelse om Fortabelse af Depositum som Følge af Deltagelse i en af Hovedorganisationerne godkendt Strejke bortfaldt ved fremtidige Ansættelser, Boykottning af Selskaberne skulde ophøre og Søgsmaalene mod »Socialdemokratene« hæves. 334 Funktionærer havde da været i Strejke; af disse gik 35 atter i Arbejde forinden Strejkens Slutning, en Del fik efter Strejkens Slutning Arbejde andet Steds og en Del er i Henhold til Forliget bleven genantagne efterhaanden som der blev Plads ledig. Konflikten kostede Funktionærerne 46000 Kr., og desuden modtog de i Understøttelse i frivillige Bidrag bl. a. fra Sverrige 1800 Kr. i Erstatning til Sporvejsselskaberne betalte Arbejdsgiverforeningen i alt 65000 Kr.

Til Løbe-Nr. 42.

Paa et Jernstøberi i Hillerød arbejdede en Mand, der var udtraadt af Fagforeningen, som Montør paa fast maanedlig Gage. Beslaaningssnedkerne nægtede at arbejde sammen med ham, med mindre han indtraadte i Fagforeningen. I Begyndelsen af Sommeren førtes Forhandlinger, hvori Jernindustriens Sammenlutning deltog, men da man ikke kom til Enighed, udbrød Strejken d. 8. Sept. Dette medførte Lockoutvarsel fra Arbejdsgiverforeningen overfor alle Medlemmer af Snedkerforbundet og Karetmagerforbundet. Denne Lockout traadte imidlertid ikke i Kraft, da man ved Forhandling var kommen til Afslutning paa Konflikten forinden. Den omstridte Mand blev straks afskediget som almindelig Arbejder og ansat som Formand, medens en hidtidig Formand blev almindelig Arbejder. D. 23. Sept. genoptoges Arbejdet

Til Løbe-Nr. 43.

Formerne paa en Maskinfabrik i Horsens havde opsagt deres gældende Priskurant til 16. Sept. Da man ikke kunde blive enige om en Revision af denne, idet Formerne fordrede en garanteret Timeløn af 60 Øre, tilbød Arbejderne foreløbig at fortsætte Arbejdet for Timeløn, medens Arbejdsgiveren hævdede, at Arbejdet skulde fortsættes for Akkordløn. Som Følge heraf nedlagde Arbejderne Arbejdet d. 18. uden foregaaende Varsel. Jernindustriens Sammenlutning greb da ind og krævede Arbejdet genoptaget, idet Strejken var ulovlig, medens Formerne mente, at det var A/S's afvisende Holdning, der var Skyld i Arbejdsstandsningen, der derfor maatte kaldes en Lockout. Imidlertid fastsattes et Møglingsmøde til d. 28., men samme Dag genoptoges Arbejdet i Akkord inden Mødet havde fundet Sted. Man opnaaede Enighed om Revision af Priskuranten, og Timelønnen forblev uforandret.

Spørgsmaalet, om der forelaa Strejke eller Lockout og de paakrævede Erstatningsbeløb, henvistes til den faglige Voldgiftsret. Kendelsen, der først blev afsagt i 1912, gik Arbejderne imod.

Til Løbe-Nr. 47.

Ved Mariager Kridtbrud var Arbejdet nedlagt i ca. 5 Maaneder, da Arbejderne krævede Timelønnen forhøjet til 37 Øre. Forhandlingen førtes mellem Teglværksforeningen af 1893 og Dansk Arbejdsmandsforbund. Først ved Ind-

griben fra Hovedorganisationerne og ved Forligsmandens Mæglingforslag, der blev stillet d. 15. Marts samtidig med Mæglingforslaget i Cementkonflikten (jfr. Løbe-Nr. 57), opnaaedes Enighed om en 5aarig Overenskomst; Timelønnen blev 34 Øre indtil 1. Febr. 1914, derefter 35 Øre.

Til Løbe-Nr. 48.

D. 1. April 1911 udløb Overenskomsten mellem Entreprenørforeningen og Jord- og Betonarbejderne indenfor Dansk Arbejdsmandsforbund efter Opsigelse af Entreprenørerne. Da man i Løbet af Sommeren endnu ikke var kommen til Enighed, lod man foreløbig den gamle Overenskomst gælde. Striden drejede sig særlig om tvungen eller frivillig Akkord, om Timelønnen samt om Arbejdsgivernes Ret til at lede og fordele Arbejdet, specielt til at afskedige Folk, der staar i Akkord. I Overenskomsten af 1907 var indført tvungen Akkord, og det var dette, Arbejdsgiverne gerne vilde bort fra, men det viste sig faktisk umuligt, og de maatte da lade sig nøje med at forhandle om deres Rettigheder til ved tvungen Akkord at afskedige Akkordarbejderne, bytte om paa dem osv., de saakaldte Kauteler. I de første Dage af Oktober fandt Fællesmøder Sted mellem Entreprenørforeningen og Jord- og Betonarbejdernes Afdeling. Grundlaget for en kommende Forhandling enedes man om, og Sagen henvisstes til Behandling mellem Repræsentanter for Arbejderne og Entreprenørforeningens Priskurantudvalg. Da disse Forhandlinger intet Resultat fik, varslede Arbejderne Strejke til d. 14. Okt. Strejken udsattes gentagne Gange, da der stadig holdtes Forligsmøder om Sagen, men udbrød dog d. 14. Nov.

D. 22. stillede Forligsmanden et Mæglingforslag, der forkastedes af begge Parter. Forligsmanden søgte at fortsætte Forhandlingerne i December, men da Jord- og Betonarbejdernes Generalforsamling ikke vilde give sine Repræsentanter Mandat, afviste han Sagen. Bestyrelsen nedlagde da sine Mandater og en syndikalistisk farvet Fløj af Foreningen fik Ledelsen; den nye Bestyrelse fortsatte Forhandlingerne, men d. 20. Decbr. meddelte Arbejdsmandsforbundets Hovedbestyrelse, at Strejkeunderstøttelsen efter Samraad med »De samv. Fagforb.«s Forretningsudvalg vilde blive inddraget d. 3. Jan. Den gamle Bestyrelse blev genvalgt d. 18. Febr., og genoptog Forhandlingerne. Et Mæglingforslag fra Forligsmanden fremlagt d. 3. Marts, forkastedes, men Enighed naaedes d. 12. Marts, idet Arbejdsmandsforbundet nægtede at inddrage sig paa Forhandling om Konflikten i Cementindustrien, før Jord- og Betonarbejderkonflikten var afsluttet. Den nye Overenskomst skulde dog først træde endelig i Kraft, naar der var opnaaet Enighed indenfor Cementindustrien. Dette fandt Sted d. 19. Marts. Overenskomsten fastsatte en Forhøjelse af Timelønnen fra 40 til 42 Øre, efter 1. Febr. 1914 til 44 Øre. Tvungen Akkord bibeholdtes, dog med en Undtagelse for Jernbetonarbejde, og Entreprenørernes Afskedigelsesret i Henhold til Septemberforliget af 1899 anerkendtes. Strejken varede over 4 Maaneder, omfattede 100 Arbejdsgivere og 1200 Arbejdere; Antal tabte Arbejdsdage var 128400.

Til Løbe-Nr. 49.

Samtidig med at Jord- og Betonarbejderstrejken udbrød (jfr. Løbe-Nr. 48), nedlagde Brolægningsarbejderne Arbejdet hos et Firma ved Brolægningsarbejdet foran den nye Banegaard. Da Strejkevarslet ikke omfattede Brolægningsarbejde, var Strejken ulovlig. Imidlertid lykkedes det ikke straks at faa Arbejdet genoptaget, thi den ene Dag mødte Arbejdsmændene, mens de faglærte Brolæggere udeblev, den næste Dag var Forholdet det omvendte. Forhandlinger fandt Sted, og Enighed opnaaedes, saaledes at Arbejdet genoptoges d. 5. Dec. Antal tabte Arbejdsdage var 860; Strejken berørte 35 strejkende og 8 arbejdsløse Arbejdere.

1912.

Til Løbe-Nr. 52.

Paa A/S De danske Sukkerfabrikkers Raffinaderi i Lyngby forlangte de kvindelige Arbejdere en uorganiseret Arbejderske afskediget. Dette blev afslaet, og Kvinderne nægtede da (d. 25. Jan.) at gaa i Arbejde efter Middags-

pavsen, men Kl. 3 genoptoges Arbejdet atter, efter at Kvindeligt Arbejderforbund havde grebet ind. Paa en Konference lovede Forbundets Formand, at noget lignende ikke skulde gentage sig; men dette respekterede Arbejderskerne ikke, de nedlagde atter Arbejdet og nægtede at gaa i Arbejde, hvis den uorganiserede Arbejderske ikke fjernedes. Paa et Fællesmøde d. 1. Febr. sluttedes Sagen med Løfte fra Kvindeligt Arbejderforbund om, at lignende Konflikter ikke gentoges, og at de Strejkende var villige til at genoptage Arbejdet, saasnart Fabrikken kunde modtage dem. Selskabet forbeholdt sig stadig Ret til at beskæftige uorganiseret Arbejdskraft.

Til Løbe-Nr. 55.

Arbejderne hos A/S De forenede Kalkværker i Thisted strejkede d. 1. Marts, fordi de ønskede at faa en betydelig Forhøjelse af Timelønnen samt af visse Akkordsats'er. Arbejdsgiverne ansaa Strejken for et Kontraktbrud og vilde ikke indlade sig paa en Forhandling, som der fra Arbejdernes Side blev gjort forskellige Forsøg paa at faa i Stand. Strejken løb imidlertid ud i Sandet, idet det hurtigt lykkedes Arbejdsgiveren at faa nye Arbejdere. Den lokale Fagorganisation bojkottede de ny antagne Arbejdere, ligesom dens Medlemmer nægtede at losse Kalkværkernes Varer. Først i Juni 1913 hævede Fagforeningen Blokaden.

Til Løbe-Nr. 57.

Dansk Arbejdsmandsforbund havde opsagt Overenskomsten i Cementindustrien til Udløb 1. Febr. Det viste sig imidlertid meget vanskeligt at faa vedtaget en ny Overenskomst, idet store Divergenser gjorde sig gældende, særlig med Hensyn til Timelønnen. Sagen behandlede først mellem Parterne, hvorved man væsentligst kom til Enighed om Akkordspørgsmaalet. Sagen kom derefter for Hovedorganisationerne, uden at man kom til Enighed om Overarbejdsbetalingen og Timelønnen. D. 17. Febr. udsendte Arbejdsgiverforeningen første Varsel om Lockout. 2 Dage før Lockoutens Udbrud indkaldte Forligsmanden til et Møde, som dog ikke bragte noget Resultat; Lockouten traadte da i Kraft d. 4. Marts og ca. 900 Mand blev arbejdsløse. Et Fællesmøde d. 11. Marts bragte endeligt Resultat med Hensyn til Priskuranten, og Forligsmanden besluttede da at bringe Parterne sammen til Forhandling om Timelønsørgsmaalet. Der blev afholdt en Række resultatløse Forligsmøder d. 12., 14. og 15. Marts, men d. 18. stillede Forligsmanden et Mæglingforslag, der blev vedtaget af begge Parter. Timelønnen fastsattes til 33 Øre indtil 1. Febr. 1913, derefter 34 Øre, og i 1915 kunde Overenskomsten kræves forlænget 1 Aar mod yderligere 1 Øres Forhøjelse. Samtidig med denne Konflikts Afslutning, bragtes Jord- og Betonkonflikten, der havde foraarsaget Strejke fra Midten af November, ud af Verden (jfr. Løbe-Nr. 49). Cementkonflikten foraarsagede ca. 15000 tabte Arbejdsdage.

Til Løbe-Nr. 58.

Havnearbejderne i Aalborg var utilfredse med en Formands Opførsel overfor dem og forlangte ham afskediget. Der førtes Forhandling mellem Havnearbejdernes Fagforening og Foreningen af Arbejdsgivere ved Aalborg Havn, men da denne ikke førte til noget Resultat, nedlagde 150 Havnearbejdere Arbejdet d. 8. Marts. Imidlertid blev man hurtig enig om Arbejdets Genoptagelse efter at have vedtaget, at Stridsspørgsmaalet skulde afgøres ved Voldgift, og at Formanden skulde suspenderes, indtil Kendelsen var afsagt. Ved Voldgiftskendelsen blev Formanden dømt til i 3 Maaneder ikke at fungere som Formand, medens Arbejderne kendtes uberettiget til at nedlægge Arbejdet.

Til Løbe-Nr. 59.

Ved Snedkerarbejdet paa Nyborg Fængsel opstod der en Del Bryderier. I Priskuranten fandtes ingen Sats for Tillavning af Celledørene, hvorfor Snedker-mesteren lod dem udføre i Timeløn. Imidlertid forlangte Svendene at udføre de omtalte Arbejder i Akkord; dette gav Anledning til en hel Del Stridigheder,

der resulterede i, at 2 Svende blev afskediget; 4 andre Svende, der beskæftigedes af samme Mester, nedlagde da straks Arbejdet d. 12. Marts. D. 14. Marts førtes en Forhandling mellem Centralforeningen for Snedkermestre i Jylland og Østifterne og Snedkerforbundet; men man kom først til Enighed d. 22. Marts ved Forhandling med Arbejdsgiverforeningen. Snedkerforbundet vilde nødig have Sagen for Den faste Voldgiftsret, da Strejken jo var ulovlig. Overenskomsten gik ud paa, at de 4 Strejkende skulde gaa i Arbejde straks, at Snedkerforbundet idømte Svendene en Bøde, og at Prisen for det omstridte Arbejde skulde fastsættes af det lokale Mæglingsudvalg. De 2 afskedigede Svende skulde genantages.

Til Løbe-Nr. 60.

Billedskærer- og Dekorationsbilledhuggerforbundet opsagde Overenskomsten med Snedker- og Billedskærerlavene i København til 1. April. Da ingen Forhandling kom i Stand, varsledes Strejke til d. 5. April. Denne traadte i Kraft og først herefter kom Forhandling i Gang mellem Parterne; da denne ikke førte til noget Resultat, blev Sagen Genstand for Behandling paa et Fællesmøde i Hovedorganisationerne d. 22. April. Der var Uenighed angaaende Akkorden, som Forbundet ønskede anvendt for alt gangbart Arbejde, mens Mestrene vilde beholde den frivillige Akkord. Ogsaa med Hensyn til Timelønnen var der Uenighed; Arbejderne ønskede den forhøjet fra 45 til 50 og 55 Øre. Paa et Fællesmøde d. 10. Maj lykkedes det dog at faa vedtaget en Overenskomst. Minimallønnen fastsattes til 47 Øre. pr. Time indtil 1. April 1914, derefter 48 Øre. Den frivillige Akkord bibeholdtes. Antallet af Strejkende var 70, tabte Arbejdsdage 2310; i Understøttelse udbetaltes 4110 Kr., heraf 2140 Kr. fra De samv. Fagforb.

Til Løbe-Nr. 63.

Imellem Nørrejdsk Bagerforening og Bageri- og Konditoriarbejdernes Forbund var sluttet en Overenskomst d. 7. Sept. 1911 til Afløsning af den tidligere, men den skulde først træde i Kraft, naar man ved Henvendelse til Myndighederne havde faaet forandret det i Bagerilovens § 5 fastsatte Søndagshvil og faaet indført et ugentligt Fridøgn i Stedet. Imidlertid maatte man efter Henvendelse til Indenrigsministeriet opgive at faa Sagen gennemført ved Hjælp af Dispensation, men man foranledigede, at Ministeren optog en Bestemmelse om et ugentligt Fridøgn i Lovforslaget til Bagerilovens Revision. Bageriforbundets Aarhus-Afdeling mente, at Forudsætningen for Gyldigheden af Overenskomsten af 1911 nu var glippet og udsendte da d. 29. Marts Varsel om Strejke til d. 13. April. Arbejdsgiverforeningen indklagede imidlertid Sagen for Den faste Voldgiftsret, idet den hævdede, at Strejkevarslerne af forskellige Grunde var ulovlige. Imidlertid afsluttedes der d. 11. April en Overenskomst mellem Hovedorganisationerne; man enedes om at stille Klagen i Bero, og at 2. Strejkevarsel ikke maatte afgives før d. 24. April. D. 13. April nedlagde ikke desto mindre Aarhusafdelingens Bagersvende Arbejdet. Sagen blev da straks indanket for Voldgiftsretten, der i en foreløbig Kendelse af 18. April gav Arbejdsgiverne Medhold i, at Strejken var ulovlig, særlig som Følge af Aftalen d. 11. April, og den endelige Kendelse fastslog, at Overenskomsten af Sept. 1911 ikke kunde anses som bortfalden, da der under Forbundets Medvirkning var foretaget Skridt til ved en Lovændring at faa Betingelserne tilvejebragt for det ønskede Fridøgn, og det omtalte Lovforslag var forelagt Rigsdagen. Kendelsen havde imidlertid ikke til Følge at Arbejdet blev genoptaget, til Trods for at Bageriforbundet og De samv. Fagforb. paabød det. Først d. 1. Maj genoptoges Arbejdet, efter at Bagernes Fagforening i Aarhus paa en Generalforsamling, hvor De samv. Fagforb. var repræsenteret, havde vedtaget at hæve Strejken, og efter at Mestrene havde lovet, at de Strejkende skulde genansættes i saa vidt Omfang som muligt. Denne Strejke blev Genstand for endnu en Voldgiftskendelse, der blev afgivet d. 17. Maj; efter denne blev Bagernes Fagforening i Aarhus idømt en Bod for Fortsættelsen af den ulovlige Strejke, mens De samv. Fagforb. paa Bageri- og Konditoriarbejderforbundets Vegne blev erklæret for ansvarsfri i Strejkens Fortsættelse.

Til Løbe-Nr. 64.

Da der i Fjerritslev ingen Overenskomst bestod angaaende Snedkerarbejde, ønskede Svendene en saadan indført og samtidig en Forhøjelse af Timelønnen fra 36—40 Øre. Mestrene vilde ikke gaa ind paa dette, hvorfor 6 Svende strejkede hos 2 Mestre fra 15. April. Strejken varede i ca. 9 Uger, men bragtes til Afslutning ved Forhandling mellem Snedkerforbundet og Mestrene; Timelønnen forhøjedes til 38 Øre straks og fra 1. April 1913 til 40 Øre.

Til Løbe-Nr. 67.

Paa Ryesgades Fabrikker i Nørre-Sundby opstod der Uenighed om Fortolkning af visse Bestemmelser i den Overenskomst, der var afsluttet mellem Fabrikken og Tekstilarbejderforbundet. Uoverensstemmelserne gjaldt særlig Ventepenge og Lønnen for unge Mænd. I den Anledning strejkede Arbejderne fra d. 16. April. Efter at Strejken havde varet i henved 2 Maaneder opnaaedes der ved Forhandling mellem Direktøren og den lokale Fagforening Enighed om, at Arbejdet skulde genoptages, at Arbejdere, der blev arbejdsløse som Følge af Maskinbrud saa vidt mulig sattes til andet Arbejde, og at Fabrikken maatte have 2 Lærlinge; endelig skulde der betales efter Skalaen for unge Mænd.

Til Løbe-Nr. 70.

Paa Blaakilde Møllens Benkokeri var en Arbejder bleven afskediget uden Opsigelse paa Grund af Indskrænkning i Driften, mens der ifølge Overenskomsten krævedes 1 Uges Opsigelse. Der krævedes nu 1 Uges Løn udbetalt til den afskedigede Arbejder. Om Formiddagen d. 22. April stillede Arbejderne den Fordring, at den omstridte Ugeløn straks betaltes, og samtidig forlangte de, at Firmaet skulde tvinge de uorganiserede Kuske til at indmelde sig i Fagforeningen. Da disse Fordringer ikke opfyldtes, blev Arbejdet straks nedlagt; Fabrikken indklagede Arbejdsmandsforbundet for Den faste Voldgiftsret, men efter et Par forberedende Møder i Retten, optoges Forhandling mellem Oliemøllernes Fagforening og Fabrikken, og man opnaaede et Forlig, hvorved 7 af de Strejkende straks blev antaget i deres gamle Pladser. Den afskedigede Arbejder fik udbetalt 1 Uges Løn, og Fabrikken forpligtede sig til kun at antage organiserede Folk ved indtrædende Vakance. Strejken havde varet ca. 1 Maaned.

Til Løbe-Nr. 72.

D. 1. April 1912 var de hidtil gældende Overenskomster for forskellige sjællandske og enkelte jyske Teglværker opsagt til Udløb, dels af »Teglværksforeningen af 1893« og dels af Arbejdsmandsforbundet. Teglværksforeningen ønskede da at faa vedtaget en Landsoverenskomst i Stedet for Særoverenskomsterne. Ved Forhandling lykkedes det at komme overens om Akkordpriserne, derimod ikke om de »almindelige Bestemmelser« og om Timelønnen. D. 18. April blev Sagen Genstand for Behandling paa et Møde mellem Hovedorganisationerne, hvor tillige Overenskomstforholdene hos Foreningen af Grusgrave og Skærvfabrikker blev behandlet. Dette Møde førte ikke til noget Resultat, og d. 22. udstedte Arbejdsgiverforeningen 1. Lockoutvarsel overfor de Medlemmer af Arbejdsmandsforbundet, der var beskæftiget hos Teglværksforeningen; dette blev d. 24. efterfulgt af Strejkevarsel fra Arbejdsmandsforbundet overfor Medlemmer af Foreningen af Grusgrave og Skærvfabrikker. D. 27. holdtes et Møde hos Forligsmanden, der heller intet Resultat bragte, og 2. Lockoutvarsel udstedtes til Lockout d. 7. Maj. D. 30. April og d. 6. Maj fandt der atter Forhandling Sted under Forligsmandens Ledelse, men da Parternes Uoverensstemmelser var saa store, blev der intet Mæglingforslag stillet, og d. 7. traadte Lockouten i Kraft. Imidlertid var der flere andre Konflikter, der truede med at medføre Arbejdsstandsning, og til Behandling af de mange Konflikter blev aholdt et Fællesmøde d. 9. Maj, hvor Forligsmanden kom til Stede, og da man ikke kom til Afslutning af Konflikterne her, indkaldte Forligsmanden til Møde den næste Dag; dette resulterede i, at han d. 11. Maj stillede Mæglingforslag til Bilæggelse af de foreliggende Konflikter, og disse Forslag blev vedtagne af begge Parter.

Forslaget ang. Teglværksindustrien forhøjede Timelønningerne med 1 til 3 Øre og for en Sats fra 1914 yderligere med 2 Øre. D. 15. Maj genoptoges Arbejdet. Konflikten omfattede 1150 lockoutede Arbejdere og forårsagede 8050 tabte Arbejdsdage.

Til Løbe-Nr. 73.

2 Dage efter at der var iværksat Lockout i Teglværksindustrien (jfr. Løbe-Nr. 72), nedlagde 26 Medlemmer af Havnearbejdernes Fagforening beskæftiget ved Losning af Mursten for Stenlosseeentreprenør Madsen Arbejdet uden Varsel efter Paalæg fra Formanden for Havnearbejdernes Forbund, der ikke ønskede, at der skulde losses Sten for Teglværksforeningens Medlemmer, saa længe denne havde varslet Lockout. Arbejdsgiveren protesterede straks imod den ulovlige Arbejdsnedlæggelse, men Arbejderne hævdede, at da den gældende Overenskomst angaaende Losning af Mursten ikke alene er underskrevet af Stenlossee-Entreprenørforeningen, men desuden af Teglværksforeningen, maatte Lockouten ogsaa omfatte Lossearbejdet. Arbejdet blev først genoptaget, efter at Lockouten i Teglværksindustrien var afsluttet. Imidlertid indankede Arbejdsgiverforeningen denne Sag for Den faste Voldgiftsret, der dømte, at Arbejdsnedlæggelsen var ulovlig, idet Entreprenør Madsen ikke med Hønsyn til det paagældende Lossearbejde stød som Repræsentant for Teglværksforeningen, men som selvstændig Arbejdsgiver.

Til Løbe-Nr. 74.

D. 18. Maj nedlagde Bødkerne paa Nr. Sundby Portland Cementfabrik Arbejdet, fordi de mente, at deres Ære var krænket. Der var nemlig opstaaet Strid om Antallet af færdige Tønder, idet der var opgivet flere, end der var lavet. Arbejderne udpegede da dem, der havde opgivet urigtige Tal, og forlangte dem afskediget; da Direktøren nægtede dette, men tilbød at undersøge Sagen og senere træffe Afgørelse, nedlagde Bødkerne Arbejdet. Fabrikkens Ledelse klagede over denne ulovlige Strejke til Bødkerforbundet, der imidlertid ikke uden videre vilde tvinge Bødkerne til at gaa i Arbejde. D. 22. Maj holdtes et Møglingsmøde, hvor Cementfabrikantforeningen forlangte Forbundet og Bødkerne paa Fabrikken idømt Bod og Erstatning. Imidlertid frafaldt man disse Krav paa Betingelse af, at Arbejdet genoptoges Dagen efter. Direktøren lovede at undersøge Sagen grundigt. Resultatet blev, at de omtalte Folk afskedigedes.

Til Løbe-Nr. 76.

Et Entreprenørfirma havde overtaget et Arbejde i Lejren ved Avedøre. D. 12. Maj ophørte den københavnske Entreprenørforenings Priskurant at gælde paa det omtalte Sted, og Entreprenøren anvendte da Lønsatsen for Glostrup og Omegn, efter at han havde meldt sig ind i Murer- og Tømrermesterforeningen i Glostrup. Dette betød, at Timelønnen nedsattes fra 40 til 38 Øre; og ved Afslutning af en Akkord med Arbejderne fastsattes Akkorden til den gamle københavnske Sats ÷ 15 pCt. Dette protesterede Arbejderne imod, og d. 22. erklærede Formanden for den lokale Fagforening, at Arbejdet vilde blive standset, hvis der ikke betaltes en Timeløn af 40 Øre, og hvis den nye københavnske Priskurant ikke anvendtes. Da Firmaet forlangte Mægling og ikke vilde gaa ind paa Arbejdernes Fordringer, begyndte Strejken d. 23. Imidlertid lykkedes det paa et Fællesmøde d. 28. Maj at vedtage en foreløbig Overenskomst, hvorefter Timelønnen indtil videre blev 40 Øre; forøvrigt skulde Vedtagelsen af en ny Overenskomst gøres til Genstand for yderligere Forhandling mellem Parterne. Arbejdet genoptoges d. 30. Maj. Sagen blev først endelig afsluttet i November ved Forlig, efter at Sagen var indanket for Voldgiftsretten. Priskuranten blev lig med den tidligere københavnske ÷ 10pCt. og Timelønnen 40 Øre.

Til Løbe-Nr. 77.

Marmor- og Granitlibernes Fagforening opsagde sin Overenskomst med Stenhuggermesterforeningen til Ophør d. 1. April. Ved Forhandling mellem Parterne naaede man til Enighed om Akkordpriserne, og Timelønnen sattes til 42 Øre straks og 44 Øre fra 1914, men der var Uenighed angaaende et specielt

Tillæg til Timelønnen og om, hvor lang Tid nyantagne Slibere skulde være beskæftiget, inden de naaede op paa fuld Timeløn. Arbejdsmandsforbundet fremsendte da d. 22. Maj Strejkevarsel og Strejken iværksattes d. 8. Juni. Paa et Fællesmøde d. 17. Juni fik man bragt Afslutning paa Konflikten. Akkordpriserne og Timelønnen blev som tidligere fastsat, og de ny antagne Arbejdere skulde de første 6 Maaneder have 40 Øre i Timen.

Til Løbe-Nr. 82.

Ved et Byggeforetagende ved Hellerup Glasværk beskæftigedes 9 Murersvende, med hvilke Mesteren havde akkorderet om en Timebetaling af 65 Øre; for denne Betaling havde Svendene arbejdet fra d. 8. Marts til Midten af Maj; derefter var man bleven enig om en Timebetaling af 75 Øre. D. 8. Juli fremkom Arbejderne med Krav om fra d. 13. Juli at faa 85 Øre i Timen, og da Mesteren ikke vilde gaa ind herpaa, nedlagde Svendene Arbejdet d. 13. Juli. D. 16. Juli klagede Lavet til Murersvendenes Fagforening, men denne hævdede, at Svendene i god Tid havde anmodet om Lønforhøjelse, og at deres Bortgang var berettiget. Imidlertid kom man ret snart til Enighed om Timelønnen, idet den fastsattes til 85 Øre; men Sagen blev senere Genstand for Behandling af Den faste Voldgiftsret, idet Arbejdsgiverforeningen indklagede De samv. Fagforb. paa Murerforbundets Vegne paa Grund af ulovlig Arbejdsnedlæggelse. Kendelsen fastslog, at Strejken vel var ulovlig, men undskydelig, fordi Aftalen var mundtlig og utydelig, saaledes at det kunde forsvares at underforstaa en Ret for Svendene til naarsomhelst at kræve højere Timeløn eller ophøre med Arbejdet.

Til Løbe-Nr. 83.

Tekstilarbejderne paa et Bomuldsværeri i Skive ønskede at faa indført en Overenskomst indeholdende bl. a. en Løntarif. Fabrikanten stillede sig ret afvisende; ved en Forhandling fremkom han med et Forslag til en Løntarif, som Arbejderne ikke vilde modtage, og ved næste Forhandling viste det sig, at der var Uoverensstemmelse med Hensyn til de almindelige Bestemmelser, idet Fabrikanten ikke vilde underskrive dem. Forhandlingerne afbrødes da, og Arbejdet nedlagdes d. 18. Juli, og var nedlagt i godt 2½ Maaned. Ved en Forhandling i Skive d. 5. og 6. Sept., hvor en Repræsentant for Tekstilarbejderforbundet var til Stede, fik man vedtaget en Overenskomst; de almindelige Bestemmelser blev affattede i Overensstemmelse med de mellem Fabrikantforeningen og Tekstilarbejderforbundet gældende Regler.

Til Løbe-Nr. 87.

De hos en Entreprenør paa Frederiksberg Gasværk beskæftigede Jord- og Betonarbejdere nedlagde Arbejdet d. 23. Juli uden Varsel og uden Organisationens Vidende om nogen Uoverensstemmelse. Denne drejede sig om Betalingen for et Ophejningsarbejde; Arbejderne krævede 107 Øre pr. m³ udgravet Jord, Arbejdsgiveren tilbød 80 Øre. Ved en Forhandling mellem Entreprenørforeningen og Forbundet d. 29. Juli naaede man til Enighed om, at Stridsspørgsmaalet skulde afgøres af Mæglingsudvalget, og Arbejdet straks genoptoges. Mæglingsudvalget foreslog 98 Øre, og dette godkendtes af Parterne.

Til Løbe-Nr. 88.

De hos en Entreprenør ved Støbning af Jærnbeton o. a. Arbejde paa Saltholmsflakfortet beskæftigede Jord- og Betonarbejdere, nedlagde uden Varsel Arbejdet d. 27. Juli. Arbejderne følte sig ikke tilfreds med de hidtil gældende Betalingsvilkaar, men forlangte Forhøjelse af Timelønnen samt Akkord ved Støbning af Jærnbeton; efter Overenskomsten har Arbejdsgiveren frit Valg mellem Akkord og Timeløn. Entreprenøren havde betalt en enkelt Art Arbejde noget under Priskuranten, og den af ham ydede Ekstrabetaling for Udearbejde var ret lav. Stridsspørgsmaalet indbragtes for Fagets Mæglingsudvalg d. 1. Aug., og senere, da Entreprenøren ikke vilde acceptere Udvalgets Forslag, for Fagets Voldgiftsret. Efter at den faglige Voldgiftskendelse var faldet, genoptoges Ar-

bejdet d. 13. Aug. Imidlertid blev Sagen Genstand for Behandling ved Den faste Voldgiftsret. Dennes Kendelse af 7. Sept. fastslog, at Strejken var ulovlig, dels fordi den var uvarslet, og dels fordi den gik ud paa at gennemtvunge Akkord, uagtet Overenskomsten gav Arbejdsgiveren Valg mellem Akkord og Timeløn; men det var en formidende Omstændighed, at der havde fundet Underbetaling Sted. Dansk Arbejdsmandsforbund erklæredes for ikke at være medansvarlig, hvorimod Jord- og Betonarbejdernes Afdeling erklæredes for medansvarlig, fordi Sagen vedrørte Forstaaelsen af en Priskurant.

Til Løbe-Nr. 89.

Overenskomsten mellem Dansk Svovlsyre- og Superfosfaffabrik i Kastrup og Dansk Arbejdsmandsforbund udløb d. 1. Juli. Ved de Forhandlinger, man førte for at faa en ny Overenskomst i Stand, viste der sig mange Uoverensstemmelser, navnlig med Hensyn til Timelønnen og Arbejdstiden. Da det ikke lykkedes Parterne at fjerne Uoverensstemmelserne, udstedte Arbejdsmandsforbundet Strejkevarsel, og Strejken iværksattes d. 27. Juli. Forhandlingerne fortsattes efter Forligsmandens Opfordring, og da de ikke førte til noget Resultat, fremsatte Forligsmanden et Mæglingsforslag d. 24. Aug., der akcepteredes af Arbejderne, men forkastedes af Arbejdsgiverne, og Strejken fortsattes. Først i Midten af Oktober genoptoges Forhandlingerne, da der imidlertid var opstaaet en hel Række Konflikter i andre Fag, og bl. a. var varslet Lockout i Jern- og Metalindustrien til 15. November. For at faa Ende paa alle disse Konflikter blev der efter Forligsmandens Opfordring afholdt Møder i Dagene fra d. 7. til d. 14. Nov., dels mellem Parterne selv og med Repræsentanter for Hovedorganisationerne og dels under Forligsmandens Ledelse. Det lykkedes da at komme til Enighed, uden at Forligsmanden stillede Mæglingsforslag. Minimaltime-lønnen blev — som Arbejdsgiverne vilde have det — 40 Øre, men 43 Øre skulde betales for alt Arbejde, der havde direkte Forbindelse med Gødnings- eller Svovlsyrefabrikationen. Arbejdstiden, der i Svovlsyrefabrikationen havde været 8 Timer daglig (56 Timer om Ugen), og som Arbejdsgiverne havde fordret forlænget, blev den samme; i Gødningsfabrikken forblev Arbejdstiden 9½ Time. Strejken havde været i ca. 3½ Maaned og omfattede 82 Arbejdere; Antallet af tabte Arbejdsdage var 6720 og den tabte Arbejdsløn 30200 Kr. I Understøttelse udbetaltes ca. 15000 Kr.

Til Løbe-Nr. 91.

Paa Viby Træskofabrik havde Træindustriarbejderforbundet opsagt den tidligere gældende Overenskomst. Der forhandlede om en ny Overenskomst, men Forhandlingerne strandede, og Arbejderne nedlagde da Arbejdet. Arbejdernes Fordringer gik i det væsentligste ud paa at faa Arbejdstiden forkortet fra 10 til 9½ Time, Akkordpriserne forhøjet, Timelønnen forandret fra 40 til 45 Øre og Ugelønnen forhøjet fra 21 til 24 Kr. Det lykkedes, efter at Strejken havde været over 3 Maaneder at faa vedtaget en ny Overenskomst, hvorefter Timelønnen blev 43 Øre, Ugelønnen 23 Kr. og Arbejdstiden 9½ Time.

Til Løbe-Nr. 96 og 99.

Elektropletarbejdernes Fagforening i København havde opsagt sin Overenskomst med Elektropletvarefabrikanterne til 1. Aug. I Juli Maaned holdtes et Par Forhandlingsmøder, men man kunde ikke komme til Enighed, hverken om Minimallønnen, Akkordlønnen, Arbejdstiden eller Overenskomstens Udløbstid. D. 8. og 15. Aug. varsledes da Strejke, og denne iværksattes d. 23. Aug. Den 19. s. M. havde der været afholdt et Møde mellem Hovedorganisationerne, hvor tillige Forholdene indenfor Metaltrykkerfaget blev drøftede. I dette Fag havde der tidligere ingen Overenskomst været, men man ønskede nu at faa en saadan i Stand. Paa det nævnte Møde enedes man om, at Metaltrykkerne hos Elektropletvarefabrikanterne skulde arbejde under samme Betingelser som Elektropletarbejderne; endvidere naaede man Enighed om de almindelige Bestemmelser, men videre kunde man ikke komme, og d. 20. og 28. Aug. varslede Metaltrykkerne da Strejke hos Elektropletvarefabrikanterne til d. 6. Sept. Midt i Oktober indlededes der nye Forhandlinger, angaaende de forskellige Konflikter;

d. 15. og d. 17. forhandlede om Elektropletkonflikten; man kom dog kun til et Resultat med Hensyn til Akkordarbejdet. Arbejdsgiverforeningen vilde nu fremskynde en Afgørelse og varslede derfor d. 26. Oktober Lockout overfor Smede og Maskinarbejderne og Dansk Arbejdsmandsforbund; dette førte til Afholdelsen af en Række Møder i November, men først efter at Forligsmanden havde stillet Mæglingforslag til Bilæggelse af Konflikten i Elektropletfaget, kom der en Overenskomst i Stand d. 14. Novbr. Minimallønnen forhøjedes fra 46 til 48 Øre pr. Time. Udløbstiden blev 1. Maj 1916. Arbejdstiden forblev uforandret. Elektropletarbejdernes Strejke strakte sig over 12 Uger, Metaltrykkernes over ca. 10 Uger. Antal tabte Arbejdsdage var for de 2 Konflikter henholdsvis ca. 2900 og 290, tabt Arbejdsløn ca. 12500 Kr. og 1320 Kr.; i Understøttelse blev udbetalt henholdsvis 5440 Kr. og 456 Kr.

Til Løbe-Nr. 101.

D. 25. Sept. nedlagde 360 Arbejdere af forskellige Fag Arbejdet paa Sukkerfabrikken Vestsjælland. Aarsagen var, at Direktionen forbød Arbejderne at holde aaben Beværtning til Udsækning af stærke Drikke i det Arbejdskur, som Muremestrene havde ladet opføre. Muremestrene indbragte Sagen for Voldgiftsretten, men trak den tilbage, efter at Arbejderne havde erklæret, at de vilde gaa i Arbejde Mandag d. 30. og fratog deres Krav om Spadserepenge; tillige havde de lovet at rette sig efter Direktionens Krav med Hensyn til Beværtningen.

Til Løbe-Nr. 105.

Paa A/S Schaub & Co.'s Fabrikker i forskellige Provinsbyer var opstaaet en Konflikt angaaende Organisationspørgsmaalet. De organiserede Arbejdere krævede, at de uorganiserede enten skulde indmelde sig i Fagforeningen eller afskediges. De omstridte Arbejdere havde staaet i Fagforeningen, men havde udmeldt sig. A/S hævdede sin Ret til at beskæftige uorganiserede Arbejdere. Arbejdet blev nedlagt d. 14. Oktober, men for Esbjerg-Fabrikkens Vedkommende var Arbejdsnedlæggelsen i Strid med den gældende Overenskomst, idet den gav Arbejderne fri Organisationsret og Arbejdsgiveren Ret til at beskæftige uorganiserede Arbejdere. Arbejdet blev atter genoptaget d. 16. Okt., efter at man havde vedtaget at undergive Sagen Voldgift; Kendelsen erklærede Strejken i Esbjerg for at være ulovlig.

Til Løbe-Nr. 107.

Paa et Væveri i København strejkede Væverne d. 20. Nov., da den tidligere gældende Overenskomst var udløbet, og man ikke kunde blive enig om en ny. Fabrikanten fordrede nemlig Nedsættelser paa flere Satser i Priskuranten, og dette vilde Arbejderne ikke gaa med til. Strejken, der varede i ca. 3½ Maaned, var dog nærmest Blokade, da Firmaet havde afskediget de fleste Arbejdere; men disse blev godkendte som Strejkende. Det lykkedes Væveriet at faa en Del ny Arbejdskraft; og da Strejken hævdedes, kom alle de Strejkende ikke straks i Arbejde, da de ny ansatte ikke blev afskedigede. En ny Priskurant blev vedtaget, de gamle Satser bibeholdtes i alt væsentligt, mens enkelte blev nedsatte og andre forhøjede. Firmaet indgik paa fremtidig kun at antage organiserede Arbejdere.

Til Løbe-Nr. 111.

D. 19. Dec. nedlagde 43 Træindustriarbejdere Arbejdet paa en Trævarefabrik, fordi Fabrikkens Bestyrer delvis af Uagtsomhed havde ramt en Arbejder med en Kapsko i Hovedet. Foreningen af Provinssavværker i Østifterne ønskede Sagen afgjort ved Mægling, men krævede paa det Møde, der kom i Stand, at Arbejdet skulde genoptages, inden det omstridte Forhold behandlede; Strejken var nemlig ulovlig, idet Mægling og Forhandling burde være forsøgt forinden. Sagen gik til Arbejdsgiverforeningen, og d. 4. Jan. 1913 blev den Genstand for Behandling paa et Fællesmøde, hvor man enedes om, at Arbejdet skulde genoptages snarest, efter at Bestyreren havde givet den paagældende Arbejder en Undskyldning.

1913.

Til Løbe-Nr. 116.

Paa en Fiskenetfabrik beskæftigedes unge Kvinder, der ikke stod i nogen Organisation, men havde henvendt sig til Tekstilarbejdernes Fagforening om Optagelse. Imidlertid protesterede Fabrikanten imod, at hans Arbejdere blev Medlemmer af Fagforeningen og hævdede, at han ikke vilde forhandle med denne, men kun med de enkelte Arbejdere, og at han vilde afskedige de Arbejdere, der ikke atter meldte sig ud af Foreningen. Resultatet blev da, at af 83 Arbejdere nedlagde de 72 Arbejdet d. 17. Jan. Denne Strejke løb dog fuldstændig ud i Sandet, da det lykkedes Fabrikanten at faa ny Arbejdskraft, der efterhaanden oplærtes. Midt i Februar opgav Foreningen og de Strejkende Kampen og anmodede om at faa antaget de gamle Arbejdere. Fabrikanten havde nu kun ca. 20 ledige Pladser og disse blev fra 1. Marts besat med tidligere Arbejdere paa de gamle Betingelser. Desuden blev der givet det Løfte, at der skulde gøres det bedst mulige for at ansætte flere af de tidligere beskæftigede.

Til Løbe-Nr. 117.

Paa et Jernstøberi og Maskinfabrik i Nyborg havde Smede- og Maskinarbejderne krævet Værkstedslokalerne opvarmet, samt Indrettelse af et Vadske- og Paaklædningsværelse og et Spiseværelse. Direktøren stillede sig ret imødekommende overfor disse Krav, men trak det dog i Langdrag med Opfyldelsen deraf. Gennem Hovedbestyrelsen for Smede- og Maskinarbejdernes Fagforening blev der atter forhandlet med Direktøren, der dog stadig tøvede med at gennemføre, hvad han havde lovet, og Arbejderne nedlagde da Arbejdet d. 18. Jan. Arbejdsstandsningen varede kun i 10 Dage, da Direktøren d. 27. Jan. meddelte, at han nu havde sørget for, at Arbejdernes Krav vilde blive opfyldt.

Til Løbe-Nr. 120.

Paa Sukkerfabrikken »Vestsjælland« havde der været flere mindre Divergenser med Smede- og Maskinarbejderne, og i Januar opstod der atter en ny Uoverensstemmelse. Aarsagen hertil var, at 2 Smede blev sat til andet Arbejde og fik reduceret Timelønnen. Samtlige Smede- og Maskinarbejdere nedlagde da Arbejdet d. 25. om Morgenen. Fabrikken arbejder i kontinuerlig Drift og henvendte sig straks d. 25. til Smede- og Maskinarbejderforbundet. Resultatet blev, at Strejken hævdedes allerede d. 26., og d. 27. fandt en Forhandling Sted. Reduktionerne annulleredes, og man vedtog en hel Overenskomst, der betød Lønforhøjelse.

Til Løbe-Nr. 121.

Af det Entreprenørfirma, der havde overtaget Arbejdet med de militære Skydebaner ved Slagelse, blev der ved den første Lønudbetaling, der fandt Sted midt i Januar udbetalt Arbejderne 35 Øre i Timeløn. Formanden for den lokale Arbejdsmandsorganisation forlangte imidlertid 37 Øre udbetalt, da det var den gældende Sats efter Slagelse Priskurant. Men Firmaet vilde først forespørge Entreprenørforeningen, om vedkommende Arbejdssted hørte under Slagelse og i bekræftende Fald betale 37 Øre pr. Time med tilbagevirkende Kraft fra Arbejdets Begyndelse. Imidlertid afventede Arbejderne ikke Entreprenørforeningens Svar, men nedlagde Arbejdet d. 25. Jan. uden Varsel. D. 5. Februar optoges Arbejdet; Arbejdsgiveren forpligtede sig til at betale 37 Øre i Timeløn, men kun fra d. 25. Jan.

Til Løbe-Nr. 123.

Ved et Byggeforetagende i København maatte Grundgraverne gaa ledige paa Grund af manglende Vogne; da man ikke kunde blive enige om Ventepengene, søgte Arbejderne Arbejde andetsteds. Vognmanden foreslog Voldgift til Afgørelse af Striden, hvad Arbejderne afviste. D. 4. Marts blev Spørgsmaalet optaget til

Behandling i et Møde mellem Hovedorganisationerne; her vedtoges en Overenskomst, hvorved Vognmandsforeningen erkendte, at dens Medlemmer normalt er pligtige til at holde det fornødne Antal Vogne til Raadighed, og Jord- og Betonarbejdernes Fagforening skulde foranledige, at Grundudgravningen atter paabegyndtes d. 5. eller 6. Marts.

Til Løbe-Nr. 125.

Overenskomsten mellem Bødkerforbundet og Cementfabrikkerne var af førstnævnte opsagt til 1. Febr. Bødkerne sendte da Forslag til en ny Overenskomst til Fabrikkerne, men Forhandlingerne kom først i Gang fra den 16. Jan.; men naaede dog ikke endeligt Resultat. Akkorøpriserne og de almindelige Bestemmelser kunde man blive enige om, men med Hensyn til Timelønnen og Tillægget for Overarbejde og Natholdsarbejde var man uenige. Arbejderne krævede 45 Øre i Timen, et Tillæg for Overarbejde paa 45 pCt. og for Natholdsarbejde paa 25 pCt., Arbejdsgiverne tilbød 40 Øre i Timen, et Tillæg for Overarbejde paa 40 pCt. og for Natholdsarbejde paa 22 pCt. D. 28. varslede Bødkerforbundet Strejke. Arbejdsgiverne nægtede at give mere end 40 Øre i Timen, da det ikke var egentlig faglærte Arbejdere, men Arbejdsmænd, der oplæres i Løbet af faa Uger. Faktisk havde Timelønnen ikke nogen større Betydning, da det meste Arbejde var Akkord, men dog vilde ingen af Parterne bøje sig. D. 5. Febr. holdtes atter Forhandlingsmøde, hvori Hovedorganisationerne deltog. Da der ikke opnaaedes Enighed, udsendtes 2. Strejkevarsel, og d. 14. Febr. iværksattes Strejken, efter at man d. 13., paa Forligsmandens Opfordring havde holdt et Møde, hvoraf heller intet Resultat kom. Arbejdsgiverne frygtede, at denne Strejke vilde medføre en Standsning af Cementeksporten, og indkaldte derfor en ekstraordinær Generalforsamling til d. 14. Febr. for at tage Bestemmelse om Iværksættelse af Lockout overfor Bødkerforbundet og Dansk Arbejdsmandsforbund (i Anledning af en Konflikt angaaende Jord- og Betonarbejderne ved Opførelsen af Sukkerfabrikkernes Bygning paa Appelbyes Plads). 1. Varsel om Lockout udsendtes d. 10. Febr. Imidlertid traadte denne Lockout ikke i Kraft, thi Enighed naaedes paa et Fællesmøde d. 21. Efter lange Forhandlinger enedes man om en Timeløn af 43 Øre; Tillæg for Overarbejde blev 45 pCt. og for Natholdsarbejde 22 pCt. Overenskomsten havde tilbagevirkende Kraft til 1. Febr. og udløb 1. Febr. 1916. Strejken hævedes d. 23., den omfattede 137 Arbejdere, Antal tabte Arbejdsdage var ca. 1200, tabt Arbejdslønsudgjorde 4384 Kr.; i Understøttelse udbetaltes af Fagforeningerne 3166 Kr.

Til Løbe-Nr. 126 og 131.

D. 27. Febr. etableredes Strejke af Søfyrbødernes Forbund overfor Em. Z. Schwitzers Bjergningsentreprise paa de Skibe, der var stationerede i de hjemlige Farvande. Konflikten drejede sig væsentligst om Overtidsbetaling; her krævede Arbejderne 45 Øre pr. Time, mens Selskabet tilbød 5 Kr. pr. Maaned, idet det hævdede, at det var Vanskeligheden ved at kontrollere de enkelte Fyrbødernes Overarbejde, der gjorde det utilbøielig til at indføre Forandringen. Inden Strejkens Udbrud havde man ført Forhandlinger. Paa tilsvarende Maade gik det Sømændene hos samme Firma. Ogsaa de forlangte en Timebetaling af 45 Øre for Overarbejde og endvidere en Hyre af 70 Kr. om Maaneden. Da Forhandling intet Resultat bragte, varsledes Strejke, og denne udbød d. 7. Marts. Søfyrbødernes Formand henvendte sig da (paa Søfyrbødernes og Sømændenes Vegne) til Direktøren for at indlede nye Forhandlinger, og man enedes om at tilkalde Forligsmanden. Den 4. Marts holdtes da et Møde, hvor det lykkedes Parterne at blive enige. Selskabet maatte gaa ind paa Timebetaling for Overarbejde, denne blev 45 Øre; Maanedshyren blev baade for Søfyrbødere og Sømænd 65 Kr. Overenskomsten gjaldt til d. 15. Marts 1914. Antal strejkende Søarbejdere var 41, Antal tabte Arbejdsdage 450.

Til Løbe-Nr. 124 og 127.

Overenskomsten for Skibstømmerne hos A/S Burmeister & Wain og hos A/S Københavns Flydedok og Skibsværft var opsagt til 1. Febr. af Skibstøm-

terne. Til dette Tidspunkt var man imidlertid ikke blevet enige om de almindelige Betingelser, om Prislisterne og om Timelønnen; denne sidste forlangte Tømmerne forhøjet til 46 Øre, medens Værfterne ikke vilde forhøje den (hos Burmeister og Wain var den 40 Øre, paa Flydedokken 42 Øre). Forhandlingerne om Priskuranten førtes mellem Parterne og bragtes til Afslutning, mens de øvrige Punkter forhandlede mellem Jern- og Metalindustriens Sammenslutning og Skibstømmerens Fagforening (udenfor »De samv. Fagforb.«) og senere med Repræsentanter for Arbejdsgiverforeningen. Arbejderne varslede Strejke overfor de to Virksomheder fra d. 27. Inden denne Strejke udbrød nedlagde Skibstømmerne paa Flydedokken Arbejdet uden det paakrævede Varsel, fordi Værftet havde antaget en Hustømmer. Arbejdsstandsningen varede dog kun 5 Dage, da Værftet lovede at afskedige den paagældende Hustømmer i Løbet af 3 Mdr.

Forhandlingerne fortsattes, men da de foreløbig ikke førte til noget Resultat, og da Malerforbundet havde varslet Skibsmalerstrejke (jfr. Løbe-Nr. 128), varslede Arbejdsgiverforeningen d. 18. Febr. Lockout overfor samtlige Medlemmer af De samv. Fagforb., der var beskæftigede ved Skibsværfterne og forskellige andre industrielle Foretagender og overfor Medlemmer af Malerforbundet. Da de Forhandlinger, der førtes efter dette Varsel ikke førte til Afslutning, udstedtes 2. Lockoutvarsel d. 26. Forligsmanden forsøgte at faa Skibstømmerne til at udsætte den varslede Strejke til d. 4. Marts, men dette gjorde man ikke, og Strejken traadte i Kraft d. 27. Febr. D. 3. og 4. Marts indbød Forligsmanden Repræsentanter for Arbejdsgiverforeningen og de direkte interesserede Parter til Møde, og her lykkedes det at komme til Ende med Skibstømmerkonflikten. Priskuranten var man allerede tidligere blevet enige om. Minimallønnen blev forhøjet til 43 Øre. Strejken omfattede 136 Arbejdere, Antal tabte Dage 680, tabt Arbejdsløn 2600 Kr.

Til Løbe-Nr. 128.

Jern- og Metalindustriens Sammenslutning havde opsagt de hidtil gældende Prislister for Skibsmalararbejde til Ophør 1. Marts. Arbejdsgiverne ønskede nemlig at reducere Priserne af Hensyn til den udenlandske Konkurrence, og da en Del af Arbejdet kunde udføres af Arbejdsmænd og ikke krævede Fagdannelse. D. 4. Febr. fremsendte Arbejdsgiverne Forslag til Prislister; Arbejdernes Svar var Nægtelse af at ville forhandle om nogen Forringelse i Prislisterne. Da man ikke kom hinanden nærmere, udstedte Malerforbundet Varsel d. 15. og 21. Febr. om almindelig Skibsmalerstrejke til 1. Marts. Paa Grund af dette og paa Grund af Skibstømmerstrejken (jfr. Løbe-Nr. 124 og 127) blev der nu af Arbejdsgiverforeningen varslet Lockout overfor samtlige Medlemmer af Malerforbundet, samt de Medlemmer af De samv. Fagforb., der var beskæftiget ved Skibsværfterne og visse andre industrielle Foretagender. 2. Varsel udstedtes d. 26. til Lockout d. 8. Marts. Da Parterne ikke ved egen Hjælp kunde blive enige, ledede Forligsmanden to Møder, der fandt Sted d. 4. og 5. Marts, efter at Skibstømmerkonflikten var afsluttet. Parterne naaede ikke til Enighed, og Forligsmanden stillede da et Mæglingforslag d. 7. s. M. Dette tog sit Udgangspunkt i den opsagte Prisliste, men forhøjede denne for ca. 70 pCt. af det nævnte Arbejde med ca. 8 pCt., mens Prisen for det grove Arbejde nedsattes. Denne Nedsættelse blev omtrent 18 pCt. Dette Forslag blev vedtaget, og Strejken ophørte d. 8. Arbejdsgiverne aflyste da straks den af dem bebudede Lockout. Strejken omfattede 3 Skibsværfter og 1470 Arbejdere.

Til Løbe-Nr. 130.

D. 6. Marts, samme Dag Skibstømmerstrejken hævedes, nedlagde Arbejdsmændene hos A/S Københavns Flydedok Arbejdet. Aarsagen var, at Arbejdsmændenes Tillidsmand havde faaet sin Afsked, fordi han havde nægtet at udføre et Stykke Arbejde, da han hævdede, at det var Tømmerarbejde. Strejken var ulovlig, idet dette Spørgsmaal maatte afgøres efter Reglerne for faglig Strid. Dansk Arbejdsmandsforbund sanktionerede heller ikke Strejken, men holdt sig passiv, hvilket iøvrigt havde til Følge, at de københavnske Skibsværftsarbejdere udtraadte af Dansk Arbejdsmandsforbund og dannede en særlig Organisation.

D. 14. Marts lykkedes det at faa en Forhandling i Stand, hvori Hovedorganisationernes Repræsentanter deltog. Det endte med, at Arbejdet næste Dag skulde genoptages. Samtidig blev Sagen indanket for Den faste Voldgiftsret. Denne afsagde sin Kendelse d. 9. April og fastslog, at det omtalte Arbejde i hvert Tilfælde ikke aabenbart og utvivlsomt tilhørte et andet Fag. Den Tvivl, der maatte være, gav ikke Anledning til Arbejdsstandsning, men burde være fjernet ad fredelig Vej. Strejken omfattede 87 Arbejdere og forarsagede 700 tabte Dage; A/S beregnede sit direkte Tab til 3419 Kr.

Til Løbe-Nr. 132.

En Cigarmager, der var blevet valgt til Formand for Afdelingen i Fredericia, blev af Fabrikanten afskediget med den Begrundelse, at han udførte daarligt Arbejde. Arbejderne forlangte ham imidlertid genantaget, idet de hævdede, at Aarsagen var, at han var deres Tillidsmand og havde maattet klage over visse Forhold paa Fabrikken. Der blev ført Forhandlinger mellem Forbundet paa den ene Side og Firmaet og Fabrikantforeningen paa den anden Side, men dette var resultatløst, og der varsledes da Strejke til 4. Marts. Denne udsattes dog til d. 11. paa Grund af en Henvendelse fra Sammenslutningen af Cigarfabrikanter; nye Forhandlinger fandt da Sted, men man naaede ikke til Enighed, før Strejken var udbrudt. Da denne havde været i 5 Dage naaede man til en Overenskomst, der gik ud paa, at Sagen skulde afgøres af en Voldgiftsret, den afskedigede Arbejder skulde straks træde i Arbejde og forblive i Arbejde, i hvert Tilfælde til Voldgiftsrettens endelige Afgørelse forelaa. Voldgiftsrettens Kendelse gik ud paa, at det Arbejde, hvorfor Cigarmageren var afskediget, ikke var Afskedigelsesgrund.

Til Løbe-Nr. 134.

Skrædderne hos et Firma i København ønskede, at dette skulde rykke op i en højere Betalingsklasse; Skrædderforbundet vilde imidlertid ikke paa daværende Tidspunkt optage dette Spørgsmaal til Forhandling, da man var optaget af en anden Strid med Fabrikanterne; men d. 14. sendte Arbejderne hos Firmaet en Deputation til dette og krævede Forhandling om Oprykning i en højere Klasse, i modsat Fald vilde Arbejdet blive nedlagt næste Dag. Dette sidste fandt da Sted. D. 17. sendte Arbejdsgiverforeningen 1. Varsel om Boykotting af de 20 Strejkende. D. 18. holdtes et Mæglingssmøde, hvor Dansk Skrædderforbund var repræsenteret; Dagen efter holdtes et Fællessmøde, hvor man blev enige om en Overenskomst, der gik ud paa, at Arbejdet skulde genoptages Dagen efter, og at der skulde optages i Mæglingssudvalget en Forhandling om Klassificeringen. Arbejdsgiverforeningen frafaldt at indbringe Sagen for Den faste Voldgiftsret. Mæglingssmødet blev afholdt d. 26. Marts; her vedtoges det, at Firmaet fra d. 15. Juni rykkede op i en højere Klasse.

Til Løbe-Nr. 135.

Hos en Elektropletvarefabrikant paa Amager havde der i længere Tid været en Del Utilfredshed blandt Arbejderne. Da der saa indførtes Kontrol med, naar Arbejderne kom og gik, opsagde 2 Elektropletarbejdere og 1 Sliber deres Pladser; herefter erklærede Fabrikanten, at alle Arbejdere kunde gaa, hvorpaa Elektropletarbejdernes Fagforening blokerede Fabrikken. Fagforeningen var dog ikke tilfreds med Arbejdernes Stilling, idet disse ikke selv skulde have opsagt deres Pladser, men først søgt at faa Striden ordnet ved Hjælp af deres Fagforening. Fagforeningsformanden henvendte sig da til Fabrikanten for at faa Sagen ordnet, og denne erklærede at ville gaa ind paa at forandre ovennævnte Kontrol, samt betale de 2 spildte Arbejdsdage, derimod vilde han ikke betale for Paaskelørdag, hvad Arbejderne fordrede. Først d. 29. kunde man blive enige om atter at optage en Forhandling; her var Fagforeningerne og Jern- og Metalindustriens Sammenslutning repræsenteret til Trods for, at Fabrikanten ikke var Medlem heraf. Arbejdsgiverne vilde have Sagen afgjort ved Voldgift, dette nægtede Arbejdernes Repræsentanter, idet de krævede Erstatning for den Tid, Arbejderne ufrivillig havde været arbejdsløse. Mandag d. 1. April

skulde Arbejderorganisationerne have Møde, dette fik Fabrikanten at vide og kom til Stede efter Mødet. Man opnaaede da Enighed; Fabrikanten lovede at betale hver af de organiserede Arbejdere 25 Kr. i Erstatning, og Arbejdet genoptoges den følgende Dag.

Til Løbe-Nr. 136.

Hos et Snedkerfirma i Aarhus opstod der Uenighed i Anledning af, at Firmaet havde paataget sig et Arbejde for Trævarefabrikken »Thor« i Horsens. Billedskærerne krævede Betaling efter den Prisliste, der var oprettet mellem Billedskærernes Forbund og Fabrikken »Thor«, mens Arbejdsgiveren gav en mindre Betaling. Svendene nægtede da at udføre Arbejdet. Sagen kom til Behandling paa et Fællesmøde d. 3. April, hvor man vedtog, at Betalingen for det resterende Arbejde skulde afgøres af Fagets Voldgiftsret.

Til Løbe-Nr. 137.

Hos A/S »De forenede Jærnstøberiers« i Svendborg rejste Formerne. Krav om at faa Arbejdsmandshjælp til Udslagning ved Formemaskinerne. Arbejdsgiverne hævdede, at Akkordsatserne var fastsatte med Henblik paa, at ingen Hjælp skulde ydes. Formerforbundet raadede da til at opsigse Akkorderne for at faa dem forhøjede. Imidlertid nedlagde Formerne Arbejdet d. 27.; dette fik Forbundet Meddelelse om d. 28., og d. 1. Apr. meddelte Jernindustriens Sammenslutning, at der var etableret ulovlig Strejke, at Arbejdet maatte genoptages, og at man forbeholdt sig Adgang til Erstatning. Forbundets Formand rejste da til Svendborg, og det lykkedes her at faa en Ordning bragt i Stand; den forlangte Arbejdsmandshjælp opnaaedes ikke, men Akkordsatserne forhøjedes paa det paagældende Arbejde, hvorefter Arbejdet genoptoges.

Til Løbe-Nr. 138 og 140.

Malerlavet havde opsagt Overenskomsterne saavel i København som i Provinsen til 1. April, og der var baade fra Mestrenes og Arbejdernes Side stillet Forslag til ny Overenskomst. D. 8. Marts afholdtes et Møde angaaende Malerfaget i Provinsen, Mestrenes Forslag gik ud paa at nedsætte Timelønnen med ca. 1 Øre, Svendenes Forslag derimod paa at forhøje denne. Arbejdstiden ønskede Svendene om Sommeren forkortet fra 9½ til 9 Timer. Ogsaa paa andre Punkter var der Uenighed.

D. 15. Marts behandledes Malerfaget i København. Ogsaa her var der Uenighed paa mange Punkter, saaledes med Hensyn til Akkordpriserne, Arbejdstiden, Overarbejdsbetalingen, samt Opgørelsen og Udbetalingen af Akkordoverskud. Samme Dag (d. 15. Marts) udstedte Malerforbundet Varsel om en hele Landet omfattende Strejke fra 1. April. Forligsmanden greb da ind og sammenkaldte Parterne til Møde d. 28., hvor en Konflikt mellem Murermestre og Murerarbejdsmænd i Provinsen (jfr. Løbe-Nr. 143) ligeledes behandledes. Der førtes Forhandlinger i flere Dage, og d. 1. Apr. stillede Forligsmanden Mæglingsforslag. Svar paa dette skulde foreligge inden 9. April, men den varslede Strejke traadte ikke desto mindre i Kraft d. 1. Arbejderne accepterede Forslaget, men Arbejdsgiverne forkastede det. Samtidig hermed udstedte Arbejdsgiverne Varsel om Lockout i vidt Omfang indenfor Byggefagene. Paa Grund heraf saa Forligsmanden sig nødsaget til atter at indkalde Hovedorganisationerne til et Møde d. 12., hvorefter Parterne genoptog Forhandlingerne, men der blev stadig uafgjorte Stridspunkter tilbage, og Arbejdsgiverne udstedte da 2. Lockoutvarsel d. 21. April til Lockout d. 29. s. M. D. 26. afholdtes endnu et Forhandlingsmøde; m. H. t. København kunde man til Dels blive enige, men m. H. t. Provinsen var det umuligt at komme til Enighed om Timelønnen. Forligsmanden indkaldte da til et nyt Møde og stillede d. 28. et Mæglingsforslag, som vedtoges af begge Parter. Arbejdstiden i København forblev uforandret (denne vilde Mestrene have forlænget), Minimallønningerne i Provinsen forhøjedes med 3 Øre. Overenskomsten i Provinsen skulde gælde til 1. Marts 1915, men Arbejdsgiverne fik Ret til inden 1. Nov. 1914 at forlange Overenskomsten forlænget til 1. Marts 1916 mod at forhøje Minimallønnen med 1 Øre. Strejkerne hævdedes, og de varslede Lockouter aflystes. Strejken havde varet ca. 1 Maaned. I Kø-

benhavn omfattede den 1000 Arbejdere og 417 Arbejdsgivere, Antal tabte Dage: 24000. I Provinsen omfattede den 650 Arbejdere og 250 Arbejdsgivere, Antal tabte Arbejdsdage: 16250.

Til Løbe-Nr. 139.

I Horsens forlangte Sadelmager- og Tapetserersvende at faa indført en Lønforhøjelse af 6—8 Øre pr. Time, og at faa Tilladelse til at udføre Fuskarbejde, der var forbudt ifølge den hidtil gældende Overenskomst. Denne var lovlig opsagt, og da man ikke ved Forhandlinger mellem de lokale Foreninger kom til et Resultat, udbrød Strejken, der varede i over 2 Maaneder. Først i Juni tilbød Mestrene atter Forhandling, og efter flere Timers Forhandling enedes man om at forhøje Timelønnen fra 4 til 6 Øre, og det blev i visse Tilfælde tilladt Svendene at udføre Arbejde for egen Rægning.

Til Løbe-Nr. 143.

Overenskomsten mellem Centralforeningerne for Murer- og Tømrermestre i Jylland og Østifterne og Dansk Arbejdsmandsforbund var af Forbundet opsagt til 1. Febr. 1913. Det væsentligste Stridspunkt var Timelønnen, som Forbundet ønskede hævet. Priskuranterne blev behandlet af de lokale Sammenslutninger. Endvidere fordrede Arbejdsgiverne, at Overenskomsten kun skulde gælde til 1. April 1916 — for at faa samme Udløbstid som var almindelig for de fleste Overenskomster — mens Arbejderne ønskede 1918 i Stedet for 1916. Forhandlingerne fortsattes efter 1. Febr. D. 13., 17. og 18. Marts førtes Forhandlinger, hvori Repræsentanter for Hovedorganisationerne deltog, men man naaede intet Resultat, og Forhandlingerne sprængtes. D. 22. udsendtes da Strejkevarsel til Strejke d. 7. April i Aarhus, Vejle, Esbjerg, Helsingør og Næstved. Paa det Møde, som Forligsmanden havde indkaldt til d. 28. til Behandling af Maler-konflikten (jfr. Løbe-Nr. 138 og 140), blev man enige om at inddrage Murarbejdsmandskonflikten under Forligsforhandlingerne. D. 30. behandledes denne, men Parterne kom ikke til Enighed, og Forligsmanden stillede da Mæglingsforslag, der gik ud paa at hæve Timelønnen, saaledes at den androg 85 pCt. af Mursvendenes Løn i Jylland og 81 i Østifterne; sidstnævnte Sted skulde Lønnen endvidere hæves 1 Øre fra 1. Febr. 1914 og yderligere 1 Øre Aaret efter. Arbejderne akcepterede Forslaget, Arbejdsgiverne forkastede det, men Strejken var allerede udbrudt d. 7. Samtidig hermed udstedtes Lockoutvarsel saavel overfor de Medlemmer af De samv. Fagforb., der var beskæftiget ved Bygningsarbejde, som overfor Murer-, Tømrer- og Blikkenslagerforbundet og Murarbejdsmændenes Fagforening i København, der stod udenfor De samv. Fagforb. Atter indkaldte Forligsmanden til Møde d. 12. angaaende Maler- og Murarbejdsmandskonflikten. D. 17. og 19. forhandlede Parterne selv, og man var i alt væsentlig blevet enige om Murarbejdsmandskonflikten, kun ikke om de Tempi, hvori Løntillægget skulde gives. D. 21. udstedte Arbejdsgiverne 2. Lockoutvarsel og samtidig 1. Lockoutvarsel overfor nogle Afdelinger af Arbejdsmandsforbundet. Disse to Lockouter traadte dog ikke i Kraft, idet Forligsmanden indkaldte til et nyt Møde d. 28., hvor man kom til et endeligt Resultat. Timelønningerne skulde ved Slutningen af Overenskomstperioden være de samme som af Forligsmanden foreslaaet, men den øjeblikkelige Lønstigning blev lempeligere for Mestrene. Strejken omfattede 275 Strejkende og 298 andre Arbejdsløse. Antal tabte Dage var 11460.

Til Løbe-Nr. 144.

I Anledning af at Dansk Nattevagt havde afskediget nogle Funktionærer, henvendte et Udvalg for Nattevægternes Fagforening sig d. 8. April nogle Minutter før 12 til Direktionen for A/S og fordrede bl. a. de afskedigede Funktionærer genansatte øjeblikkelig; Svaret skulde foreligge senest Kl. 12. Skete dette ikke, vilde man etablere Strejke samme Dag. Direktøren gik ikke ind paa den stillede Fordring, og Strejken udbrød. Arbejdsgiverforeningen tog da Affære overfor denne ulovlige Strejke og indgav Klage til Den faste Voldgiftsret. Paa et Fællesmøde d. 10. April erklærede Arbejdsgiverne, at man ikke vilde genantage de gamle Vægtere, da man allerede havde faaet 70 nye og havde mange

Ansøgninger til de resterende 30—40 Pladser. Vægterne indrømmede, at Strejken var ulovlig. Imidlertid bøjede Arbejdsgiverne sig og stillede Forslag om Genantagelse af ca. Halvdelen af de gamle Vægtere paa visse Betingelser, men dette forkastede Vægterne, til Trods for at Dansk Arbejdsmandsforbund og De samv. Fagforb. ikke billigede Strejken. D. 12. udstedte førstnævnte en Erklæring om, at Natvægternes Strejke var Forbundet uvedkommende. Denne Strejke løb da fuldstændig ud i Sandet, idet Dansk Nattevagt fik tilstrækkelig ny Arbejdskraft, som den sluttede Enkeltmandskontrakter med; efter 3 Maaneders Forløb anerkendtes dog de oprindelige Arbejdsvilkår. Den 17. April ophævede Nattevægternes Fagforening Strejken, da de saa den var tabt. Kun 8 af de gamle Vægtere, blev genansat.

Til Løbe-Nr. 145.

Dansk Brolæggerforbund havde opsagt den hidtil gældende Overenskomst med Nordre Birks Entreprenørforening til 1. Jan. 1913, men det var ikke lykkedes at faa vedtaget en ny Overenskomst. Forbundet forlangte nemlig, at Københavns Priser skulde gælde i et Distrikt, der strakte sig i en Mils Omkreds fra de gamle Fæstningsvolde, hvorved Nordre Birks Entreprenørforening kom til at betale Arbejderne samme Løn, som de ellers fik i det Distrikt; endvidere ønskedes Priskuranten forhøjet udenfor Grænselinien. Med Hensyn til dette sidste Punkt naaede man Enighed ved Forhandlingerne i Marts Maaned, men ikke med Hensyn til Grænselinien. D. 4. og 12. April sendtes da 1. og 2. Strejkevarsel, og d. 19. etableredes Strejken. Denne udvidedes d. 15. Maj, idet Gentofte Kommune inddrog i den. Man førte i de efterfølgende Maaneder Forhandlinger og afholdt Fællesmøder, men kunde stadig ikke blive enige. D. 24. Juni og d. 2. Juli udsendte Arbejdsgiverforeningen 1. og 2. Boykotvarsel overfor de strejkende Brolæggere. Strejken overfor Entreprenørforeningen varede i omtrent 14 Maaneder, men omfattede kun 3 Brolæggersvende. D. 6. Maj 1914 blev man enige, idet Entreprenørforeningen gik ind paa at betale efter Københavns Priskurant i selve Byen og til en Linie i 7,5 km's Afstand fra Københavns gamle Voldlinie. Endvidere gennemførtes Arbejdernes Fordring, om at Arbejdsmændene ikke fremtidig skulde omfattes af Svendenes Overenskomst, men at der skulde sluttes en særskilt Overenskomst med Arbejdsmændene. Strejken og Arbejdsgivernes Boykoting overfor Brolæggerne hævedes dog først d. 18. Maj.

Til Løbe-Nr. 148 og 150.

MellemSammenslutningen af Arbejdsgivere indenfor Cigarindustrien i Danmark og Tobaksarbejderforbundet førtes i lang Tid Forhandlinger om nye Overenskomster i Stedet for de, der var opsagte til 1. Maj. Da disse Forhandlinger imidlertid forblev resultatløse, udstedtes d. 29. April 1. Strejkevarsel. Dette suppleredes Dagen efter med Varsel om Sympatistrejke overfor Foreningen af Skraa- og Røgtobaksfabrikanter i Danmark. Strejken vilde herved udvides fra 3800 til 5000 Arbejdere. D. 6. og d. 7. udsendtes 2. Varsel, og de 2 Strejker udbød henholdsvis d. 14. og d. 15. Maj. D. 8. Maj fandt Fællesmøde Sted til Behandling af Tobakskonflikten. Man førte en almindelig Debat, og der ned-sattes 4 Underudvalg til at behandle de enkelte Dele af Priskuranten. Disse Udvalg traadte sammen, men Strejkerne traadte i Kraft til Trods for, at Forhandlingerne ikke var definitivt afbrudt. D. 9. Maj havde endvidere Tobaksarbejderforbundet sendt Fabrikmestrene paa de Fabrikker, hvor der var varslet Strejke, en Skrivelse, der gik ud paa, at det af Fagforeningen vilde anses for Skraebrækkeri, hvis Fabrikmestrene under Arbejdsstandsning udførte nedlagt Arbejde. Arbejdsgiverne hævdede, at dette var i Strid med Septemberforligets § 5 og indklagede De samv. Fagforb. paa Tobaksarbejderforbundets Vegne for Den faste Voldgiftsret. Denne afsagde sin Kendelse d. 28. Maj, hvorefter Fagforbundet erklæredes fri for Tiltale, da dette kun havde søgt at hindre Mestrene i Udførelsen af ikke sædvanligt Arbejde. D. 21. afholdtes et foreløbigt sidste Fællesmøde; her lykkedes det at naa til Enighed om de forskellige Punkter i Hovedoverenskomsten. Forhandlingerne skulde da fortsættes angaaende de specielle Tariffer for hver enkelt Fabrik. Disse fandt Sted, og det lykkedes d. 9.

Juni at faa alle Stridspunkter løste. Imidlertid stod tilbage at faa Sagen godkendt af Organisationerne, og Arbejderne forkastede da hele Overenskomstsystemet. Forbundet foreslog nye Forhandlinger, men Arbejdsgiverne ansaa saadanne for overflødige. Paa en senere Henvendelse fra De samv. Fagforb. om en Genoptagelse af Forhandlingerne, svarede Arbejdsgiverne, at de kun var villige til det under Forudsætning af, at Tobaksarbejderforbundets Bestyrelse mødte med frit Mandat. Da dette Mandat ikke blev givet, indledtes ingen nye Forhandlinger, hvorimod Arbejdsgiverne d. 24. varslede en udvidet Lockout. Nu mente De samv. Fagforb., at man hurtigst burde slutte Konflikten, og da fandt en ny Afstemning Sted. Denne Gang akcepterede Arbejderne de nye Overenskomster, og d. 1. Juli blev det hele Komplex af Overenskomster endelig underskrevet, og der blev truffen Aftale om Arbejdets Genoptagelse. Strejken havde varet i over 7 Uger og omfattede ca. 3800 Arb. indenfor Cigarindustrien og Sympatistrejken ca. 1200 indenfor Skraa- og Røgtobaksfabrikationen. Selve Strejken forarsagede 155000 tabte Dage, Sympatistrejken 48000 Dage. I Understøttelse udbetaltes ca. 300000 Kr. til de Strejkende hos Cigarfabrikanterne; deres tabte Arbejdsløn var ca. 500000 Kr.

Til Løbe-Nr. 149.

Da Tobaksarbejderforbundet udsendte 1. Strejkevarsel overfor Fabrikanter indenfor Sammenslutningen (jfr. Løbe-Nr. 148 og 150), havde det vedtaget, at saafremt Firmaerne udenfor Sammenslutningen gik ind paa at give de samme Tillæg, der vilde opnaas hos Sammenslutningen, skulde Arbejdet ikke standses hos disse Firmaer, dog saaledes, at Efterbetaling for de eventuelle Forhøjelser skulde ydes fra den Dato, Arbejdet nedlagdes, eller en fredelig Ordning opnaaedes hos Sammenslutningens Medlemmer. En saadan Henvendelse fandt da Sted, men hos 6 Firmaer kunde man ikke opnaa Enighed uden Arbejdsstandsning. Disse Strejker begyndte og endte paa forskellige Tidspunkter (mellem 4. Juli og 1. Aug.). Overenskomsterne kom i Stand ved Forhandling mellem Forbundet og vedk. Firmaer, og der opnaaedes Forhøjelse af Arbejdslønnen paa en Del af Arbejdet.

Til Løbe-Nr. 154.

Til 1. Juli havde Glarmestersvendenes Forbund opsagt Overenskomsten gældende for København. Forbundet havde da i flere Maaneder forhandlet baade med de Mestre, der stod i Arbejdsgiverforeningen, og med Glarmesterlavet, der stod udenfor Arbejdsgiverforeningen. Med de førstnævnte havde man opnaaet Enighed. Arbejdstiden var bleven nedsat fra 10 til 9½ Time, og Daglønnen hævedes ret betydeligt; Lavet vilde derimod kun gaa med til Forandring af Arbejdstid og Dagløn paa den Betingelse, at Priskuranten og Vedtægtens Ordlyd blev som af Mestrene foreslaaet, og at Timelønnen fastsattes til angivne Satser. Dette vilde Svendene ikke gaa ind paa, og de nedlagde da Arbejdet d. 1. Juli. Denne Arbejdsstandsning varede til d. 24. Sept., idet man først d. 23. s. M. fik sluttet en ny Overenskomst, gældende til 1. Februar 1916, der i Realiteten opfyldte Svendenes Fordringer. Konflikten bilagdes ved Mægling af 2 Overretssagførere. Antal strejkende Svende var 70, Antal tabte Arbejdsdage 5180, tabt Arbejdsløn 20700 Kr., i Understøttelse udbetaltes 3345 Kr. af Glarmestersvendenes Forbund og 5365 Kr. fra De samv. Fagforb.

Til Løbe-Nr. 158.

Bagersvendene i Frederikshavn ønskede at faa indført et fuldt ugentligt Fridøgn og forhandlede med Mestrene om Indsendelse af et Andragende til Indenrigsministeriet om, at de i Bagerilovens § 7 1. Stk. gældende Regler for København ogsaa maatte bringes til Anvendelse for Frederikshavn. I Juli 1912 nægtede Mestrene at underskrive et saadant Andragende; Aaret efter blev dette Spørgsmaal atter genoptaget, og 6 af de 13 Mestre i Frederikshavn gik ind paa at underskrive, hvorimod de 7 nægtede dette. Svendene nedlagde da d. 10. Juli Arbejdet hos disse 7 og virkede samtidig for, at ingen organiseret Arbejder købte sit Brød hos disse Mestre. Strejken varede til d. 15. Okt. Denne

Dag modtog Bagernes Fagforening Brev fra Mesterforeningen i Frederikshavn, hvori meddeltes, at samtlige Mestres underskrev Andragendet.

Til Løbe-Nr. 161.

Fredag Middag d. 25. Juli kom 2 Slibere paa Emil Møllers Telefonfabrik i Horsens og forlangte en Formand afskediget, idet de klagede over hans Opførsel. Dette nægtede Fabrikanten, og den følgende Dag udeblev de mandlige og kvindelige Arbejdere i Sliberiet og i Fornikleriet. Andre kvindelige Arbejdere nægtede at udføre det nedlagte Arbejde og fik deres Afsked. Formanden for »Kvindeligt Arbejderforbund« kom til Horsens og søgte at faa de kvindelige Arbejdere til at genoptage Arbejdet, men dette lykkedes ikke, kun 10 af ca. 40 gik i Arbejde. Arbejdsnedlæggelsen bredte sig endog; Maskinarbejderne og Snedkerne paa Fabrikken nægtede at viderebehandle de Dele, som de Arbejdsvillige havde arbejdet ved. Der fandt da et Fællesmøde Sted d. 5. Aug. med Repræsentanter for Arbejdsgiverforeningen, Smede- og Maskinarbejderforbundet, Kvindeligt Arbejderforbund og Emil Møllers Telefonfabrik, og her ordnedes Konflikten. Arbejderne erkendte, at Strejken havde været ulovlig og skulde straks genoptage Arbejdet. Formanden afskedigedes ikke, men skulde have en Reprimande. Antal Arbejdere berørte af Konflikten var til Slut ca. 150.

Til Løbe-Nr. 165.

Overenskomsten med A/S Fakse Kalkbrud var af Arbejdsmandsforbundet opsagt til 15. Aug. Arbejderne krævede bl. a. Timelønnen, der var ca. 31¼ Øre, forhøjet til 40 Øre, mens Arbejdsgiverne tilbød 33 Øre. Da det ikke ved Forhandling lykkedes at blive enige om en ny Overenskomst, iværksatte Arbejdsmandsforbundet d. 22. August Strejke overfor Kalkbruddet. Den 23. udstedtes Varsel om Sympatistrejke paa Mørtelfabrikkerne i København. Arbejdsgiverne mente da at burde besvare dette med en Modforanstaltning, og d. 25. udsendtes 1. Varsel om en meget omfattende Lockout. D. 30. Aug. forhandlede Forligsmanden med Parterne, og der afholdtes derefter Fællesmøde d. 1. og 2. Sept. Forhandlingen bragte Enighed angaaende Priskuranten, men Timeløns spørgsmaalet var tilbage. D. 2. sendtes 2. Varsel om Strejke paa Mørtelfabrikkerne. Arbejdsgiverne udstedte da d. 5. 2. Varsel om udvidet Lockout. D. 6. udstedtes yderligere Varsel om Strejke fra d. 15. overfor nogle Virksomheder, der udtrykkelig var undtagne ved Lockoutvarslet. Der var da Fare for, at der vilde finde en meget betydelig Arbejdsstandsning Sted, og for at hindre dette sammenkaldte Forligsmanden til Møde, der afholdtes d. 8. Sept., og stillede her Mæglingforslag til en Overenskomst gældende til 1. Febr. 1916. De Akkordsatser, man tidligere var blevet enige om, bibeholdtes; en tidligere Afgørelse om Maskinboring, som Arbejderne var utilfredse med, forandredes. Timelønnen fastsattes til 34 Øre og fra 1. Juli 1915 til 35 Øre. Den løbende Strejke overfor Fakse Kalkbrud skulde straks hæves, og de varslede Strejker og Lockouter aflyses. Dette Forslag vedtoges af begge Parter og dermed var Striden sluttet. Strejken omfattede 167 Arbejdere, Antal tabte Dage var 3000.

Til Løbe-Nr. 166.

Paa A/S Københavns Papfabrik og Fabrikken Ondulium i Søborg søgte Arbejderne at faa Arbejdstiden forkortet, og Lønnen forhøjet. Fabrikken ønskede at forhandle med Arbejderne og ikke med Fagforeningen, mens Arbejderne netop ønskede, at Fagforeningen skulde føre Forhandlingerne. Arbejderne fik dog af Forbundet Tilladelse til at føre direkte Forhandling, og man fik truffet en midlertidig Aftale. Men 8 Dage herefter nedlagde Arbejderne Arbejdet med Varsel fra Morgen til Aften, fordi Arbejdernes Tillidsmand var blevet afskediget. Strejken varede imidlertid kun i 8 Dage. Fabrikken erklærede nemlig, gerne at ville føre Forhandling med Papirarbejderforbundet og gik ind paa at afslutte en Overenskomst, der udløb 1. Aug. 1916, de gamle Betingelser fastsloges, dog skulde fra 1. Aug. 1915 Timelønnen forhøjes med ca. 1 Øre. Den afskedigede Arbejder blev ikke genantaget.

Til Løbe-Nr. 169.

Mellem Entreprenørforeningen og Jord- og Betonarbejdernes Afdeling af Dansk Arbejdsmandsforbund gjaldt en Overenskomst, hvori bl. a. var fastsat Priser for Jernbetonarbejde. Overfor A/S Dansk Betonbjelkekompagni, der bl. a. beskæftiger sig med Opførelsen af Jernbetonskorstene, forlangte Arbejderne i Midten af Juli højere Løn end den hidtil betalte for dette Arbejde. Da Firmaet ikke vilde gaa ind herpaa, varsledes af Forbundet Strejke til d. 30. Juli. Derefter fandt Mæglingsmøde og Forhandlinger Sted, uden at man kom hinanden nærmere. Arbejdsgiverne vilde have Sagen henvist til den faglige Voldgift, da det omtalte Arbejde efter deres Mening indbefattedes i Priskurantens Jernbetonarbejde, mens Arbejderne hævdede, at Priskuranten ikke omfattede Bygning af Monierskorstene. D. 26. Aug. sendtes 2. Strejkevarsel, og Arbejdsstandsningen etableredes d. 3. Sept. Først d. 2. Okt. blev der foretaget et nyt Skridt i Sagen, idet Arbejdsgiverforeningen indankede Sagen for Den faste Voldgiftsret. Denne afsagde sin Kendelse d. 8. Okt., hvori fastsloges, at Stridspunktet drejede sig om »Forstaaelsen af en bestaaende Prisfortegnelse med almindelige Bestemmelser», og et saadant Spørgsmaal maa ikke give Anledning til Arbejdsstandsning, førend Sagen er forelagt en Voldgift til Afgørelse, hvis en af Parterne forlanger det. Strejken var derfor ulovlig, og De samv. Fagforb. idømtes en Bod, der dog var mindre end det Tab, A/S havde lidt ved Strejken, idet Klagerne havde tøvet ca. 1 Maaned med at bringe Sagen frem. Spørgsmaalet om Betalingen for Opførelsen af Monierskorstene henvises til Afgørelse af Fagets Voldgiftsret. D. 9. Okt. genoptoges Arbejdet.

Til Løbe-Nr. 170.

Arbejdsmændene paa en Metalvarefabrik i København ønskede Forhandling om nogle Akkorder, og da Firmaet ikke vilde optage nogen saadan, nedlagde 122 Arbejdere Arbejdet. Da Strejken havde varet nogle Dage, tog Arbejdsmandsforbundet Affære, og Forhandling blev indledet; Arbejdsgiveren lovede da at optage en Forhandling om Lønnen, og der blev herved gjort Arbejderne nogle mindre Indrømmelser.

Til Løbe-Nr. 173.

Ifølge Overenskomsten mellem Maskinfabrikken »Thy» og Formerforbundet, maatte Formemaskinen kun passes af Arbejdsmænd, naar faglærte Arbejdere ikke kunde faas. Man havde imidlertid indført en ny Maskine, som Formerne fandt var daarlig, og Fabrikanten opfattede da denne Kritik som Udtryk for, at Formerne ikke vilde passe Maskinen, og ansatte en Arbejdsmand dertil. Dette protesterede Formerne imod og krævede at overtage Arbejdet, hvilket Fabrikanten nægtede. Fabrikken »Thy» var, efter at den gældende Overenskomst var sluttet, blevet Medlem af Jernindustriens Sammenslutning, og denne tog sig nu af Sagen, der blev d. 1. Sept. holdt et Møde mellem Repræsentanter for Formerforbundet, Fabrikantorganisationen og Fabrikken. Formerforbundet vilde ikke betragte dette som et almindeligt Mæglingsmøde, men vilde helst forhandle med Fabrikanten alene, idet Forbundet hævdede, at denne Sag angaaende en særlig Overenskomst ikke vedkom Sammenslutningen. Der sendtes da en Skrivelse til Fabrikanten, hvori Forbundet forlangte, at dets Fordringer skulde være opfyldte senest d. 13. Man kom ikke til noget Resultat, og d. 15. Sept. nedlagde Formerne da Arbejdet uden Varsel. Herefter anmodede Sammenslutningen Arbejdsgiverforeningen om at indbringe Sagen for Den faste Voldgiftsret. Der blev dog først afholdt Møde d. 2. og d. 11. Okt., hvor Hovedorganisationerne og de interesserede Parter var til Stede. Arbejdet skulde genoptages senest d. 14. Okt.; Arbejderne erkendte, at Strejken var i Strid med Varselspligten. Der skulde snarest holdes et Møde paa »Thy», hvor Sammenslutningen og Forbundet skulde være repræsenterede; hvis ikke man her opnaaede Enighed, skulde der nedsættes en Voldgiftsdomstol. Mødet afholdtes d. 17. Okt.; her enedes man om, at den Arbejdsmand, der betjente den omtalte Maskine, skulde vedblive at betjene denne indtil 1. April 1914; men iøvrigt tilkommer det Formerforbundets Medlemmer at betjene Maskinerne. Sagen var hermed sluttet.

Til Løbe-Nr. 174.

En Murermester havde Arbejdet ved Nybygninger paa en Porcelænsfabrik. I samme Fabrik skulde opføres en Ovn, som var givet i Entreprise til et Firma, der beskæftigede nogle tyske Murersvende. Murersvendenes Fagforeningsformand henvendte sig d. 15. Sept. til Murermesteren med den Fordring, at de tyske Svende skulde indmelde sig i Fagforeningen, da Arbejdet ellers vilde blive standset den følgende Dag. De tyske Arbejdere arbejdede nemlig under Priskuranten, og de danske Arbejdere hævdede, at de godt kunde have udført det omtalte Arbejde. Murermesteren svarede, at han ingen Indflydelse havde paa det paagældende Spørgsmaal. D. 16. nedlagde da 5 Murersvende og 8 Arbejdsmænd Arbejdet. D. 20. afholdtes et Fællesmøde til Behandling af denne Sag; Murerforbundet erkendte, at Strejken var ulovlig, og man blev enige om, at Arbejdet skulde genoptages Mandag d. 22.

Til Løbe-Nr. 176.

Arbejdet nedlagdes uden Varsel d. 26. September hos et Jærnstøberi i Middelfart. Paa et Møglingsmøde i Juni var Firmaet gaaet ind paa, at Formerne skulde have deres Sand kastet, naar de selv slog og stablede Kasserne. Der var endvidere Unighed om nogle Akkordsatser, og under disse Forhandlinger betegnede Firmaet, at i visse Tilfælde vilde han ikke lade Sandet kaste. En Dag var der ikke kastet tilstrækkeligt Sand til alle Formerne, og disse mente, at dette var Udtryk for en fremtidig Inddragen af Arbejdsmandshjælpen, og alle Mand nedlagde Arbejdet. Denne ulovlige Strejke varede kun i 4 Dage, idet Formerforbundet lagde sig imellem, og Firmaet lovede, at Sandet stadig skulde kastes for Formerne.

Til Løbe-Nr. 179.

De organiserede Arbejdsmand hos Firmaet N. M. & F. Plum i Assens forlangte, at de uorganiserede straks skulde melde sig ind i Fagforeningen eller afskediges. Da Firmaet ikke indvilligede heri, etablerede Dansk Arbejdsmandsforbund Strejke d. 16. Okt., umiddelbart før Losningen af en Ladning Kul til Firmaet skulde paabegyndes, og Ladningen maatte da sendes andetsteds hen. Sidst i Oktober afholdtes en Forhandling mellem Firmaet og en Repræsentant for Arbejdsmandsforbundet, men uden Resultat. Imidlertid fik Firmaet hurtigt Erstatning for de 17 Strejkende, mens Forbundet stadig blokerede Firmaet. Fra d. 8. November vægrede Arbejderne ved den derværende Sukkerfabriks Roebaner sig ved, saalænge Konflikten hos det paagældende Firma varede, at befordre dets Varer, og Fabrikken undlod da at modtage Varer til Transport fra Firmaet. D. 26. Jan. forsøgte Bestyreren paa Sukkerfabrikken at formaa Fagforeningen til at opgive den nævnte Arbejdsvægring, men forgæves. Den 31. holdtes et Fællesmøde, ogsaa uden Resultat, og Arbejdsgiverforeningen indankede da paa De danske Sukkerfabrikkers Vegne Sagen for Den faste Voldgiftsret, og dennes Kendelse, der blev afgivet d. 21. Februar, fastslog, at den partielle Arbejdsstandsning var en Sympatistrejke, og da Varselsreglerne for en saadan ikke var overholdt, var denne ulovlig. Arbejderne genoptog da Transporten af de omstridte Varer, men der udstedtes d. 25. Febr. og d. 4. Marts Strejkevarsel overfor Sukkerfabrikken angaaende alt Arbejde ved Losning, Transport og Aflæsning af Varer til eller fra de blokerede Firmaer. Dette blev atter Genstand for Behandling af den faste Voldgiftsret, idet Arbejdsgiverne hævdede, at Sympatistrejken var overenskomststridig, og at Strejken hos Plum var ulovlig, da den var i Strid med Septemberforliget, fordi Kravet mod det blokerede Firma gik ud paa Fjernelse af visse Arbejdere. Kendelsen frikendte imidlertid Arbejderne for begge Punkter; for det sidste, fordi Plum ikke var Medlem af Arbejdsgiverforeningen, da Strejken etableredes, og da denne ikke var ulovlig ved sin Opstaaen, kan den ikke blive det, fordi Arbejdsgiverforeningen senere optog Firmaet. Efterat denne Kendelse var afsagt, genoptoges Forhandlingerne d. 11. April mellem Firmaerne Plum og Dansk Arbejdsmandsforbund. Af de 17 Strejkende blev 10 genantaget, og Arbejdet genoptoges d. 14. April, ligeledes hævdedes den partielle Arbejdsstandsning paa Sukkerfabrikken. Strejken hos Plum havde varet i ca. 6 Maaneder.

Til Løbe-Nr. 180.

Efter at Konflikten mellem Arbejdsmandsforbundet og Arbejdsgiverforeningen i Anledning af Fakse Kalkbrud var endt (jfr. Løbe-Nr. 165), og den varslede Lockout aflyst, opstod der atter en Uenighed mellem de 2 Organisationer, der tegnede til at faa et større Omfang. Ved Tændstikfabrikken »Merkur« i Randers var den hidtil gældende Overenskomst opsagt til 1. Sept. af Arbejderne. Man førte forskellige Forhandlinger baade lokale og med Arbejdsgiverforeningen, men man kunde ikke blive enige, hverken om Priskuranten eller om Timelønnen; Arbejderne forlangte 41 Øre, Arbejdsgiverne tilbød 35 Øre. Et resultatløst Møde d. 11. foranledigede da Arbejdsmandsforbundet til d. 16. Sept. at udsende 1. Strejkevarsel overfor Foreningen af Tændstikfabrikker i Danmark, samtidig med at der udsendtes 1. Strejkevarsel overfor Arbejdsgivere ved Helsingør Havn og overfor Teglværksforeningen af 1893. Paa et Fællesmøde afholdt d. 30. til Behandling af disse 3 Konflikter, naaede man til Enighed om Helsingørsoverenskomsten, men ikke om de 2 andre. Da Forligsmanden mente, der var Fare for en mere vidtrækkende Arbejdsstandsning, indkaldte han Parterne til Møde d. 2. Okt., hvor Arbejdsmandsforbundet gik ind paa at udsætte 2. Strejkevarsel. Pa Parterne ikke selv kunde naa til Enighed, forelagde Forligsmanden et Mæglingforslag d. 6. Dette blev forkastet af Arbejderne. D. 11. Okt. udsendtes 2. Varsel om Strejke hos A/S De forenede Tændstikfabrikker (omfattende en Fabrik i Randers og en i København). D. 18. iværksattes Strejken, medens Strejkevarslet overfor Teglværksforeningen tilbagekaldtes d. 20. Ved et Fællesmøde d. 25. Okt., hvor man tillige behandlede en ny Konflikt angaaende forskellige Margarinefabrikker, kom man ikke videre, og d. 4. Nov. udstedte Arbejdsgiverforeningen Varsel om en udvidet Lockout. D. 5. sendte Arbejdsmandsforbundet 2. Varsel om Strejke paa Margarinefabrikkerne, og det trak op til at blive en meget vidtrækkende Kamp. D. 8. og d. 10. førtes atter Forhandlinger under Forligsmandens Ledelse, men forhøbig naaedes intet Resultat, og d. 11. udstedtes 2. Varsel til Lockout d. 19., hvorved alle Medlemmer af Arbejdsmandsforbundet — med enkelte Undtagelser — vilde blive lockoutede. Atter den 14. holdtes et Møde, hvor man gik ind paa at udsætte den varslede Strejke til d. 20., og inden denne Tid havde man opnaaet Enighed i de forskellige Konflikter. Forligsmandens Mæglingforslag af 6. Okt. angaaende Tændstikfabrikken i Randers blev vedtaget, dog med den Modificering, at Timelønnen kom betragtedes som fastslaet for »fast Arbejde«. Arbejdet genoptoges d. 21., og den varslede Lockout aflystes. Den vedtagne Overenskomst gjaldt kun for 19 Arbejdere, men da Strejken ogsaa omfattede Fabrikken i København, var Antallet af Strejkende 47, endvidere var 166 andre arbejdsløse. Antal tabte Dage var 6200.

Til Løbe-Nr. 182.

Hos to Slagtermestre i Roskilde havde Arbejderne ikke haft noget Løn- og Arbejdsregulativ, men krævede det nu indført tillige med Lønforhøjelse. Herom blev ført Forhandlinger d. 22. Okt. mellem Firmaerne og et Udvalg for Arbejderne samt Formanden for Dansk Slagteriarbejderforbund. Arbejdsgiverne tilbød da en Lønforhøjelse, men nægtede kategorisk at underskrive Regulativet, hvorfor Arbejderne erklærede Strejke fra næste Dags Morgen. Imidlertid løb denne Strejke fuldstændig ud i Sandet, idet det til Dels lykkedes Arbejdsgiverne at faa andre Arbejdere. Flere af de strejkende Arbejdere fik da ogsaa Arbejde andetsteds. For det ene Firmas Vedkommende fik man dog foreløbig Ende paa Konflikten d. 3. Febr. 1914 ved Overenskomst med Fagforeningen; de 7 strejkende blev genantaget, men der blev ikke underskrevet noget Regulativ. Derimod sluttede man ikke Fred med det andet Firma, der vedblivende boykottedes af Forbundet.

Til Løbe-Nr. 183.

Paa en Cigarfabrik i København afskedigedes d. 6. Novbr. 4 Strippere paa Grund af en ubetydelig Forseelse. De øvrige Strippere fandt Afskedigelsen uretfærdig og krævede de 4 ansat igen. Til d. 13. var der indvarslet et Møde paa

Fabrikken, men Arbejderne nedlagde allerede d. 12. Arbejdet, til Trods for at Fagforeningen anbefalede at afvente Mægling i Sagen. D. 13. blev det vedtaget paa Mødet, at Arbejdet skulde genoptages den næste Dag, men Arbejderne udeblev. Først efter at Fagforeningen havde indkaldt til en Generalforsamling d. 18. for at lægge yderligere Pres paa Arbejderne, genoptoges Arbejdet samme Dag. Allerede inden dette havde Sammenslutningen af Fabrikanten i Cigar- og Tobaksindustrien sendt Tobaksarbejderforbundet Meddelelse om at ville anlægge Sag ved Den faste Voldgiftsret paa Grund af den overenskomststridige Strejke og at ville have Erstatning for ødelagt Tobak som Følge af Strejken og en Erstatning for dagligt Forretningstab. Voldgiftsrettens Kendelse gik ud paa, at Arbejdsstandsningen vel havde været ulovlig, men der var forskellige formildende Omstændigheder, saaledes at den Afskedigelse, der gav Anledning til Strejken, ikke foretoges med tilstrækkelig Varsomhed fra Fabriksledelsens Side, og at de Strejkende var kvindelige Arbejdere, der endnu ikke syntes at være naaet til fuld Forstaaelse af de Pligter, de har overfor Organisationerne. Hvad Forbundet angik, havde det vist virksom Bestræbelse først for at hindre Arbejdsstandsningen og siden for at hæve den. Resultatet blev da, at de indklagede Arbejdere og Tobaksarbejderforbundet burde være fri for Tiltale. Strejken forårsagede 1900 tabte Arbejdsdage. Antal strejkende Arbejdere var 105 og andre Arbejdsløse var 280. Den tabte Arbejdsløn var 9000 Kr.

Til Løbe-Nr. 184.

Firmaet F. L. Smidth & Co. havde oprettet et nyt Støberi, som toges i Brug i Sommeren 1913. Her skulde arbejdes i Timeløn, til Trods for at der paa det gamle Støberi arbejdedes i Akkord; dette havde Formerne heller intet imod, da man ikke kunde fastsætte Akkordsatser, før man kendte og havde prøvet Maskinteknikken osv. Imidlertid tilfredsstillende Timelønssatserne ikke Formerne; Begyndelseslønningerne var vel de sædvanlige i København, men Lønnen kunde ikke oparbejdes til samme Niveau som andetsteds. Formerne krævede da Lønforhøjelse; man holdt Mæglingsmøde d. 8. Nov. og Timandsudvalgsmøde d. 25., men man kom ikke hinanden nærmere. Fra d. 27. til d. 1. Dec. affolkedes Støberiet, efter at Formerne havde forlangt 5 Øres Tillæg i Timen og erklæret, at de i modsat Fald vilde søge sig andet Arbejde, og det var umuligt — hvad det ogsaa havde været inden denne Tid — at faa nye Formere. Formerforbundet hævdede, at Grunden var, at man ikke bød tilstrækkelig Løn, og at her ikke var Tale om Strejke, hvad Arbejdsgiveren hævdede. Jernindustriens Sammenslutning boykottede da de 7 Mand. Forbundet klagede herover til De samv. Fagforb. Resultatet blev, at Sammenslutningen tog Boykotningen tilbage, men henvendte sig samtidig til Arbejdsgiverforeningen for at denne skulde etablere Boykotning. D. 29. Dec. udstedtes da af denne 1. Boykotvarsel for de 7 Mand. En Forhandling fandt herefter Sted mellem Hovedorganisationerne, og d. 13. Jan. sluttede man en Overenskomst, hvorefter begge Parter vilde arbejde paa at tilvejebringe fredelige Arbejdsforhold. Arbejdsgiverforeningen tilbagekaldte den varslede Boykotning. Angaaende Timeløn bestemtes, at den skulde være i Højde med den i de andre herværende Timelønsværksteder gældende og varierende som den.

Til Løbe-Nr. 187.

Københavns Frihavns-Aktieselskab ønskede at reducere forskellige Akkordsatser, fordi der efterhaanden var indført forbedrede Arbejdsmetoder, saaledes at Arbejdernes Løn var steget betydeligt. Dette havde man forhandlet om i sidste Halvdel af 1913, samtidig med at Spørgsmaalet om Tillæg for Nat-arbejde behandlede, idet Arbejderne forlangte en Forhøjelse af dette Tillæg. D. 4. Dec. opsløges i Frihavnen en Bekendtgørelse om, at man fra Aarets Ud-gang vilde indføre nye Lønbestigelser. Frihavnsarbejdernes Afdeling af Havnearbejderforbundet protesterede herimod og truede med at nedlægge Arbejdet. Dagen efter protesterede Arbejdsgiverforeningen herimod, og Strejken fandt da ikke Sted, derimod udstedte Dansk Arbejdsmandsforbund d. 8. Dec. 1. Strejkevarsel og d. 15. Dec. 2. Varsel. D. 11. Dec. havde De samv. Fagforb. indbragt Sagen for Den faste Voldgiftsret. Arbejderne havde hævdet, at Ind-

førelsen af det nye Reglement krævede 3 Maaneders Opsigelse; dette fastslog Kendelsen var fejlagtigt; men tilige udtalte den, at Frihavns-Akties. ikke kunde gennemføre de nye Bestemmelser uden det lovformelige Lockoutvarsel. Til d. 18. Dec. havde Forligsmanden sammenkaldt et Møde, hvor Repræsentanterne for Arbejdsgiverforeningen foreslog nye Forhandlinger, hvis Dansk Arbejdsmandsforbund vilde udsætte Strejken til 1. Jan. og i saa Fald vilde Frihavnsaktieselskabet forpligte sig til ikke at antage nye Folk før efter d. 27. Dec.; men dette vilde Arbejderne ikke gaa ind paa. Da Voldgiftskendelsen var afsagt, udstedtes Lockoutvarsel i Overensstemmelse med Septemberforliget. Til Trods for at Forligsmanden atter lod afholde et Møde, kom intet Resultat. Allerede d. 22. Dec. havde A/S antaget 64 nye Arbejdere, og dette var den endelige Aarsag til, at Strejken etableredes d. 23. Efterhaanden lykkedes det A/S at skaffe sig flere og flere Arbejdere, saa at det endog fik fuld Arbejdskraft og Konflikten med Havnearbejdernes Fællesforbund var stadig løbende. I April Maaned 1914 greb Forligsmanden atter ind, og der blev holdt Møder d. 15., 16. og 17. April. D. 21. fremsatte Forligsmanden et Mæglingsforslag, men dette forkastedes af Havnearbejdernes Generalforsamling, til Trods for at De samv. Fagforb. og Dansk Arbejdsmandsforbund havde anbefalet det. En Række Forligsmøder blev herefter atter afholdt, men uden Resultat. I Anledning af en Konflikt i den gamle Havn blev der d. 2. Juli afholdt et Fællesmøde, og her foreslog De samv. Fagforb. atter at forsøge at bringe Frihavnskonflikten til Afslutning. Forligsmandens Forslag af d. 21. April var det tilgrundliggende. Arbejderne maatte akceptere de foreliggende Akkordsatser og gaa ind paa at arbejde sammen med de Arbejdere, der var antagne under Strejken. A/S forpligtede sig til straks at antage ca. 200 af de strejkende, medens ca. 300 af de hidtil beskæftigede forblev i Arbejde.

1914.

Til Løbe-Nr. 191.

Paa de 4 Skibsværfter i Esbjerg nedlagde Skibstømmerne Arbejdet d. 2. Febr., da man ikke havde kunnet faa en ny Overenskomst i Stand i Stedet for den, der tidligere var opsagt til 1. Febr. Imidlertid genoptoges Arbejdet d. 11. Febr., efter at man var blevet enige om en Lønforhøjelse af 3 Øre pr. Time.

Til Løbe-Nr. 195.

D. 21. Febr. forlod nogle Snedkersvende Arbejdet paa en Bygning i København, fordi en Snedkermester ikke vilde udbetale dem saa stort et Forskud, som de forlangte. Arbejdsgiverforeningen klagede straks over, at denne Arbejdsstandsning var i Strid med Septemberforligets Varselsbestemmelser. De faglige Organisationer forhandlede om Sagen, men uden Resultat. Et Fællesmøde d. 28. Febr. bragte derimod Afslutning paa Konflikten, idet man vedtog, at Stridsspørgsmaalet om Forskuddet henvistes til Fagets Voldgiftsret. D. 29. genoptoges Arbejdet.

Til Løbe-Nr. 199.

Børnekonfektionssyerne hos et Firma i Kolding havde hidtil været uorganiserede. Der havde tidligere fra Skrædderforbundet været gjort Forsøg paa at organisere dem, hvilket strandede paa, at Fabrikanten forbad Organisation. I 1914 blev der gjort et nyt Forsøg. Fabrikanten truede imidlertid med at afskedige dem, der meldte sig ind i Fagforeningen, men da der blev lovet Syerne Understøttelse fra Dansk Skrædderforbund, hvis de blev afskediget, meldte ca. 70 sig efterhaanden ind i Fagforeningen, og disse fik deres Afsked. D. 15. Marts førtes Forhandling mellem Fabrikanten og Forbundet, men han nægtede at beskæftige nogen organiseret Syer. Imidlertid blev der senere atter indledet Forhandling, og d. 6. April blev der vedtaget en Overenskomst imellem dem; ifølge denne anerkendtes Organisationsretten fuldt ud, og de udelukkede Syere skulde atter træde i Arbejde. En Priskurant blev indført.

Til Løbe-Nr. 203.

Mestrene, der havde overtaget Murerarbejdet paa Sindssygehospitalet ved Nykøbing S., havde ved Arbejdets Paabegyndelse i Sommeren 1913 truffet Aftale med de Arbejdsmand, der forpligtede sig til at skaffe det tilstrækkelige Mandskab, om at Akkorder skulde betales efter Normal-Priskuranter, og at Timelønnen skulde være 40—41 Øre. Allerede i Efteraaret krævede Dansk Arbejdsmandsforbund ved Henvendelse til de forskellige Mestre dog en Forhøjelse af Timelønnen, og Anvendelse af Taastrup-Glostrup Priskurant, der var betydelig højere og udførligere end Normalpriskuranten. De fleste Mestre svarede ikke paa denne Henvendelse. D. 26. Marts 1914 holdt Mæglingsudvalget Møde i Roskilde om Sagen, men der opnaaedes ikke Enighed; man fik derefter indkaldt et Fællesmøde d. 4. April, men ligeledes uden Resultat. D. 11. sendte Forbundet Arbejdsgiverforeningen 1. Strejkevarsel, som denne protesterede imod, idet den hævdede, at det var i Strid med de gældende Overenskomster og Priskuranter. D. 25. holdtes et nyt Fællesmøde, atter uden Resultat; samme Dag sendte Forbundet 2. Strejkevarsel, og d. 4. Maj iværksattes Strejken. Arbejdsgiverforeningen indankede da Sagen for Den faste Voldgiftsret. Denne gav Arbejdsgiverforeningen Medhold i, at Strejken var ulovlig, idet Normalpriskuranten i og for sig maatte gælde for Nykøbing S., selv om der her ikke findes nogen lokal Arbejdsgiverforening under Centralforeningen for Murer- og Tømrermestre i Jylland og Østifterne. Heller ikke Timeløns spørgsmaalet berettigede til nogen Strejke, idet dette burde afgøres i Overensstemmelse med Reglerne for faglig Strid. Dansk Arbejdsmandsforbund blev idømt en Bod. Kendelsen blev afsagt d. 13. Maj, men d. 9. fik Parterne Meddelelse om, at Strejken erklæredes ulovlig, hvorfor Arbejdet genoptoges d. 11. Konflikten omfattede 112 strejkende Arbejdsmand og gjorde 75 Murersvende arbejdsløse.

Til Løbe-Nr. 204.

Den 4. Maj 1914 nedlagdes Arbejdet hos 15 Barber- og Frisørmestre i Randers, efter at der forgæves var plejet Forhandlinger om Tilvejebringelse af en Overenskomst. Svendenes Krav gik bl. a. ud paa Fastsættelse af en Minimalløn, Indførelse af en ugentlig Fridag samt forskellige Indskrænkninger i Arbejdstiden. Da Strejken havde varet i 12 Dage, foranledigedes Forhandlingerne genoptagne og disse resulterede i Afsluttelse af en 3-aarig Overenskomst. Ved Konflikts Ophør genansattes alle de strejkende i deres tidligere Pladser. Konflikten kostede Svendenes Fagforening 166 Kr. foruden 235 Kr., som indtjentes ved en under Strejken oprettet »Svendenes Barberstue».

Til Løbe-Nr. 205.

Arbejdsmandene i Hobro havde opsagt deres Overenskomst med Hobro Arbejdsgiverforening. I den Anledning førtes der lokale Forhandlinger om Akkordpriser og Timelønnen, men uden Resultat. Paa lignende Maade gik det paa et Fællesmøde d. 15. April, og d. 17. udstedte saa Dansk Arbejdsmandsforbund 1. Varsel om Strejke overfor Medlemmer af den lokale Arbejdsgiverforening for Hobro og Omegn (dog Murermestrene undtagne). D. 29. udstedtes 2. Varsel, og Strejken etableredes d. 11. Maj, efter at man d. 5. s. M. havde afholdt et nyt resultatløst Fællesmøde, hvor man hovedsagelig havde behandlet Akkordsatserne for Losning af Korn og Kager. Ved fornyede Forhandlinger mellem de lokale Organisationer lykkedes det dog at faa vedtaget en ny Overenskomst indeholdende forskellige Akkordsatser, samt en Forhøjelse af Timelønnen fra 37 til 45 Øre. D. 3. Juni genoptoges Arbejdet.

Til Løbe-Nr. 206.

Snedkerforbundet havde opsagt sin Overenskomst med Centralforeningerne for Murer- og Tømrermestre i Provinsen til Ophør 1. April 1914. Sagen var, at Snedkerforbundet havde faaet sin Overenskomst af 1911 med Snedkermestrene forlænget i yderligere to Aar fra 1. April 1914, idet Mestrene havde forhøjet Timelønnen og Priskuranten i Overensstemmelse med Bestemmelserne i Over-

enskomsten af 1911. Snedkerforbundet ønskede nu at faa tilsvarende Forhøjelser indført hos Tømrermestrene (hos disse gjaldt tidligere Snedkerfagets Prisfortegnelse af 1907 og ikke Overenskomsten af 1911). Sagen blev behandlet mellem de to Centralforeninger og Snedkerforbundet uden Resultat, og 1. Varsel om Strejke udsendtes d. 25. April. Paa et Fællesmøde d. 4. Maj enedes man om Timeløn og Akkordsatserne, men derimod ikke om Akkordens Omfang; Svendene ønskede tvungen Akkord. Heller ikke kunde man blive enige om Arbejdstiden, som Arbejderne forlangte nedsat til $9\frac{1}{2}$ Time, saaledes som fastsat i Overenskomsten med Snedkermestrene. D. 6. Maj modtog Arbejdsgiverforeningen 2. Strejkevarsel, og d. 15. Maj nedlagde Snedkersvendene Arbejdet hos Medlemmer af Centralforeningen af Murer- og Tømrermestre i Jylland og Østifterne. D. 28. Maj afsluttedes Konflikten. Akkordpriserne blev de af Snedkerforbundet foreslaaede, og Mestrene er ikke berettigede til at kræve Priskurantarbejde eller andet forefaldende Arbejde, der har rimeligt Krav paa Akkord, udført i Timeløn. Arbejdstiden og Timelønnen blev for Snedkersvendene den samme, som iøvrigt gælder hos Tømrermestrene. Denne Overenskomst kunde tidligst opsiges til 1. April 1916.

Til Løbe-Nr. 207.

Pottemagerens Forbund havde opsagt alle sine Overenskomster til 1. Maj 1914, og det var lykkedes at faa afsluttet nye Overenskomster med de Virksomheder, der stod udenfor Arbejdsgiverforeningen, mens ingen ny Overenskomst var kommen i Stand med dennes Medlemmer. Arbejderne krævede en betydelig Forhøjelse af Akkordsatserne, en Minimalløn af 45 Øre Timen samt Arbejdstiden forkortet fra 10 til $9\frac{1}{2}$ Time. D. 1. og d. 8. Maj udsendte Pottemagerens Forbund henholdsvis 1. og 2. Strejkevarsel. Inden Strejkens Iværksættelse afholdtes et Fællesmøde d. 13. Maj; her enedes man om at nedsætte Udvalg til at gennemgaa Akkordsatserne, men kom forøvrigt ikke hinanden nærmere, og Strejken etableredes d. 16. Maj. Fællesmøder holdtes d. 12. Juni og d. 14. Juli uden Resultat, og Afslutning paa Konflikten naaede man først paa et nyt Fællesmøde d. 27. Juli. Man blev enig om en ret betydelig Forhøjelse af Akkordsatserne, Minimallønnen blev 45 Øre for Faglærte og 38 Øre for Ufaglærte. Arbejdstiden blev $9\frac{1}{2}$ Time. Overenskomsten kunde tidligst opsiges 1. Febr. 1916. Konflikten omfattede 63 Strejkende og 32 Arbejdsgivere, forarsagede ca. 4000 tabte Arbejdsdage og 12000 Kr. tabt Arbejdsløn. I Understøttelse udbetaltes 6480 Kr. fra Pottemagerens Fagforening og 4400 Kr. fra De samv. Fagforb.

Til Løbe-Nr. 210.

Arbejds mændene ved Aarhus Havn havde opsagt Overenskomsten til Ophør 15. Maj 1914. Da Parterne ikke var komne til Enighed, afholdtes et Fællesmøde d. 15. Maj, hvor man enedes om Voldgiftsreglerne, men ikke om Lønnen; Arbejderne ønskede at beholde Dagløn, mens Arbejdsgiverne vilde have indført Timeløn. D. 28. Maj udsendte Arbejdsmandsforbundet 1. Strejkevarsel (samtidig med Strejkevarslerne i Olieindustrien, jfr. Løbe-Nr. 211), og d. 13. nedlagde ca. 400 Havnearbejdere Arbejdet, til Trods for at man ved lokale Forhandlinger de foregaaende Dage var blevet enige om Akkordsatserne. D. 15. optoges atter de lokale Forhandlinger, og de resulterede i, at Daglønsprincippet fastholdtes, at Daglønnen forhøjedes fra Kr. 4.60 til Kr. 4.75 og at Tillægget for Overarbejde sattes op. Strejken varede kun i 3 Dage.

Til Løbe-Nr. 211 og 212.

D. 1. Maj 1914 udløb Overenskomsterne med Foreningen af danske Olie-møllere i København, Aarhus og Aalborg efter Opsigelse fra Dansk Arbejdsmandsforbund og Mølleriarbejderforbundet. Da man ved et Fællesmøde d. 20. Maj ikke endnu var kommet til noget Resultat, idet der særlig var Uenighed angaaende Arbejdstiden, med Hensyn til hvilken Arbejderne ønskede Treskifte, hvor der arbejdedes i kontinuerlig Drift, udstedte Arbejdsmandsforbundet og Mølleriarbejderforbundet 1. Strejkevarsel d. 22. Maj. Til 1. Maj var desuden opsagt Overenskomster angaaende Kuske hos Olie-møllerne i København, samt

angaaende Lagerarbejdere hos Otto Mønsted, København. Da Forhandlingerne, der først førtes mellem Underorganisationerne og senere under Medvirkning af Hovedorganisationerne, intet Resultat bragte, varslede Arbejdsmandsforbundet Strejke d. 23. Maj. D. 10. Juni afholdtes et nyt Fællesmøde angaaende Konfliktterne, og da dette heller ikke førte til noget Resultat, traadte Strejkerne i Kraft d. 13. Juni. Ved et Fællesmøde d. 22. lykkedes det at blive enige om Overenskomsterne og to Dage efter blev Arbejdet genoptaget. Treskiftet blev indført paa de Møller, der arbejder uafbrudt 7 Døgn om Ugen. De forskellige Lønninger for de almindelige Arbejdere, Kuske og Lagerarbejdere forhøjedes. Overenskomsterne kunde tidligst opsiges til d. 1. Febr. 1916. Antal Strejkende udgjorde tilsammen 640 og andre Arbejdsløse 30; Antal tabte Arbejdsdage var 5760, tabt Arbejdsløn 26500 Kr.

Til Løbe-Nr. 213.

I Terrazzo- og Mosaikfaget havde der hidtil ingen Overenskomst været, men Arbejderne havde efter personlig Aftale faaet udbetalt en Timeløn varierende fra 45 til 75 Øre efter deres Kvalifikationer. Arbejderne ønskede nu at faa en Overenskomst med Forhøjelse af Minimallønnen. Mellem Jord- og Betonarbejderafdelingen indenfor Dansk Arbejdsmandsforbund og de Firmaer i København, der udfører Terrazzo- og Mosaikarbejde førtes da i Foraaret forskellige Forhandlinger, uden at man dog naaede Enighed. D. 28. Maj udstedte Dansk Arbejdsmandsforbund 1. Strejkevarsel i Terrazzo- og Mosaikfaget, samtidig med Strejkevarslerne i Olieindustrien og i Havnearbejderfaget i Aarhus. Et Fællesmøde afholdtes d. 3. Juni, men da man ikke blev enige, iværksattes Strejken d. 13. Juni. Den 26. Juni og d. 3. Juli udstedte Arbejdsgiverforeningen Boykottingsvarsel, saaledes at de 23 strejkende ikke kunde faa Beskæftigelse hos noget Medlem af Arbejdsgiverforeningen. Efter Strejkens Udbrud blev der gjort nye Forsøg paa at opnaa Enighed ved Forhandling mellem Parterne, men da dette viste sig resultatløst, blev Sagen atter Genstand for en Række Fællesmøder; d. 7. og d. 8. Juli lykkedes det at faa vedtaget en Overenskomst, hvorefter Timelønnen blev 58 til 70 Øre; Arbejderne havde oprindelig freddet 58 til 85 Øre og Arbejdsgiverne tilbød 44 til 50 Øre, og derover efter Arbejdsgiverens Skøn. D. 10. genoptoges Arbejdet. Antal Strejkende var 23, Antal tabte Dage var 530. Den tabte Arbejdsløn udgjorde 3350 Kr.

Til Løbe-Nr. 214.

Murersvendene i Slagelse nedlagde Arbejdet d. 16. Juni, fordi de vilde have tvungen Akkord indført. Strejken var uvarslet, og da den var indberettet til Arbejdsgiverforeningen, henvendte denne sig til Murerforbundet, der fralagde sig ethvert Ansvar for den ulovlige Strejke, og som opfordrede Svendene til at genoptage Arbejdet. Da dette imidlertid ikke fandt Sted, toges Sagen op paa et Møde, som Murerfagets Fællesudvalg afholdt i Slagelse d. 23. Juni, og her enedes man om, at Arbejdet skulde genoptages næste Morgen paa de samme Betingelser som hidtil. De eventuelle Uoverensstemmelser henvistes til Forhandling mellem de lokale Mester- og Svendeorganisationer.

Til Løbe-Nr. 217 og 209.

Træindustriarbejderne hos et Møbefirma i Kolding ønskede Forhøjelse af Timelønnen. Der var ført Forhandlinger mellem Firmaet og Træindustriarbejderforbundet, og Arbejderne havde enkeltvis søgt om Lønforhøjelse, men uden Resultat. Arbejderne havde da uden lovligt Varsel nedlagt Arbejdet først i Juni (Løbe-Nr. 209), men da Forbundet ikke vilde støtte dette, genoptoges Arbejdet hurtigt. Mægling om Timeløn kom atter i Stand, d. 11. og d. 17. Juni, men da man ikke kom til noget Resultat, varslede Forbundet Strejke d. 18. og d. 25. Juni. Inden Strejkens Iværksættelse blev Sagen Genstand for Behandling paa et Fællesmøde d. 30. Juni; heller ikke her naaede man Enighed, og Strejken etableredes d. 3. Juni (Løbe-Nr. 217). D. 6. og d. 13. Juli udsendte Arbejdsgiverforeningen 1. og 2. Boykottingsvarsel overfor de Strejkende. Imidlertid opnaaedes Enighed paa et Fællesmøde d. 16. Juli; Arbejderne fik Løfte

om et samlet Løntillæg pr. Time à 32 Øre, fordelt efter Fabrikledelsens Skøn. Antal strejkende Arbejdere var 16.

Til Løbe-Nr. 218.

Hos Entreprenørfirmaet H. Hoffmann, Sønner & G. Løssl ved Udvidelsen af Esbjerg Havn var der opstaaet Uoverensstemmelse om Betalingsvilkårene. Arbejderne krævede Betaling efter Københavns Priskurant med et Fradrag af 10 pCt. eller efter Esbjerg Priskurant med nødvendige Supplementer, men Arbejdsgiverne vilde ikke gaa ind paa dette. Arbejdsmændene nedlagde da Arbejdet d. 3. Juli. Da fortsatte Forhandlinger forblev resultatløse, varslede Arbejdsgiverforeningen Lockout overfor alle Arbejdsmænd hos Entreprenørforeningens Medlemmer til d. 31. Juli. Arbejdsgiverne havde boykottet de strejkende fra d. 23. Juli. Da der foruden denne Konflikt tillige var en Konflikt ved Helsingørs Skibsværft (jfr. Løbe-Nr. 219) og en Konflikt ved Middelfart Kabelfabrik, der maatte bilægges for at faa Lockouten afværget, greb Forligsmanden ind d. 30. Juli, og fik Lockouten udsat et Par Dage. D. 31. stillede han Mæglingsforslag, som blev vedtaget. Arbejdet ved Esbjerg Havn skulde betales efter den københavnske Priskurant med Fradrag af 13 pCt. 205 Arbejdere havde strejket, Antallet af tabte Arbejdsdage var 5330, og tabt Arbejdsløn udgjorde ca. 20000 Kr.

Til Løbe-Nr. 219.

Snedkerne paa A/S Helsingørs Jærnskibs- og Maskinbyggeri havde opsagt deres Overenskomst til 1. Febr. 1914; de havde kort før udarbejdet en ny Priskurant, men denne forkastede Værftet, og man blev enige om at tage den hidtil gældende til Udgangspunkt, idet der til denne skulde lægges ca. 6 pCt. Man kunde imidlertid ikke blive enige om, fra hvilket Tidspunkt Forhøjelsen skulde regnes, Arbejderne ønskede Efterbetaling regnet 8 Uger tilbage i Tiden fra d. 4. Juni. De øvrige Uoverensstemmelser drejede sig om Fastsættelse af Regler for Ekstraarbejde og om Betalingen for Reparationsarbejde. D. 23. og d. 30. Juni udstedte Snedkerforbundet henholdsvis 1. og 2. Varsel om Strejke paa Værftet. D. 2. Juli holdtes et Fællesmøde angaaende Snedkerkonflikten, men man kunde kun blive enige om et af Punkterne, nemlig Bestemmelserne om Ekstraarbejde. D. 7. Juli iværksattes Strejken, og et nyt Fællesmøde afholdtes d. 9., her behandlede tillige en Konflikt om Betalingen for Losningsarbejde ved Kabelfabrikkens Havn i Middelfart. I Anledning af disse 2 Konflikter varslede Arbejdsgiverforeningen Lockout i Jern- og Metalindustrien, og Boykottning af de strejkende Skibssnedkere. D. 22. udstedtes 2. Varsel om Lockout til d. 31. Juli. D. 28. Juli afholdtes et Fællesmøde til Behandling af de 3 Konflikter, der havde givet Anledning til Lockoutvarsler (foruden de her omtalte Strejken ved Udvidelsen af Esbjerg Havn, der havde givet Anledning til Lockoutvarsel overfor Arbejdsmændene i Entreprenørfaget). Paa dette Møde lykkedes det at komme til Enighed om Skibssnedkerkonflikten under Forbehold af, at man ligeledes kom overens om de 2 øvrige Sager. Den nye Priskurant fik tilbagevirkende Kraft med Hensyn til Procenttillæggene paa alle Priskurantakkorder, der var afsluttet efter 1. Marts. Reparationsarbejdet skulde betales hovedsagelig som hidtil. Overenskomsten skulde gælde til 1. Febr. 1916. Da de 2 andre Konflikter ved Forligsmandens Mægling afsluttedes d. 31., hævedes Skibssnedkerstrejken samme Dag. Den havde omfattet 41 Strejkende og forarsagede ca. 1000 tabte Arbejdsdage. Den tabte Arbejdsløn udgjorde ca. 4000 Kr.

Til Løbe-Nr. 220.

Til 1. Juli var Overenskomsterne i Bogbinderfaget opsagt, saavel for København som for Provinsen, og der blev ført adskillige Forhandlinger mellem Fagets egne Organisationer uden Resultat; Hovedorganisationerne greb da ind, og der afholdtes et Fællesmøde d. 23. Juni; Forhandlingerne fortsattes den næste Dag, men strandede, og til samtlige Medlemmer af Bogbinderlavet i København og Centralforeningen af Bogbindermestre i Provinsen blev der derefter af Bogbinderforbundet udsendt 1. Strejkevarsel. Der var Uenighed om Arbejdstiden, der

forlangtes nedsat med 1 Time til henholdsvis $8\frac{1}{2}$ og 9 Timer daglig i København og i Provinserne, om Timelønnen, om tvungen Akkord, om Akkordsatserne og om almindelige Bestemmelser. D. 3. Juli udsendtes 2. Strejkevarsel. D. 9. og 10. Juli holdtes Fællesmøder, hvor man søgte at komme til Enighed om Akkorder for Massearbejder, og Strejken iværksattes d. 11. Juli. Et nyt resultatløst Fællesmøde blev afholdt d. 17., og d. 18. udvidedes Strejken til at omfatte Bogbinderforbundets Medlemmer i Trykkerierne og paa de litografiske Etablissementer. D. 25. genoptoges ved et nyt Fællesmøde atter Forhandlingerne og man opnaaede her Enighed om Forslag til en Overenskomst gældende til 1. April 1921; denne godkendtes af Organisationerne, og Strejken hævedes. Arbejdstiden blev $9\frac{1}{2}$ Time daglig indtil 1. April 1917 og derefter 9 Timer. Minimallønnen hævedes, men ikke saa meget, som Arbejderne havde fordret. Konflikten omfattede ca. 1000 Arbejdere og 125 Arbejdsgivere; Antal tabte Arbejdsdage var ca. 18000.

Til Løbe-Nr. 221.

Sømændenes Forbund havde opsagt sine Overenskomster med Kulrederierne til 1. Juni, og da man ikke var kommet til Enighed om nye, meddelte Forbundet d. 10. Juni, at Arbejdet i Rederiernes Skibe vilde blive standset fra d. 24., hvis man ikke, opnaaede Enighed forinden. Arbejdsgiverforeningen protesterede imidlertid mod dette Varsel som stridende mod Septemberforliget og fik Medhold af Den faste Voldgiftsret, der afsagde Kendelse d. 3. Juli. D. 4. Juli udsendte Sømændenes Forbund da et nyt Strejkevarsel, d. 13. et 2. Varsel, og Strejken iværksattes d. 21. Efter at Fællesmøde havde været afholdt, havde Forligsmanden d. 24. indkaldt til et Møde; her vedtog man et Mæglingsforslag, som imidlertid blev forkastet af Sømændenes Forbunds Generalforsamling. Efter at Krigen var udbrudt, rettede den overordentlige Kommission, der var nedsat d. 8. August, en Henvendelse til Indenrigsministeren om at foranledige en ny Forhandling, og Forligsmanden indkaldte derefter til et nyt Møde d. 13. Aug., og stillede Dagen efter et Forslag til en midlertidig Overenskomst, der blev vedtaget d. 15. Rederne forpligtede sig til, saalænge Krigen varer, at udbetale hver Sømand et maanedligt Krigstillæg og til at holde hver Mand ulykkesforsikret for et Beløb af 4000 Kr.; den hidtil gældende Overenskomst skulde iøvrigt blive i Kraft. Strejken omfattede til Begyndelsen kun ca. 10 Mand, senere ca. 75 Mand; Antal tabte Arbejdsdage var ca. 1725 og tabt Arbejdsløn ca. 6000 Kr.

Til Løbe-Nr. 222.

Smede- og Maskinarbejderne paa en Maskinfabrik i Nykøbing F. havde i lang Tid krævet en Akkordbog udarbejdet. Arbejdsgiveren havde givet Løfte om en saadan, men det varede efter Arbejdernes Mening for længe med Gennemførelsen heraf, hvorfor Arbejderne nedlagde Arbejdet d. 28. Juli uden Varsel. Da denne Strejke var ulovlig, krævede Hovedorganisationen straks Arbejdet genoptaget, hvilket ogsaa fandt Sted d. 3. August. Divergenserne skulde senere behandles i Overensstemmelse med Voldgiftsreglerne, og Arbejdsgiveren forpligtede sig til hurtigst at udarbejde en Akkordbog.

Til Løbe-Nr. 223.

Paa en Cigarfabrik i Kolding nedlagde 34 Arbejdere uden Varsel Arbejdet d. 29. Juli. Aarsagen var den, at en af Arbejdernes Tillidsmænd var blevet afskediget d. 18. Juli. Tobaksarbejderforbundet krævede, at han skulde gensættes. D. 24. s. M. afholdtes et Møde mellem Sammenslutningen af Arbejdsgivere indenfor Cigarindustrien og Tobaksarbejderforbundet. Arbejdsgiverne hævdede her, at Tillidsmanden kun var afskediget paa Grund af manglende Arbejde og lovede atter at genantage ham, saasnart der blev Brug for flere Arbejdere. Sammenslutningen tilbød dog ogsaa at antage ham straks mod samtidig at afskedige en anden. i hans Sted, men ingen af disse Tilbud vilde Arbejderne akceptere, og Arbejdet nedlagdes d. 29. Først d. 18. Aug. blev Konflikten bilagt ved et Møde i Kolding. Her enedes man om, at Arbejdet skulde genoptages d. 20., og at Arbejderne skulde tilstille Firmaet en Undskyldning; Arbejderne fik ingen Indrømmelser.

Til Løbe-Nr. 227.

Hos A/S Frichs i Aarhus iværksatte Formerne en uvarslet Strejke d. 10. Sept. Man var uenige om et Lønsørgsmaal ved Akkordansættelsen. Strejken indberettedes straks for Sammenslutningen af Arbejdsgivere indenfor Jern- og Metalindustrien, som opfordrede Dansk Formerforbund til at foranledige Strejken hævet. Der blev da holdt et Møde mellem den lokale Forening af Formerforbundet og Formernes Klub hos A/S for at faa Arbejdet genoptaget, men dette lykkedes ikke. Arbejdsgiverforeningen bebudede Sagen indanket for Den faste Voldgiftsret; men inden dette fandt Sted, behandledes den paa et Fællesmøde d. 24. Sept., hvor man fik en foreløbig Afslutning, idet Formerne skulde genoptage Arbejdet senest d. 26. Eventuelle Uoverensstemmelser skulde behandles efter Reglerne for Behandling af faglig Strid. Angaaende Erstatningskravet i Anledning af den uvarslede Strejke forbeholdt Arbejdsgiverne sig Ret til at indanke det for Den faste Voldgiftsret. Paa et Mæglingssmøde afsluttedes alle Spørgsmaal undtagen Erstatningsspørgsmaalet, der gik til Voldgift. Der blev dog ikke afsagt nogen Dom, idet det kom til Forlig forinden paa et Voldgiftsmøde. Dansk Formerforbund gik ind paa — paa de enkelte Arbejders Vegne — at betale Fabrikken 392 Kr. Firmaet havde oprindelig krævet 784 Kr.

Til Løbe-Nr. 229.

Paa en Træskofabrik, der hidtil ingen underskrevet Overenskomst havde haft, ønskede Træindustriarbejderforbundet en saadan vedtaget og tillige Forhøjelser paa de forskellige Lønninger. Der forhandlede i længere Tid om dette, og da det ikke førte til noget Resultat, erklærede Forbundet Strejke d. 4. Novbr. Arbejdsgiveren søgte nu at blive optaget i Arbejdsgiverforeningen, men det blev foreløbig nægtet; dog optoges Forhandling mellem denne Forening og Forbundet, og det lykkedes at faa vedtaget en Overenskomst, hvorefter de forskellige Lønsatser hævedes noget, Akkorderne forhøjedes ca. 15 pCt., og Arbejdstiden nedsattes fra 10 til 9½ Time. Arbejdet blev derefter genoptaget d. 16.

1915.**Til Løbe-Nr. 232.**

Mellem den lokale Afdeling af Arbejdsmandsforbundet og Direktøren for Hasle Klinke- og Chamottestensfabrikker førtes i Slutningen af Jan. Forhandling om en ny Overenskomst, da den hidtil gældende var opsagt til 1. Febr. Ved disse Forhandlinger kunde man ikke naa til Enighed; Arbejderne ønskede 5 Øres Forhøjelse af Timelønnen, mens Arbejdsgiveren krævede den gamle Overenskomst fornyet paa et Aar under Hensyn til Krigen. Arbejderne foreslog da at fortsætte Arbejdet paa de gamle Betingelser, medens Forhandlingerne fortsattes, men Arbejdsgiveren meddelte Arbejderne, at Fabrikkerne vilde blive standset, hvis der ikke vedtoges en Overenskomst inden 1. Febr. Arbejdet standsedes da 1. Febr. og blev først optaget d. 13. Marts paa den ene Fabrik og d. 18. Marts paa den anden Fabrik. Amtmanden paa Bornholm optraadte som Mægler og indkaldte til nogle Møder, hvor det lykkedes at faa vedtaget en ny Overenskomst, hvorefter Timelønnen straks skulde forhøjes med 1 Øre og 2 Maaneder efter Krigens Ophør atter med 1 Øre. Overenskomsten skulde kun gælde til 1. Febr. 1916. Arbejdsstandsningen foraarsagede ca. 7550 tabte Arbejdsdage, og ca. 13000 Kr. tabt Arbejds løn, hvori dog ikke er medregnet den tabte Akkordfortjeneste.

Til Løbe-Nr. 237.

Paa Københavns Skefabrik standsedes Arbejdet d. 15. Febr. Aarsagen hertil var Uoverensstemmelse imellem de organiserede og en uorganiseret Arbejder; Arbejderne krævede sidstnævnte indmeldt i Fagforeningen. Fabrikanten afviste oprindeligt at blande sig i Striden, men da Arbejdet blev nedlagt af samtlige Arbejdere, anmodede Fabrikanten om Forhandling med Elektropletarbejdernes Fagforening. Forhandling fandt Sted og resulterede i, at Ar-

bejdet genoptoges d. 20., efter at man var blevet enig om, at den uorganiserede skulde indtræde i Fagforeningen. Endvidere tiltraadtes den mellem Elektropletfabrikanterne i København og Guld-, Sølv- og Elektropletarbejdernes Forbund gældende Overenskomst af 28. Nov. 1912; tidligere havde Forbundet ingen Overenskomst med Københavns Skefabrik.

Til Løbe-Nr. 238.

En Tømrermester i Viborg havde paataget sig Bygningssnedkerarbejdet paa »Sparekassen for Viborg By og Omegns Nybygning og havde dertil antaget dels Snedker- og dels Tømrersvende. Snedkerne havde efter deres Overenskomst Ret til at faa Arbejdet i Akkord, men Mesteren nægtede at give Tømrerne Akkord, da han hævdede, at han ikke efter Overenskomsten var pligtig hertil. Tømrerforbundet sendte da Varsel om Strejke til d. 26. Febr. Spørgsmaalet om Akkord var til Behandling paa et Fællesmøde, men dette medførte ingen Afslutning paa Sagen, og Strejken iværksattes d. 26. Febr. Dette havde til Følge, at Arbejdsgiverforeningen indklagede Dansk Tømrerforbund for Den faste Voldgiftsret, fordi det havde iværksat Strejke for — i Strid med den gældende Overenskomst — at tvinge Mesteren til at give Tømrerne Akkord og betale efter Snedkernes Priskurant. Den sidst afsluttede Overenskomst mellem Centralforeningerne af Murer- og Tømrermestre i Jylland og Østifterne og Tømrerforbundet var af 4. Marts 1911 og omhandlede Arbejdsløn, Arbejdstid m. m.; men den indeholdt ingen Priskurant. Centralforeningerne forpligtede sig efter denne Overenskomst til ikke at forbyde deres Medlemmer at give frivillig Akkord, og Dansk Tømrerforbund forpligtede sig til ikke at paabyde deres Medlemmer at forlange Akkord og til ikke at støtte deres Medlemmer i et saadant Forlangende. Tømrerforbundet gjorde gældende, at da nævnte Overenskomst ingen Priskurant indeholdt for Tømrere med Hensyn til Bygningssnedkerarbejde, kunde den overhovedet ikke gælde for dette Arbejde, hvorfor Tømrerne maatte kunne forlange, hvad de vilde. Den faste Voldgiftsret dømte imidlertid, at denne Overenskomst ogsaa omfattede Bygningssnedkerarbejde, og at Strejken derfor var ulovlig, hvad den forøvrigt allerede var af den Grund, at den var iværksat, uden at Striden — i Overensstemmelse med den gældende Overenskomst var indbragt for det deri nævnte Fællesudvalg. Retten gav imidlertid Tømrerforbundet Medhold i det urimelige i, at der med Hensyn til Bygningssnedkerarbejde var indrømmet Snedkerne og samtidig nægtet Tømrerne tvungent Akkord, hvorfor der ikke idømtes Tømrerforbundet nogen Bod. Kendelsen afsagdes d. 17. Marts, hvorefter Arbejdet genoptoges d. 20. Marts.

Til Løbe-Nr. 239.

Et Entreprenørfirma havde for Det danske Petroleums-Aktieselskab et Jernbanearbejde til Udførelse i og ved Nyborg og beskæftigede herved 25 Jordarbejdsmand. Disse krævede en Øres Tillæg til Timelønnen, der derved vilde blive lig med den Timeløn (41 Øre), der var blevet almindelig gældende for Løsarbejde i Nyborg fra 1. Febr. ifølge Overenskomst mellem Centralforeningerne for Murer- og Tømrermestrene i Jylland og Østifterne og Dansk Arbejdsmandsforbund. Firmaet nægtede at gaa med til den krævede Lønforhøjelse under Henviisning til at Arbejdspladsen laa udenfor Nyborg kommunale Grænse, hvorfor Arbejdsmandsforbundet sendte 1. og 2. Strejkevarsel til Arbejdsgiverforeningen, og d. 6. Marts om Aftenen nedlagde de 25 Mand Arbejdet. Strejken varede i ca. 12 Uger; Enighed opnaaedes ved Forhandling mellem Hovedorganisationerne, og paa et Fællesmøde d. 27. Maj gik Arbejdsgiverne ind paa at betale det forlangte Løntillæg.

Til Løbe-Nr. 242.

Hos et Børnekonfektionsfirma i Aarhus arbejdede Syerne uden Overenskomst; Syernes Fagforening i Aarhus og Dansk Skrædderforbund krævede en Overenskomst vedtaget. Herom førtes der lokale Forhandlinger, hvorved det lykkedes i det væsentlige at blive enige om de faste Akkordpriser, men angaaende Akkordsatserne for de nye Modeller, der kommer frem hvert Aar, kunde man ikke komme til Enighed, idet Arbejderne krævede, at der

skulde forhandles mellem Firmaet og Fagforeningen om disse, mens Arbejdsgiveren ønskede at forhandle med de enkelte Arbejdere herom. Ogsaa med Hensyn til Udløbstiden var der Uoverensstemmelse, idet Arbejderne ønskede, at Overenskomsten skulde udløbe 1920, Firmaet 1921. Sagen blev Genstand for Behandling paa et Fællesmøde d. 24. Marts, uden at dette bragte Løsning paa Konflikten. D. 19. Marts nedlagde ca. 100 Arbejdere Arbejdet; disse var dels Medlemmer af Skrædderforbundet og dels af Syernes Forbund. D. 14. April toges Konflikten op til Behandling paa et Fællesmøde, og her naaede man et endeligt Resultat. Med Hensyn til Priserne for nye Modeller fastsattes bestemte Forhandlingsregler, og disse Forhandlinger skulde føres med de enkelte Arbejdere og ikke med Organisationerne. Arbejdstiden fastsattes til 9½ Time. Overenskomsten kan opsiges til 1. April 1917, men Firmaet kan inden 1. Dec. 1916 forlange den forlænget til 1921 mod et Løntillæg af 5 pCt. paa alle Satser. Antallet af tabte Arbejdsdage var ca. 2200.

Til Løbe-Nr. 243.

Paa Korsør Emballagefabrik ønskede Træindustriarbejderforbundet Lønnen forhøjet for 9 af sine Medlemmer; man forhandlede herom, men uden Resultat, hvorfor Træindustriarbejderforbundet udstedte henholdsvis 1. og 2. Strejkevarsel d. 4. og 12. Marts. D. 19. s. M. behandlede Sagen paa et Fællesmøde; Arbejderne krævede en Lønforhøjelse af ialt 30 Øre Timen fordelt paa 8 Mand, og Mødet sluttedes, uden at man var kommet hinanden nærmere. Arbejdsgiverforeningen havde erklæret, at der vilde blive iværksat Lockout, hvis ikke Sagen gik i Orden. D. 22. iværksattes Strejken, men allerede d. 24. kom man til Enighed paa et Fællesmøde. Arbejderne fik — foruden 5 Øre, der tidligere var givet en Pladsarbejder i Tillæg — et samlet Tillæg af 15 Øre til Fordeling efter Fabrikantens Skøn.

Til Løbe-Nr. 244.

I Sadelmagerfaget i København var den gældende Overenskomst opsagt af Svendene til 1. April. Skandinavisk Sadelmager- og Tapetsererforbund havde stillet forskellige Forslag angaaende den nye Overenskomst, men Forhandling kom ikke i Stand før Forbundet d. 17. Marts havde udstedt 1. Varsel om Strejke. Arbejdsgiverforeningen tog sig derpaa af Sagen og indkaldte til et Fællesmøde d. 22. Marts. Resultatet heraf blev, at der fastsattes Forhandlinger mellem Lavet og Forbundet først om Priskuranten og derefter om Lønregulativet. D. 25. Marts udstedtes 2. Varsel, og Enighed opnaaedes ikke, før Strejken var traadt i Kraft. Det lykkedes at blive enig om de fleste Akkordsatser, hvorimod der var betydelige Divergenser om Minimallønnen og Arbejdstiden. Forhandlingerne fortsattes, og Sadelmagerkonflikten blev optaget til Behandling d. 10. og d. 13. April paa den Række Fællesmøder, der afholdtes til Løsning af de forskellige løbende Konflikter. Her opnaaedes Enighed om samtlige Strids-spørgsmaal. Minimallønnen forhøjedes fra 48 til 53 Øre Timen, Arbejdstiden nedsattes fra 10 til 9½ Time daglig. Overenskomsten skulde gælde, indtil den blev opsagt med 3 Maaneders Varsel til en 1. April. Ca. 850 Arbejdere beskæftigedes hos de Sadelmagere, hos hvem der var Strejke, men Størstedelen fik Arbejde hos uorganiserede Mestre, saa at der kun var ca. 145 Arbejdsløse. Antallet af tabte Arbejdsdage kan anslaaes til ca. 900.

Til Løbe-Nr. 245.

Hos et Installationsfirma i Nr. Aaby etableredes der d. 7. April Strejke i Anledning af, at Elektrikerne, der var beskæftiget ved et større Anlæg i Brørup, Jylland, ønskede at faa forhøjet Lønnen og faa en Overenskomst i Stand. Efter at Strejken var etableret, lykkedes det ved en Forhandling i Odense d. 13. April at faa vedtaget en Overenskomst med tilhørende Prisliste. Konflikten omfattede 15 Mand.

Til Løbe-Nr. 246.

Et Snedkerfirma i Lemvig havde paataget sig Leverance af Bygningssnedkerarbejde til Kristiansborg Slot og vilde betale Arbejderne 50 Øre i Timen for Udførelsen af dette Arbejde i Overensstemmelse med Lemvig Arbejdssystem.

Snedkerforbundet krævede imidlertid Akkord, saaledes at der betaltes efter den jydsk Priskurant. Da Firmaet ikke vilde gaa ind herpaa, standsedes Arbejdet d. 17. April og blev først genoptaget 15 Uger efter. D. 2. Aug. vedtoges en Overenskomst mellem Centralforeningen af Murer- og Tømrermestre i Jylland og Snedkerforbundet paa et Forhandlingsmøde i Lemvig, hvor Repræsentanter for de forskellige Organisationer var til Stede. Firmaet indvilgede i at betale alt fremtidig Arbejde i Akkord efter Priskuranten. Det Arbejde, der ikke kunde udføres i Akkord, skulde betales med 65 Øre pr. Time, altsaa en betydelig Forhøjelse. Snedkerforbundet havde endvidere krævet 300 Kr. udbetalt til de Svende, der havde arbejdet for dem inden Arbejdsstandsningen; denne Sum var efter Forbundets Mening det Beløb, som Arbejderne havde til Gode, fordi de ikke var blevet betalt efter Priskuranten, men efter Timelønnen. Svendene fik 200 Kr.

Til Løbe-Nr. 248.

Paa Stendalgaards Savbrugs Filial i Silkeborg var Arbejderne utilfredse med Savværkets Formand og vilde have ham afskediget. Da dette nægtedes, nedlagdes Arbejdet uden lovligt Varsel, og uden at de gældende Mæglings- og Voldgiftsregler var overholdte. Træindustriens Fabrikantforening for Jylland, til hvem Sagen var indanket, forlangte Arbejdsnedlæggelsen hævet, inden man paabegyndte Forhandling, men dette nægtede Træindustriarbejderforbundet. Efter at Konflikten havde været til Behandling paa et Fællesmøde d. 14. Juni uden Resultat, besluttede Arbejdsgiverforeningen at indbringe Sagen for Den faste Voldgiftsret. Enighed naaedes imidlertid, inden at dette skete, paa et nyt Fællesmøde d. 24. Juni. Formanden skulde opsiges til 1. Aug., og saafremt han udviste anmassende Optræden overfor Savværkets Arbejdere, skulde han afskediges straks. Desuden fik Arbejderne 5 Dages Løn udbetalt.

Til Løbe-Nr. 254.

I April Maaned opstod der en Uoverensstemmelse mellem Forsikringsfunktionærerne og Dansk Folkeforsikringsanstalt. Efter nogle forgæves Forsøg paa at bringe Løsning paa denne Uoverensstemmelse, besluttede Funktionærerne at opsiges deres Kontrakter til 1. Juni. Den 20. Maj bragtes imidlertid paa et Fællesmøde den oprindelige Uoverensstemmelse ud af Verden, og man vedtog, at der skulde føres Forhandlinger angaaende nye Overenskomster for København og for Provinserne. Ved disse Forhandlinger trak det i Langdrag med et endeligt Resultat. Først førtes Forhandlingerne mellem Parterne selv, og senere greb Hovedorganisationerne ind. Det vigtigste Stridspunkt var et Krav fra Anstaltens Side om en Minimalydelse, saaledes at Agenterne skulde have skaffet et bestemt Minimum af Forsikringstegninger, før de fik nogen Løn. D. 15. Juni varslede Forsikringsfunktionærernes Forbund Strejke, og Strejken etableredes d. 1. Juli og varede i 3 Maaneder. Efter en Række Forhandlinger mellem Parterne og en Række Fællesmøder mellem Hovedorganisationerne opnaaedes Enighed d. 28. Sept. Der afsluttedes 2 Overenskomster, den ene gældende for København, den anden for de Provinsbyer, i hvilke Funktionærforbundet har Medlemmer. Dansk Folkeforsikringsanstalt frafaldt Kravet om Minimumstegningen, men man vedtog at lade Lønnen variere med Antallet af nye Forsikringer, der tegnes. Antallet af Strejkende var 110; nogle af dem fik Arbejde andetsteds; Antallet af tabte Arbejdsdage var ca. 7800, og den tabte Arbejds løn er opgjort til 31000 Kr.

Til Løbe-Nr. 255.

Paa Randers Trævarefabrik var Overenskomsten opsagt af Træindustriarbejderforbundet til 1. Juli; og da man ikke var blevet enige om en ny, nedlagdes Arbejdet denne Dag. Forhandlinger blev gentagne Gange indledet mellem Fabrikanten og Forbundet, men uden Resultat, idet Arbejderne forlangte en større Forhøjelse af Akkordpriskuranten og større Tillæg til Timelønnen, end Fabrikanten vilde give. Efter at Arbejdet havde været standset i 240 Dage, bragtes Konflikten til Afslutning ved Forhandling mellem Fabrikanten og

Repræsentanter fra Forbundet. 30 Arbejdere havde deltaget i Strejken og Antallet af tabte Arbejdsdage kan sættes til 6100, og den tabte Arbejds løn til ca. 34000 Kr.

Til Løbe-Nr. 260.

D. 9. Juli opstod der en Uoverensstemmelse paa Aalborg Portland Cement-fabrik, i Anledning af at 3 Bødkere, der passede nogle Træbearbejdningsmaskiner, ikke kunde fortsætte dette Arbejde, fordi 3 Kvinder, der besørgede Indkørselen af Materialet, var sat i Arbejde ved Stavlosning, da der manglede Arbejdskraft dertil. Der blev da tilbudt Bødkerne Beskæftigelse ved Smøring og Rangering af de Vogne, der anvendtes ved Stavlosning, men dette Arbejde nægtede Bødkerne at udføre, fordi de betragtede det som Stavlosningsarbejde, og fordi man var uenig om Betalingen herfor; Bødkermesteren meddelte herefter de 3 Bødkere, at der foreløbig ikke var Arbejde til dem. Samtlige — 40 — Bødkere nedlagde da Arbejdet uden at overholde Varselspligten og Reglerne for Behandling af faglig Strid. Efter at Arbejdsgiverforeningen havde anmodet De samv. Fagforb. om at faa den ulovlige Strejke hævet, blev Arbejdet genoptaget d. 15. Juli, inden der havde fundet en endelig Ordning af Konflikten Sted; dette skete d. 16. Juli paa et Fællesmøde, hvor Bødkerforbundet maatte gaa ind paa at betale en Bøde for den ulovlige Strejke, og hvor det lykkedes at faa oprettet en Akkordoverenskomst for Stavarbejde.

Til Løbe-Nr. 261.

Et Entreprenørfirma, der havde overtaget en Del af Boulevardbaneanlægget i København havde aftalt med Jord- og Betonarbejdernes Fagforening, at den mellem denne og Entreprenørforeningen bestaaende Overenskomst skulde gælde for dette Arbejde. Her beskæftigedes bl. a. 22 Arbejdere ved Tipvogne; d. 9. Juli krævede disse Dyrtidstillæg og nægtede i modsat Fald at arbejde over. Da Firmaet ikke vilde gaa ind paa Forhøjelse, nægtede Arbejderne at udføre Overarbejde, hvorfor de afskedigedes og nye ansattes. De nye Arbejdere arbejdede imidlertid kun i 2 Timer, da Fagforeningen forbød Fortsættelse af Arbejdet. Efter at et Fællesmøde var afholdt til Behandling af Konflikten, enedes man om at optage nye Forhandlinger mellem Parterne. Disse Forhandlinger førte til Vedtagelse af en Akkordpris for Tipvognsarbejde; tidligere havde dette været Timelønsarbejde.

Til Løbe-Nr. 263.

Ved Boulevardbaneanlægget i København var — i Henhold til Reglementet for Orden og Sikkerhed ved dette Statsbaneanlæg — ansat en Politiaffluent. Jord- og Betonarbejderne var ofte utilfreds med dennes Optræden, og da der d. 22. Juli atter havde været et Sammenstød, forlod Arbejderne hos det Firma, der havde Byggeværket ved Frihedsstøtten i Entreprise, Arbejdet uden Varsel. D. 24. udsendte Dansk Arbejdsmandsforbund Varsel om Strejke paa alle de Arbejdspladser, der var underkastet dette Polititilsyn. Arbejdsgiverforeningen truede med Klage til Den faste Voldgiftsret over den ulovlige Strejke og udsendte Boykottingsvarsel overfor de strejkende Arbejdere. Et Fællesmøde afholdtes d. 28. Juli. Efter nogen Forhandling gik Arbejdsgiverne ind paa i Forening med Arbejderne at rette en Henvendelse til de vedkommende Myndigheder om at faa vedtaget tidssvarende Ændringer i de gældende Reglementer for Orden og Sikkerhed ved Statsbaneanlæg. Jord- og Betonarbejdernes Afdeling forpligtede sig til at foranledige Arbejdet genoptaget d. 30. Juli om Morgenen.

Til Løbe-Nr. 264.

Paa Københavns Flydedok og Skibsværft forlod samtlige 9 Kobbersmede Arbejdet d. 28. Juli om Middagen, da de var utilfredse med Betalingen for et Reparationsarbejde; de hævdede, at Mesteren i nogle Tilfælde havde rettet paa Akkordsedlerne og ikke havde overholdt Priskuranten, hvorfor de krævede ham fjernet. Denne Strejke var Brud paa Overenskomsten og var iværksat uden Sanktion af Kobbersmedenes Forbund. Paa et Fællesmøde d. 4. Aug. behandlede Sagen, og man vedtog, at Arbejdet skulde genoptages den følgende

Dag, hvorefter der skulde afholdes Mægling angaaende Fordringerne paa Erstatning og Bod for den ulovlige Strejke og angaaende Klagorne. Dette fandt Sted d. 6. Aug.; Forbundet maatte betale en Bod, og om de fremsatte Klager skulde der optages en Forhandling mellem Arbejdernes Repræsentanter og Kobbersmedemesteren.

Til Løbe-Nr. 265.

Mellem en Mineralvandsfabrik i København og dens Kuske var indgaaet Enkeltmandskontrakter. Dette Forhold var Kuskene og deres Organisation (Mineralvandsarbejdernes Fagforening) utilfredse med, idet man ønskede at faa en Overenskomst i Stand i Lighed med dem, der var indgaaet med ca. 20 andre Mineralvandsfabrikker i København. Forhandlinger paabegyndtes, men afbrødes uden Resultat, hvorefter samtlige Kuske opsagde deres Pladser til 1. Aug. Arbejdsstandsningen varede dog kun i 6 Dage, da Fabrikanten anmodede om Forhandling med Fagforeningen. En saadan kom i Stand, og der blev afsluttet en fælles Overenskomst med Organisationen i Lighed med de Overenskomster, som er gældende paa de øvrige Mineralvandsfabrikker. De fratraadte Kuske genantoges med Undtagelse af en, der havde faaet Arbejde andetsteds.

Til Løbe-Nr. 266.

D. 7. Aug. nedlagde 16 Arbejdere, der var Medlemmer af Arbejdsmændenes Forbund for Gentofte, Lyngby, Herløv og Gladsaxe Sogne, og 5 Arbejdere, der var Medlemmer af Jord- og Betonarbejdernes Fagforening i København, Arbejdet ved Nedlæggelsen af et Højspændingskabel mellem Frederiksberg Elektricitetsværk paa Finsensvej og Nordsjællands Elektricitets- og Sporvejs-Aktieselskabs Transformatorstation ved Slangerupbanens Hovedstation paa Nørrebro. Arbejdet udførtes for Nordsjællands Elektricitets- og Sporvejs-A/S, og dette havde midt i Juli afsluttet en særlig mundtlig Akkord om Arbejdet med det paagældende Arbejdshold. Imidlertid var Arbejderne utilfredse med, at Selskabet ikke vilde betale det paagældende Kabelarbejde med de Priser, der faktisk var betalt for et tilsvarende Arbejde i København ifølge Overenskomst med 2 Entreprenørfirmaer, og dette var Aarsagen til den uvarslede Arbejdsstandsning. Arbejdsgiverforeningen protesterede straks imod denne ulovlige Strejke, og Sagen blev Genstand for Behandling paa et Fællesmøde. Her hævdede Arbejdsmændenes Forbund for Gentofte m. fl. Sogne, at det var Forbundet uvedkommende, hvad dets Medlemmer foretog sig, naar de kom ind paa et Territorium, hvor andre Organisationer havde Overenskomst. Da man ikke blev enige om Arbejdets Genoptagelse, indankedes Sagen for Den faste Voldgiftsret. Retten dømte da, at Strejken var ulovlig, ikke blot fordi den var uvarslet, men ogsaa fordi den var stridende mod den paa Arbejderholdets Vegne afsluttede mundtlige Overenskomst, og at en mundtlig Overenskomst er lige saa bindende som en skriftlig. Endvidere fastslog Kændelsen, at saa længe Medlemmerne vedblivende staa som Forbundets Medlemmer, er deres Arbejdsforhold et Forbundet vedkommende Anliggende uden Hensyn til Arbejdets Sted, og at Forbundet derfor burde have paavirket Arbejderne til Arbejdets Genoptagelse. Denne Kændelse afsagdes d. 1. Sept., men først d. 9. mødte Arbejderne paa Arbejdsstedet, efter at Selskabet havde opfordret dem til at møde, og allerede samme Dag forlod de atter Arbejdet, efter at Formanden for den københavnske Fagforening havde været til Stede paa Arbejdsstedet. D. 18. Sept. afholdtes et Fællesmøde, men Enighed naaedes ikke, da de to Fagforeninger nægtede at gaa ind paa Arbejdsgivernes Krav om Erstatning. Atter indankedes Sagen for Den faste Voldgiftsret, der afsagde sin Kændelse d. 6. Okt. og idømte De samv. Fagforb. paa Jord- og Betonarbejdernes Afdelings Vegne samt Arbejdsmændenes Forbund for Gentofte m. fl. Sogne, en Bod, idet det var disse Organisationers Pligt dels at medvirke til, at Arbejdsstandsningen bragtes til Ophør og dels at afholde sig fra ethvert Skridt, der kunde modvirke Genoprettelsen af Arbejdsfreden. Til Trods for denne Kændelse fortsattes Strejken stadig, og for tredie Gang indankede Arbejdsgiverforeningen Sagen for Den faste Voldgiftsret, men Klagen toges tilbage, efter at det var lykkedes at faa samlet et Hold Arbejdere, der var villige til at fortsætte Kabelarbejdet.

Til Løbe-Nr. 268.

Murersvendene paa Kristiansborg Slot nægtede i Henhold til en Generalforsamlingsbeslutning i den københavnske Fagforening d. 13. Sept. at paabynde Pudsningen, med mindre der garanteredes dem en Timefortjeneste af 90 Øre. Fordringen om en garanteret Minimalløn kunde imidlertid ikke støttes paa den i Faget gældende Priskurant, hvad Svendene ogsaa indrømmede, men de hævdede, at det omhandlede Arbejde var af en saa ekstraordinær Karakter, at det faldt udenfor Priskuranten. I saa Fald burde dog Svendene have fulgt de vedtagne Regler om, hvorledes faglig Uenighed skal løses og ikke have foretaget kollektiv Arbejdsvægring. Den faste Voldgiftsret, for hvem Sagen var indbragt af Arbejdsgiverforeningen, dømte i sin Kendelse af 13. Okt. Arbejdsvægringen for ulovlig og idømte Murersvendenes Fagforening en Bod. Til Trods for denne Kendelse optoges Arbejdet ikke, og heller ikke efter at Sagen anden Gang var bragt for Voldgiftsretten, og denne atter havde idømt Fagforeningen en Bod, denne Gang fordi Arbejdsvægringen stadig fortsattes. Først efter at Forligsmanden havde forhandlet med Parterne, og direkte Forhandlinger mellem Fagforeningen og Murerlavets Oldermann havde fundet Sted, kom Arbejdet i Gang. D. 3. Dec. blev der sluttet en Aftale, der gik ud paa, at Arbejdet skulde udføres i Akkord, og at der skulde udbetales ugentlig 85 Øre pr. Time.

Til Løbe-Nr. 271.

Hos en Rammefabrikant i Odense krævede Rammemagerne, der var blevet Medlemmer af Forgyldeernes Fagforening, at samme Overenskomst skulde gælde for dem som for Forgyldeerne; Arbejdstiden skulde da forandres fra $9\frac{1}{2}$ til 9 Timer daglig. Da Fabrikanten ikke vilde gaa ind paa dette, strejkede alle hans Arbejdere, og 14 Dage efter nedlagde 5 Forgyldere hos en anden Fabrikant Arbejdet og etablerede Sympatistrejke. Konfikten sluttedes ved Forhandling med Formanden for Forgyldeernes Forbund, idet man blev enig om, at Overenskomsten mellem Foreningen af Guldlistefabrikanter i Danmark og Forgyldeforbundet skulde gælde.

Résumé en français.

Le présent fascicule fait suite à la statistique des cessations du travail (grèves et lock-out) en Danemark, dressée depuis 1897, et comprend les années 1911—15; les publications antérieures traitaient des périodes 1897—1899, 1900—1904 et 1905—1910. Pour la plupart des conflits, les matériaux de la statistique proviennent des rapports des patrons et des ouvriers participant au conflit ou d'une des deux parties, et, moins souvent, des renseignements publiés dans les organes des organisations principales ou dans d'autres journaux spéciaux.

Pendant les 5 années en question on a enregistré 274 cessations du travail ou 55 par an, nombre relativement petit, puisque le nombre moyen des années précédentes était de 89. Surtout en 1914 et en 1915 le nombre était petit, partie parce que les nombreuses difficultés créées à l'industrie par la situation de guerre invitaient à éviter les conflits de travail, partie parce que les conventions d'un grand nombre de métiers n'expiraient qu'en 1916. Par contre, il y eut beaucoup de trouble en 1911 et en 1913; en 1911 il y eut ainsi une série de conflits connexes dans le bâtiment. Parmi les 274 cessations de travail de la période quinquennale, les 252, comprenant environ 850 000 jours de travail, étaient des grèves, 16 comprenant 425 000 jours de travail étaient des lock-out et 6 étaient de nature indéterminée. 59 cessations étaient dues à des conflits d'intérêts à l'occasion du renouvellement d'une convention, 71 étaient dues à des conflits semblables survenus pendant la durée d'une convention; dans 96 cas il s'agissait de questions de droit, 19 cessations étaient inspirées par a sympathie, 29 étaient d'autre nature. Dans 159 cas il s'agissait de la question du salaire, dans 4 de la durée du travail, dans 22 du règlement du travail, dans 38 de rapports personnels, dans 21 de questions d'organisation et dans 30 de questions autres ou non indiquées. Les conflits touchaient 5 000 patrons et 47 500 ouvriers; il faut toutefois observer que le même patron ou le même ouvrier peut être touché par plusieurs conflits. 22 500 ouvriers étaient en, grève,

25 000 en lock-out. Le nombre de jours de travail perdus est estimé à 1 164 000, dont 648 000 pendant l'année 1911, 382 000 pendant l'année 1913. Par suite des conflits de travail chaque ouvrier organisé a dû chômer en moyenne 2 jours par an; par comparaison nous faisons observer que le manque de travail a amené 20 jours chômés par ouvrier. La perte de salaire correspondante à la perte de jours est évaluée à un peu plus de 4 mill. de couronnes, dont les contributions des organisations sont estimées avoir couvert près de la moitié. Le résultat des cessations du travail était en 75 cas en faveur des patrons, en 93 cas en faveur des ouvriers, en 85 cas un compromis et en 21 cas indécis ou indéterminable. L'institution de conciliation établie en 1910 par l'État a contribué au règlement de 32 des conflits amenant une cessation du travail, ainsi qu'au règlement de plusieurs autres différends.
